



IES
LEIRAS PULPEIRO

Depto. Ciencias Sociais, Xeografía e Historia

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

CURSO 2018-2019

Materia:

- **Xeografía e Historia
(1º ESO)**

INDICE			
1	Aspectos xerais da programación	Folla 1	Páxina
2	Conceptos clave da programación	Folla 4	
3	Contexto	Folla 5	
	Características do centro e do alumnado.		
	Obxectivos adaptados ao contexto		
4	Secuenciación e temporalización	Folla 8	
	Secuenciar e temporalizar os contidos por unidades e /ou proxectos		
5	Relacionar para cada unidade:	Folla 9	
	Contidos, criterios de avaliación, competencias clave e estándares		
6	Establecer para cada estándar:	Folla 9	
	Grao mínimo de consecución		
	Peso na cualificación		
	Instrumentos de avaliación		
	Temas transversais		
7	Metodoloxía didáctica:	Folla 12	
	Estratexias metodolóxicas		
	Outras decisións metodolóxicas: agrupamentos, tempos, espazos, materias, recursos		
8	Avaliación	Folla 14	
9	Avaliación inicial	Folla 14	
	Procedemento para a avaliación inicial		
	Criterios para a acreditación de coñecementos previos, no seu caso. (Bacharelato)		
10	Avaliación continua	Folla 15	
	Procedemento para a avaliación continua : Número e tipo de exames e outras probas a valorar		
	Criterios de cualificación: Valoración dos exames, traballo diario, interese na aula, etc.		
	Elaboración da nota media		
	Recuperación dunha proba ou exame		
	Recuperación dunha avaliación		
11	Avaliación final (ESO- BACH)	Folla 17	
	Quen debe ir á avaliación final?		
	En que consistirá a proba?		
	Que estándares se van a avaliar?: os das avaliacións pendentes, todos, ...		
	Como se elabora a cualificación final?: Ponderación, redondeos, etc?		
	Que criterios segue o centro para a promoción?		
12	Avaliación extraordinaria (ESO- BACH)	Folla 17	
	Procedementos para a avaliación extraordinaria: características da proba escrita		
13	Materias pendentes de cursos anteriores	Folla 17	
	Procedemento para o seguimento e avaliación das materias pendentes: Traballo, probas, etc.		
	Criterios de cualificación: valoración de traballos, probas escritas, outras.		
14	Avaliación do proceso de ensino e da práctica docente	Folla 18	
	Indicadores de logro da planificación e do proceso de ensino		
	Indicadores de logro da práctica docente		
15	Avaliación da programación didáctica	Folla 19	
	Indicadores de logro sobre a programación didáctica		
16	Atención á diversidade	Folla 20	
	Medidas ordinarias: Organizativas		
	Medidas ordinarias: Curriculares		
	Medidas extraordinarias: Organizativas		
	Medidas extraordinarias: Curriculares		
17	Actividades complementarias e extraescolares	Folla 22	
	Referencia ás actividades complementarias e extraescolares recollidas na PXA.		
	Datos do departamento	Folla 23	
	Relación coa Resolución do 27/07/2015 (DOG 29)		



Desenvolvemento curricular	2º nivel de planificación curricular. Elabora e revisa a CCP. Aproba o Claustro. Inclúese no PE
Programacións didácticas	3º nivel de planificación. Realizada polos departamentos didácticos
Programación de aula	4º nivel de planificación. Realizada polo profesorado.
Programación didáctica	Instrumento de planificación curricular específico de cada área que pretende ordenar o proceso de ensino-aprendizaxe do alumnado. Debe responder a estas cuestións: 1.- Que, cando e como ensinar / 2.- Que, cando e como avaliar / 3.- Como atender á diversidade
Criterios de avaliación	Son os que deben servir de referencia par valorar o que o alumno sabe e sabe facer en cada área/materia. Desglósanse en estándares
Estándares de aprendizaxe	Especifican os criterios de avaliación concretando o que alumno debe comprender, saber e saber facer Pretenden graduar o rendemento ou o logro acadado. Deben ser observables, medibles e avaliáveis. Poden concretarse a través dos indicadores de logro
Criterios de cualificación	
Indicadores de logro	Son especificacións dos estándares para graduar o seu nivel de adquisición. Forman parte dos criterios de cualificación do dito estándar. O instrumento máis idóneo para identificar esa graduación sería a rúbrica. (O docente é o responsable da súa definición e posta en práctica)
Grao de consecución dun estándar	Serve para sinalar o grao mínimo de consecución esixible dun estándar para superara a materia (Artº 13º, 3d da Resolución 27/7/2015) (Canto maior sexa o grao esixido de consecución máis imprescindible se considera o estándar)
Estándares imprescindibles	Son os estándares mínimos esixibles para superar un área. O seu grao de adquisición debería estar en torno ao 100%. (Galicia non os menciona)
Criterios de cualificación e instrumentos	Serven para ponderar o "o valor" que se dá a cada estándar e a proporción que cada instrumento utilizado para avalialo achega a ese valor.
Procedementos e instrumentos	Foron fixados no Proxecto curricular do Ministerios en 1992. Habería que engadir as Rúbricas ou escalas e os Portfolios . "Os procedementos de avaliación utilizables, como a observación sistemática do traballo do alumnado, as probas orais e escritas, o portfolio, os protocolos de rexistro ou os traballos de clase, permitirán a integración de todas as competencias nun marco de avaliación coherente" (Ver artº 7º, 6, terceiro parágrafo, da Orde OCD 65/2015 (BOE 29/1/2015)
Rúbrica	Instrumento de avaliación que permite coñecer o grao de adquisición dunha aprendizaxe ou dunha competencia
Portfolio	Achega de producións dun alumno/a
OUTROS ASPECTOS	
Graduación dos estándares	Para identificar o progreso dos mesmos ao longo dunha etapa
Perfil de área	Conxunto de estándares que ten unha materia. Son a referencia para a programación, a avaliación e o reforzo (Ver artº 5º, 6 Orde ECD 65/2015)
Perfil competencial	Conxunto de estándares de diferentes áreas relacionados coa mesma competencia clave (Ver artº 5º, 7 Orde ECD 65/2015)
Avaliación das competencias	"A avaliación do grao de adquisición das completencias debe estar integrada coa avaliación dos contidos, na medida en que supón mobilizar os coñecementos, destrezas, actitudes e valores (Artº 7º,3 da Orde ECD 65/2015)
Nivel de desempeño das competencias.	... "Poderanse medir a través dos indicadores de logro, tales como rúbricas ou escalas de avaliación ... que teñan en conta á atención á diversidade (Art 7º, 4 da Orde ECD/65/2015)
Tarefa	É a acción ou conxunto de accións orientadas á resolución dunha situación ou problema, nun contexto definido, combinando todos os saberes dispoñibles para elaborar un produto relevante. As tarefas ingegan actividades e exercicios.
Identificación de contidos e criterios	Exemplo: B1.1 : B1: Bloque de contido / 1: Número de contido dun bloque
Identificación de estándares	Exemplo: XH B1.1 .2 XH: Abreviatura da área: Xeografía e Historia

- B1.** Bloque de contidos do que xorde o estándar
1. Número do criterio de avaliación que orixina o estándar
 2. Número de estándar dun determinado criterio de avaliación.

3. CONTEXTO

1.- Contexto do centro

* Características do centro:

Situación

R/ Orquídea, 45
27004-Lugo

Centros adscritos

CEIP de Casás
CEIP Menéndez Pelayo

Características singulares

O centro está situado nunha zona periférica da cidade, de contorna socioeconómica media-baixa con abundancia de vivendas sociais.

* Características do alumnado:

Lingua materna dominante

Castelán e galego.

Alumnado con NEAE no curso actual

Alumnos de espectro autista, que adoitan estar nun aula especializada.
Un alumno con TDAH en 1º de BAC.

Problemas sociais destacados: abandono escolar, poboación emigrante, absentismo, violencia e/ou acoso escolar, ...

Casos illados de alumnado con familias desestruturadas e en situación socioeconómica desfavorecida, que adoitan presentar problemas educativos.

Outras características

Poboación de etnia xitana: unha altísima porcentaxe non adoita rematar a ESO.
Poboación inmigrante: número non relevante de alumnos/as, en xeral ben integrados.

2.- Obxectivos da ESO (adaptados ao contexto do centro e do alumnado):

1	a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
2	b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en

	equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
3	c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
4	d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
5	e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
6	f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
7	g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
8	h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
9	i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
10	l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
11	m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
12	n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
13	ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
14	o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

4. Secuenciación e temporalización dos contidos 1º ESO

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización		Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesiões	
1ª Avaliac.	1	B1	BLOQUE 1: O MEDIO FÍSICO	1	Setem.	6	
		B1.1	A terra e o sistema solar				
		B1.2	A representación da terra				
		B1.3	As proxeccións e o sistema de coordenadas. As imaxes satélite e os seus principais usos				
	2	B1.4	A localización. Latitude e lonxitude	2,3,4,5,6	Out / Nov	18	x
		B1.5	Os trazos principais do relevo do mundo. O clima: elementos e factores. Diversidade climática				
	3	B1.6	Medio físico do mundo e de Europa: relevo e hidrografía	5,6	Nov / Dec	12	
		B1.7	O medio natural europeo. Principais trazos				
		B1.8	As unidades do relevo do espazo xeográfico europeo				
		B1.9	Os conxunto bioclimáticos do espazo xeográfico europeo				
		B1.10	A diversidade de espazos naturais europeos				
B1.11	O medio natural: áreas e problemas mediambientais		x				

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto / Unid. Did.	Temporalización		Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesiões	
2ª Avaliac.	4	B3	BLOQUE 2: A HISTORIA	Introducción á Historia	Xan.	2	
		B3.1	A relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da Historia				
		B3.2	As fontes históricas				
		B3.3	Cambio e continuidade				
		B3.4	O tempo histórico				
	5	B3.5	O vocabulario histórico e artístico	8	Xan / Feb	7	x
		B3.6	A evolución das especies e a hominización				
		B3.7	A periodización da Prehistoria e a Idade Antiga				
		B3.8	A Prehistoria e a Idade Antiga: unha visión global				
		B3.9.1	Paleolítico: etapas; características das formas de vida; os cazadores colectores				
	6	B3.9.2	Neolítico: A revolución agraria e a expansión das sociedades humanas: sedentarismos	9	Feb / Mar	20	x
		B3.9.3	A prehistoria galega: os megalitos, os petroglifos				
		B3.10	A aparición dos ritos: restos materiais e artísticos, pintura e escultura				
		B3.11	A Idade Antiga: As primeiras civilizacións urbanas. Mesopotamia e Exipto. Sociedade, economía e política				
		B3.12	A Idade Antiga: A invención da escritura				
B3.13	A Idade Antiga: A historia de Exipto						
B3.14	A Idade Antiga: a relixión Exipcia						
B3.15	A Idade Antiga: A arte en Mesopotamia e Exipto		x				

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización		Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesiões	
3ª Avaliac.	7	B3	BLOQUE 3: A HISTORIA	10	Abril	12	
		B3.16	O mundo clásico. Grecia: As "polis" gregas e a súa expansión				
		B3.17	O mundo clásico. Grecia: A expansión comercial e política das "polis" gregas				
		B3.18	O mundo clásico. O imperio de Alexandre Magno e os seus sucesores: o helenismo				
	8	B3.19	O mundo clásico. Grecia e o helenismo: a arte, a ciencia, o teatro e a filosofía	11	Maio	12	x
		B3.20	O mundo clásico: Orixe e etapas da historia de Roma. A república e o imperio, organización política ...				
	9	B3.21	O mundo clásico: A arte romana: arquitectura, escultura e pintura	12	Xuño	6	x
	B3.22	A península Ibérica: os pobos prerromanos, a Hispania romana, a Gallaecia. Romanización. Cidade e ...					

5.- Relacionar aspectos curriculares para cada unidade

1ª Aval

Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)

Temas transversais

Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criterios	Identific Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Temas transversais														
								Prob .esc.	Prob oral	Trab ind	Trab grup	Cad Cla	Obs.	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV		
1	B1.1	B1.1	B1.1.1	caa/cmct/cd	Interpreta como inflúen os movementos astronómicos na distribución da radiación solar e nas zonas bioclimáticas do planeta	100%	*	x							x	x	x	x				
			B1.1.2	caa/cmct/cd	Analiza un mapa de fusos horarios e diferenza zonas do planeta de similares horas	50%										x	x					
	B1.2	B1.2	B1.2.1	caa/cmct/cd	Clasifica e distingue distintas proxeccións e compara unha proxección de Mercator con unha de Peters	10%						X						x				
	B1.3	B1.3	B1.3.1	caa/cmct/cd	Clasifica e distingue tipos de imaxes satélite e mapas	80%						x				x						
	B1.4	B1.4	B1.4.1	caa/cmct/cd	Localiza un punto xeográfico nun planisferio e distingue os hemisferios da Terra e as súas principais características	100%					x					x						
			B1.4.2	caa/cmct/cd	Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas xeográficas	100%					x					x			x			
2	B1.5	B1.5	B1.5.1	caa/cmct/cd	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo europeo e mundial	100%		x								x						
	B1.6	B1.6	B1.6.1	caa/cmct/cd/ccl	Localiza nun mapa físico mundial os principais elementos e referencias físicas: mares e océanos, continentes, illas e arquipélagos, ríos	100%		x								x						
			B1.6.2	caa/cmct/cd/ccl	Elabora climogramas e mapas que sitúen os climas do mundo e reflicten os elementos máis importantes	100%		x								x						
3	B1.7	B1.7	B1.7.1	caa/cmct/cd/ccl	Explica as características xerais do relevo europeo	100%				x					x	x						
	B1.8	B1.8	B1.8.1	caa/cmct/cd	Localiza no mapa as principais unidades e elementos do relevo europeo	100%		x								x						
	B1.9	B1.9	B1.9.1	caa/cmct/cd/ccl	Clasifica e localiza nun mapa os distintos tipos de clima de Europa	100%										x						
			B1.9.2	caa/cmct/cd	Distingue e localiza nun mapa as zonas bioclimáticas do noso continente	80%										x						
	B1.10	B1.10	B1.10.1	caa/cmct/cd	Localiza nun mapa e en imaxes satélite de Europa os principais espazos naturais	20%										x						
B1.11	B1.11	B1.11.1	caa/cmct/cd/ccl	Realiza buscas en medios impresos e dixitais referidas a problemas medioambientais actuais e localiza páxinas e recursos web	20%						x						x	x				

LENDA COMPETENCIAS

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia a tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia aprender a aprender
CSC	Competencias sociais e cívicas
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

LENDA TRANSVERSAIS

CL	Comprensión lectora
EOE	Expresión oral e escrita
CA	Comunicación audiovisual
TIC	Tecnoloxías da información e comunicación
EMP	Emprendemento
EC	Educación cívica
PV	Prevención da violencia

(1) A partir de cada estándar pódese determinar "indicadores de logro" máis precisos que indiquen o nivel de adquisición do mesmo. (O instrumento máis idóneo é a rúbrica)

* O peso de cada estándar na cualificación se establecerá no seu momento e o profesor debe indicarllo aos alumnos na proba escrita o peso que terá cada unha das preguntas relacionadas cós estándares.

5.- Relacionar aspectos curriculares para cada unidade

2ª Aval		Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)				Temas transversais																				
Tema/UD	Identif. contidos	Identif. Criteri	Identif. Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Temas transversais							CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV					
								Prob .esc.	Prob oral	Trab ind	Trab grup	Cad Cla	Obs.													
4	B3.1	B3.1	B3.1.1	csc/ccec	Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado	100%	*					x	x	x	x											
	B3.2	B3.2	B3.2.1	csc/ccec	Nomea e identifica catro clases de fontes históricas	20%						x														
			B3.2.2	csc/caa	Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan materiais ou textuais	10%							x	x												
			B3.2.3	csc/caa	Compara dous relatos a distintas escalas temporais sobre as conquistas de Alexandro	10%						x		x	x											
	B3.3	B3.3	B3.3.1	csc/cmct	Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos relevantes utilizando para iso as nocións de sucesión, duración, ...	100%				x						x										
	B3.4	B3.4	B3.4.1	csc/cmct	Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos	100%					x					x										
5	B3.5	B3.5	B3.5.1	csc/ccl	Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época	100%						x			x											
	B.3.6	B3.6	B.3.6.1	csc/cmct	Recoñece cambios evolutivos ata chegar á especie humana	100%		x								x										
	B3.7	B3.7	B3.7.1	csc/cmct	Distingue etapas dentro da historia antiga	100%		x								x										
	B3.8	B3.8	B3.8.1	csc/cmct/caa	Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos	100%																				
	B3.9.1	B3.9	B3.9.1	csc/ccl/caa	Explica a diferenza entre os dous períodos en que se divide a prehistoria e describe as características básicas da vida en cada un	100%		x	x							x										
	B3.9.2		B3.9.2	csc/caa	Analiza a transcendencia da revolución neolítica e o papel da muller nela	100%								x		x							x	x		
B3.9.3																										
B3.10	B3.10	B3.10	csc/ccec	Recoñece as funcións dos primeiros ritos relixiosos como os da "deusa nai"	20%								x		x											
6	B1.11	B3.11	B1.11.1	caa/cmct/cd/cc l	Describe formas de organización socio-económica e políticas, novas ata entón, como os imperios Mesopotámico e exipcio	50%		x																		
	B3.12	B3.12	XH B3.12.1	csc/caa	Deferencia entre as fontes prehistóricas (restos materias e ágrafos) e as fontes históricas (textos)	100%						x		x	x									x		
	B3.13	B3.13	XH B3.13.1	csc/cmct/caa	Interpreta un mapa cronolóxico- xeográfico da expansión exipcia	90%				x																
			XH B3.13.2	csc/ccl	Describe as principais características das etapas históricas en que se divide Exipto	100%										x										
	B3.14	B3.14	XH B3.14.1	csc/ccec/ccl	Explica como materializaban os exipcios a súa crenza na vida do máis alá	100%					x					x										
	B3.15	B3.15	XH B3.15.1	csc/ccec/caa	Localiza nun mapa os principais exemplos da arquitectura exipcia e mesopotámica	50%							x													

5.- Relacionar aspectos curriculares para cada unidade

3ª Aval		Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)				Temas transversais																			
Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criteri	Identif. Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific.	Temas transversais											CL	EO E	CA	TIC	EMP	EC	PV
								Prob .esc.	Prob oral	Trab ind	Trab grup	Cad Cla	Obs.												
7	B3.16	B3.16	XH B3.16.1	csc/caa	Identifica trazos da organización socio política e económica das polis gregas a partir de fontes históricas de diferentes tipos	100%	*	X								x				x					
		B3.16	XH B3.16.2	csc/ccl/caa	Describe algunhas das diferenzas entre a democracia grega e as democracias actuais	100%						x		x							x				
	B3.17	B3.17	XH B3.17.1	csc/caa	Localiza nun mapa histórico as colonias gregas do Mediterráneo	20%						x								x					
	B3.18	B3.18	XH B3.18.1	csc/caa	Elabora un mapa do imperio de Alexandro Magno	1%							x	x											
		B3.18	XH B3.18.2	csc/caa	Contrasta as accións políticas da Atenas de Pericles co imperio de Alexandro Magno	30%							x	x											
	B3.19	B3.19	XH B3.19.1	csc/ccec/ccl	Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo	50%		X									x								
B3.19		XH B3.19.2	csc/ccec/cmct	Dá exemplos representativos das áreas do saber grego e discute por qué se considera que a cultura europea parte da Grecia clásica	20%			x								x	x					x			
8	B3.20	B3.20	XH B3.20.1	csc/caa	Confecciona un mapa coas etapas da expansión de Roma	50%							x												
			XH B3.20.2	csc/caa	Identifica diferenzas e semellanzas entre as formas de vida republicanas e as do Imperio de Roma antiga	100%								x								x			
	B3.21	B3.21	XH B3.21.1	csc/ccec/caa	Compara obras arquitectónicas e escultóricas de época grega e romana	100%			x						x	x	x								
9	B3.22	B3.22	XH B3.22.1	csc/caa	Fai un mapa da Península Ibérica no que se reflicten os cambios administrativos na época romana	20%							x												
			XH B3.22.2	csc/ccec/caa	Analiza exemplos do legado romano que perviven na actualidade	100%										x							x		
			XH B3.22.3	csc/ccec	Entende o que significou a romanización nos distintos ámbitos sociais e xeográficos	80%																			

1.- Estratexias metodolóxicas

1. Aspectos xerais

Posibles aspectos:

- Partir da competencia inicial do alumnado
- Ter en conta a diversidade: respectar os ritmos e estilos de aprendizaxe
- Potenciar as metodoloxías activas:
 - Combinar traballo individual e cooperativo
 - Aprendizaxe por proxectos
- Enfoque orientado á realización de tarefas e resolución de problemas
- Uso habitual das TIC
- Papel facilitador do profesor/a

2. Estratexias metodolóxicas

Posibles estratexias:

- Memorización comprensiva
- Indagación e investigación sobre documentos, textos, prensa...
- Elaboración de sínteses
- Análise de documentos, gráficos, mapas, táboas de datos
- Comentarios de textos, gráficos, mapas
- Resolución de problemas
- Estudo de casos (proxectos)
- Simulacións

3. Secuenciación habitual de traballo na aula

Posible secuencia:

Motivación:

- Presentación actividade con mapas, gráficos, textos, fotos, etc.

Información do profesor/a:

- Información básica para todo o alumnado
- Información complementaria para reforzo e apoio
- Información complementaria para afondamento e ampliación

Traballo persoal

- Lectura e comprensión de textos
- Análise de documentos, pequenas investigación, etc.
- Resposta a preguntas
- Resolución de problemas
- Comentario de documentos, mapas, imaxes, etc.
- Elaboración de mapas, gráficos, sínteses, mapas conceptuais.
- Memorización comprensiva

Avaliación:

- Análise de producións: caderno, mapas, comentarios, (Rúbricas)
- Exposicións orais
- Probas escritas
- Traballos individuais e en grupo
- Observación do traballo na aula



2.- Outras decisión metodolóxicas

1.- Agrupamentos

Hai dous agrupamentos.

4. Materiais

Utilízase o libro de texto específico e material audiovisual.

5. Recursos didácticos

Mapas, documentais, fotocopias...

7.- AVALIACIÓN

Inicial, continua, final, extraordinaria. Pendentes

1. Procedementos de avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase a principios de outubro

Consistirá en preguntas curtas, tipo test e interpretación de gráficos, tanto poden ser xeográficos como liñas do tempo.

A información á familia realizarase, caso de considerarse necesario, a través do titor/a tras a sesión da avaliación inicial

2.- Procedemento avaliación continua

Calificación dos contidos:

Os contidos da materia ponderarán 60 % como máximo na calificación final

- Realizaranse dous exames, como mínimo, por avaliación. Os exames só farán media se a calificación é de 4 o superior. Os exames de menos de 4 deberán repetirse. Recordar que a calificación dun 5 non significa que o alumno saiba a metade do exame, senon que ten coñecementos suficientes para superar a materia.
- Dous exames de mapas mudos por avaliación, que se poderán facer conxuntamente co examen de contidos. Os coñecementos xeográficos demostrados cos mapas ponderarán un 20% da nota total. Nos exames de mapas só se admitirán un 25% de erros sobre os ítems a localizar e é condición indispensable para aprobar a asignatura.

Calificación das actividades:

Fundamentalmente faranse os seguintes tipos de actividades:

- Os alumnos deben entregar, de forma individual, un blog cos traballos de investigación solicitados ou ben noutro formato que o profesor considere oportuno. Ísta é unha condición indispensable para aprobar o curso.

-Exposicions orais en grupo sobre temas que elixirán os alumnos, sempre relacionados coa materia impartida. Faranse cando menos dúas exposicións orais ó longo do curso.

Interpretación de mapas, gráficos, datos estatísticos e a análise correspondente e comentario.

Asimesmo avaliaranse en todas e cada una das probas as distintas competencias, facendo fincapé na lingüística e na matemática.

Estes traballos ponderarán dende un 20% da nota final.

A non presentación de traballos sen motivo xustifico será motivo para non obter aprobado. A data límite de presentación dos traballos será unha semana antes da data de avaliación.

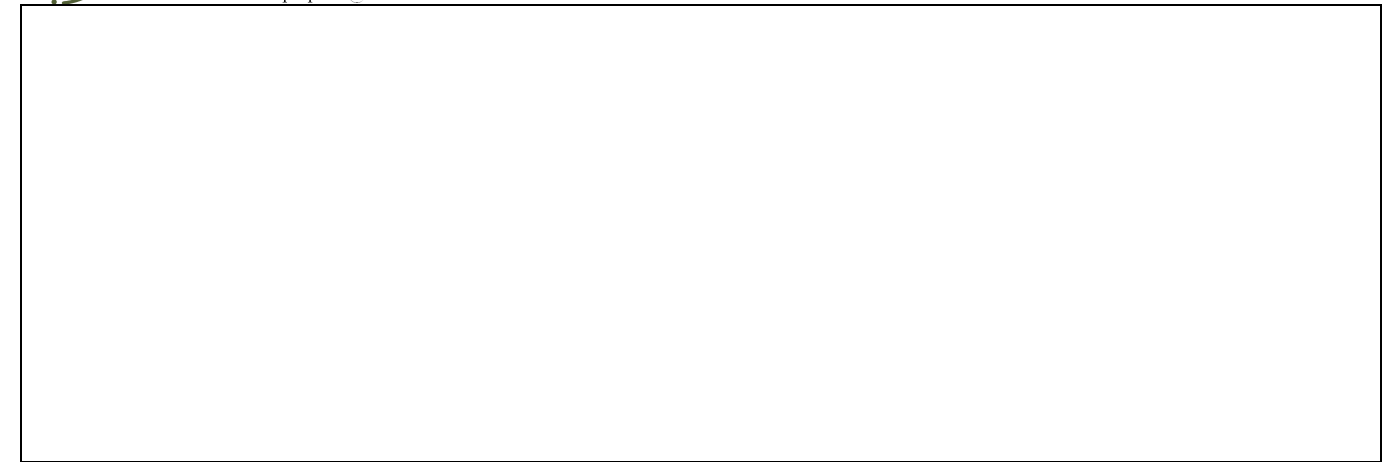
O sistema de avaliación é contínuo se ben os profesores do departamento resérvanse a capacidade de aplicala de dous xeitos diferentes, tendo en conta que os contidos non son progresivos:

- Avaliar a primeira avaliación e a segunda por separado, para que o alumno poida recuperalas, tamén por separado. É dicir, se a primeira está suspensa e a segunda arrobada, tería que recuperar a primeira. A terceira será avaliada globalmente.

- Avaliar a 1ª e 2ª de xeito contínuo. É dicir, o alumno poderá aprobar a primeira e suspender a segunda e a nota da segunda será media das dúas.

O sistema de recuperación

Haberá un exame de recuperación dos contidos de cada avaliación. Asimesmo o alumno debe presentar aqueles traballos requeridos polo profesor na avaliación anterior e que ou ben non se presentaran ou que foran calificados con menos de 5 ou a media do traballo cos exames non fora suficiente para aprobar.



4.- Procedemento avaliación final

Quen debe ir á avaliación final?

Aqueles alumnos que non teñan unha calificación media ao longo do curso de cinco ou máis, ou que teñan algunha das avaliación calificadas con menos de 5.

A proba será preguntas teóricas e tamén probas de interpretación e comprensión de fontes de información .

Avaliaranse os estándares nos que se requira un 100% de grado de consecución

5.- Procedemento de avaliación extraordinaria

A proba serán preguntas teóricas e tamén probas de interpretación e comprensión de fontes de información .

Avaliaranse os estándares nos que se requira un 100% de grado de consecución.

8.- OUTRAS AVALIACIÓN

1.- Avaliación da proceso de ensino e de práctica docente (Indicadores de logro)	Escala			
Proceso de ensino:	1	2	3	4
1.- O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				
2.- Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3.- Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?				
4.- Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
5.- Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?				
6.- Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?				
7.- Tomouse algunha medida curricular para atender al alumnado con NEAE?				
8- Tomouse algunha medida organizativa para atender al alumnado con NEAE?				
9.- Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?				
10.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?				
11.- Dáse un peso real á observación do traballo na aula?				
12.- Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo?				

Práctica docente:	1	2	3	4
1.- Como norma xeral fanase explicacións xerais para todo o alumnado				
2.- Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?				
3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade				
4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?				
5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?				
6.- Intercálase o traballo individual e en equipo?				
5.- Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?				
6.- Incorporáanse ás TIC aos procesos de ensino - aprendizaxe				



7.- Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?				
8.- Ofrecese ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas/exames,etc?				
9.- Coméntase co alumnado os fallos máis significativos das probas /exames, etc?				
10.- Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?				
11.- Cal é o grao de implicación nas funcións de tutoría e orientación do profesorado?				
12.- Realizáronse as ACS propostas e aprobadas?				
13.- As medidas de apoio, reforzo, etc establécense vinculadas aos estándares				
14.- Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación,.. ?				

2.- Avaliación da programación didáctica

1.- Mecanismo revisión

A programación revoisarse anualmente e en caso de desaxuste coa práctica docente compre revisala cando se detecte o desfase ou os problemas de adaptación.

Que medidas se adoptarán en caso de desfase

2.- Mecanismo avaliación e modificación de programación didáctica (Indicadores de logro)	Escala			
	1	2	3	4
1.- Diseñáronse unidades didácticas ou temas a partir dos elementos do currículo?				
2.- Secuenciáronse e temporalizáronse as unidades didácticas/temas/proxectos?				
3.- O desenvolvemento da programación respondeu á secunciación e temporalización?				
4.- Engadiuse algún contido non previsto á programación?				
5.- Foi necesario eliminar algún aspecto da programación prevista?				
6.- Secuenciáronse os estándares para cada unha das unidades/temas				
7.- Fixouse un grao mínimo de consecución de cada estándar para superar a materia?				
8.- Asignouse a cada estándar o peso correspondente na cualificación ?				
9.- Vinculouse cada estándar a un/varios instrumentos para a súa avaliación?				
10.- Asociouse con cada estándar os temas transversais a desenvolver?				
11.- Fixouse a estratexia metodolóxica común para todo o departamento?				
12.- Estableceuse a secuencia habitual de traballo na aula?				
13.- Son adecuados os materiais didácticos utilizados?				
14.- O libro de texto é adecuado, atractivo e de fácil manipulación para o alumnado?				
15.- Diseñouse un plan de avaliación inicial fixando as consecuencias da mesma?				

16.- Elaborouse unha proba de avaliación inicial a partir dos estándares?				
17.- Fixouse para o bacharelato un procedementos de acreditación de coñecementos previos?				
18.- Establecéronse pautas xerais para a avaliación continua: probas, exames, etc.				
19.- Establecéronse criterios para a recuperación dun exame e dunha avaliación				
20.- Fixáronse criterios para a avaliación final?				
21.- Establecéronse criterios para a avaliación extraordinaria?				
22.- Establecéronse criterios para o seguimento de materias pendentes?				
23.- Fixáronse criterios para a avaliación desas materias pendentes?				
24.- Elaboráronse os exames tendo en conta o valor de cada estándar?				
25.- Definíronse programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares?				
26.- Leváronse a cabo as medidas específicas de atención ao alumnado con NEE?				
27.- Leváronse a cabo as actividades complementarias e extraescolares previstas?				
28.- Informouse ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos?				
29.- Informouse ás familias sobre os criterios de promoción? (Artº 21º, 5 do D.86/15)				
30.- Seguiuse e revisouse a programación ao longo do curso				
31.- Contribuíuse desde a materia ao plan de lectura do centro?				
32.- Usáronse as TIC no desenvolvemento da materia?				

Observacións:

9.- ATENCIÓN A DIVERSIDADE

Medidas de atención á diversidade no presente curso

MEDIDAS ORDINARIAS

Medidas ordinarias	Medias extraordinarias
Organizativas	Curriculares
<p>1. Adequouse a estrutura organizativa do centro e/ou da aula para algún alumno/a ou grupo?</p> <p>a) Tempos diferenciado, horarios específicos, etc. Existen espazos diferenciados e horarios específicos</p> <p>b) b) Espazos diferenciados? si</p> <p>c) c) Materiais e recursos didácticos diferenciados? si</p> <p>2. Faise algún desdoblamento de grupos?</p>	<p>1. Faise algunha adaptación metodolóxica para algún alumno/grupo como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, etc.?</p> <p>Non consta</p> <p>2. Adáptanse os tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a?</p> <p>Si</p>

<p>Si</p> <p>3. Faise algún reforzo educativo e/ou apoio de profesorado na aula?</p> <p>Si</p> <p>4. Faise algún reforzo e/ou apoio fóra da/s aula/as a algún alumno/a?</p> <p>Si</p> <p>5. Faise algún reforzo e/ou apoio fóra da/s aula/as a algún alumno/a?</p> <p>6. Que medidas se propoñen para o alumno enviado á aula de convivencia? Traballos</p>	<p>3. Existe algún programa de reforzo en áreas instrumentais (LC/LG/MT) para alumnado de 1º e 2º da ESO?</p> <p>Si</p> <p>4. Existe algún programa de recuperación de materias non instrumentais (2º ESO)?</p> <p>Non</p> <p>5. Existe algún programa específico para alumnado repetidor da materia?</p> <p>Non</p> <p>6. Aplicase ese programa específico personalizado para repetidores da materia?.</p>
---	---

Medidas de atención á diversidade no presente curso

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Medidas ordinarias	Medias extraordinarias
Organizativas	Curriculares
<p>1. Canto alumnado recibe apoio por profesorado especialista en PT/AL?</p> <p>Si</p> <p>2. Existe algún grupo de adquisición das linguas (para alumnado estranxeiro)?</p> <p>Non</p>	<p>1. Existe algunha Adaptación Curricular na materia? ¿Cantas?</p> <p>Si,1</p> <p>2. Foi autorizado para a materia algún agrupamento flexible/específico?</p> <p>Si</p>

<p>3. Existe algún grupo de adaptación da competencia curricular(Al. estranxeiro)?</p> <p>Non</p> <p>4. Existe algunha outra medida organizativa: escolarización domiciliaria, escolarización combinada, etc.?</p> <p>Non</p>	<p>3. Existe algún Programa de Mellora do Aprendizaxe e Rendemento (PMAR)?</p> <p>Non</p> <p>4. Flexibilizouse para algún alumno/a o período de escolarización?</p> <p>Non</p> <p>5. Describir o protocolo de coordinación co profesorado que comparte co titular da materia, os reforzos, apoios, adaptación, etc. (Coordinación cos PT/AL/Outro profesorado de apoio/profesorado agrupamento/ etc</p>
--	---

10. Actividades complementarias e extraescolares

Están recollidas na Porogramación xeral Anual do Centro todas as Actividades do Departamento

11. Datos departamento

Materia	Curso	Grupos	Profesor/a
Xeografía e Historia	1º ESO	A,C y agrupamentos	Xose Manuel Rubianes
Xeografía e Historia	1º ESO	B,D	José A. Rey Fernández

12. Relación coa resolución

Resolución do 27/7/2015 (DOG 29)

Elementos	Aspectos	Folla
a	Introdución e contextualización	Folla 3
b	Contribución ás competencias básicas	Folla 5
c	Concreción dos obxectivos para curso	Folla 3
d	Concreción para cada estándar	Folla 5
	1º.- Temporalización	Folla 4
	2º.- Grao mínimo de consecución	Folla 5
	3º.- Procedementos e instrumentos av.	Folla 5
e	Concrecións metodolóxicas	Folla 6
f	Materiais e recursos didácticos	Folla 6
g	Criterios sobre avaliación, cualificación e promoción	Folla 7
h	Indicadores de logro para avaliar o proc. ensino e p.d.	Folla 8
i	Organización actividades , seguimento, recuperación e avaliación de materias pendentes	Folla 7
j	Procedemento acreditación coñecementos previos	Folla 7
k	Avaliación inicial e medidas	Folla 7
l	Medidas de atención á diversidade	Folla 9
m	Concreción de elementos transversais	Folla 5
n	Actividades complementarias e extraescolares	Folla 10
ñ	Revisión, avaliación e modificación da programación	Folla 8



IES
LEIRAS PULPEIRO

Depto. Ciencias Socias, Xeografía e Historia

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

CURSO 2018-2019

Materia:

- **Xeografía e Historia (2º ESO)**

INDICE			
1	Aspectos xerais da programación	Folla 1	Páxina
2	Conceptos clave da programación	Folla 4	
3	Contexto	Folla 5	
	Características do centro e do alumnado.		
	Obxectivos adaptados ao contexto		
4	Secuenciación e temporalización	Folla 8	
	Secuenciar e temporalizar os contidos por unidades e /ou proxectos		
5	Relacionar para cada unidade:	Folla 9	
	Contidos, criterios de avaliación, competencias clave e estándares		
6	Establecer para cada estándar:	Folla 9	
	Grao mínimo de consecución		
	Peso na cualificación		
	Instrumentos de avaliación		
	Temas transversais		
7	Metodoloxía didáctica:	Folla 12	
	Estratexias metodolóxicas		
	Outras decisións metodolóxicas: agrupamentos, tempos, espazos, materias, recursos		
8	Avaliación	Folla 14	
9	Avaliación inicial	Folla 14	
	Procedemento para a avaliación inicial		
	Criterios para a acreditación de coñecementos previos, no seu caso. (Bacharelato)		
10	Avaliación continua	Folla 15	
	Procedemento para a avaliación continua : Número e tipo de exames e outras probas a valorar		
	Criterios de cualificación: Valoración dos exames, traballo diario, interese na aula, etc.		
	Elaboración da nota media		
	Recuperación dunha proba ou exame		
	Recuperación dunha avaliación		
11	Avaliación final (ESO- BACH)	Folla 17	
	Quen debe ir á avaliación final?		
	En que consistirá a proba?		
	Que estándares se van a avaliar?: os das avaliacións pendentes, todos, ...		
	Como se elabora a cualificación final?: Ponderación, redondeos, etc?		
	Que criterios segue o centro para a promoción?		
12	Avaliación extraordinaria (ESO- BACH)	Folla 17	
	Procedementos para a avaliación extraordinaria: características da proba escrita		
13	Materias pendentes de cursos anteriores	Folla 17	
	Procedemento para o seguimento e avaliación das materias pendentes: Traballo, probas, etc.		
	Criterios de cualificación: valoración de traballos, probas escritas, outras.		
14	Avaliación do proceso de ensino e da práctica docente	Folla 18	
	Indicadores de logro da planificación e do proceso de ensino		
	Indicadores de logro da práctica docente		
15	Avaliación da programación didáctica	Folla 19	
	Indicadores de logro sobre a programación didáctica		
16	Atención á diversidade	Folla 20	
	Medidas ordinarias: Organizativas		
	Medidas ordinarias: Curriculares		
	Medidas extraordinarias: Organizativas		
	Medidas extraordinarias: Curriculares		
17	Actividades complementarias e extraescolares	Folla 22	
	Referencia ás actividades complementarias e extraescolares recollidas na PXA.		
	Datos do departamento	Folla 23	
	Relación coa Resolución do 27/07/2015 (DOG 29)		



Desenvolvemento curricular	2.- CONCEPTOS CLAVE (Orde OCD 65/2015 (BOE 29/1/2015) 2ª nivel de planificación curricular. Elabora e revisa a CCP. Aproba o Claustro. Inclúese no PE
Programacións didácticas	3º nivel de planificación. Realizada polos departamentos didácticos
Programación de aula	4º nivel de planificación. Realizada polo profesorado.
Programación didáctica	Instrumento de planificación curricular específico de cada área que pretende ordenar o proceso de ensino-aprendizaxe do alumnado. Debe responder a estas cuestións: 1.- Que, cando e como ensinar / 2.- Que, cando e como avaliar / 3.- Como atender á diversidade
Criterios de avaliación	Son os que deben servir de referencia par valorar o que o alumno sabe e sabe facer en cada área/materia. Desglósanse en estándares
Estándares de aprendizaxe	Especifican os criterios de avaliación concretando o que alumno debe comprender, saber e saber facer. Pretenden graduar o rendemento ou o logro acadado. Deben ser observables, medibles e avaliábeles. Poden concretarse a través dos indicadores de logro
Criterios de cualificación	
Indicadores de logro	Son especificacións dos estándares para graduar o seu nivel de adquisición. Forman parte dos criterios de cualificación do dito estándar. O instrumento máis idóneo para identificar esa graduación sería a rúbrica. (O docente é o responsable da súa definición e posta en práctica)
Grao de consecución dun estándar	Serve para sinalar o grao mínimo de consecución esixible dun estándar para superara a materia (Artº 13º, 3d da Resolución 27/7/2015) (Canto maior sexa o grao esixido de consecución máis imprescindible se considera o estándar)
Estándares imprescindibles	Son os estándares mínimos esixibles para superar un área. O seu grao de adquisición debería estar en torno ao 100%. (Galicia non os menciona)
Criterios de cualificación e instrumentos	Serven para ponderar o "o valor" que se dá a cada estándar e a proporción que cada instrumento utilizado para avaliálo achega a ese valor.
Procedementos e instrumentos	Foron fiixados no Proxecto curricular do Ministerios en 1992. Habería que engadir as Rúbricas ou escalas e os Portfolios . "Os procedementos de avaliación utilizables, como a observación sistemática do traballo do alumnado, as probas orais e escritas, o portfolio, os protocolos de rexistro ou os traballos de clase, permitirán a integración de todas as competencias nun marco de avaliación coherente" (Ver artº 7º, 6, terceiro parágrafo, da Orde OCD 65/2015 (BOE 29/1/2015)
Rúbrica	Instrumento de avaliación que permite coñecer o grao de adquisición dunha aprendizaxe ou dunha competencia
Portfolio	Achega de producións dun alumno/a
OUTROS ASPECTOS	
Graduación dos estándares	Para identificar o progreso dos mesmos ao longo dunha etapa
Perfil de área	Conxunto de estándares que ten unha materia. Son a referencia para a programación, a avaliación e o reforzo (Ver artº 5º, 6 Orde ECD 65/2015)
Perfil competencial	Conxunto de estándares de diferentes áreas relacionados coa mesma competencia clave (Ver artº 5º, 7 Orde ECD 65/2015)
Avaliación das competencias	"A avaliación do grao de adquisición das competencias debe estar integrada coa avaliación dos contidos, na medida en que supón mobilizar os coñecementos, destrezas, actitudes e valores (Artº 7º,3 da Orde ECD 65/2015)
Nivel de desempeño das competencias.	... "Poderanse medir a través dos indicadores de logro, tales como rúbricas ou escalas de avaliación ... que teñan en conta á atención á diversidade (Art 7º, 4 da Orde ECD/65/2015)
Tarefa	É a acción ou conxunto de accións orientadas á resolución dunha situación ou problema, nun contexto definido, combinando todos os saberes dispoñibles para elaborar un produto relevante. As tarefas integran actividades e exercicios.
Identificación de contidos e criterios	Exemplo: B1.1 : B1: Bloque de contido / 1: Número de contido dun bloque



Identificación de estándares

Exemplo: XH B1.1 .2

XH: Abreviatura da área: Xeografía e Historia

B1: Bloque de contidos do que xorde o estándar

1. Número do criterio de avaliación que orixina o estándar
2. Número de estándar dun determinado criterio de avaliación.

3. CONTEXTO

1.- Contexto do centro

- **Características do centro:**

Situación

R/ Orquídea, 45
27004-Lugo

Centros adscritos

CEIP de Casás
CEIP Menéndez Pelayo

Ensinanzas que oferta o centro

ESO / Bacharelato / CFGS Procesos e calidade na industria alimentaria

Características singulares

O centro está situado nunha zona periférica da cidade, de contorna socioeconómica media-baixa con abundancia de vivendas sociais.

*

Características do alumnado:

Lingua materna dominante

Castelán e galego.

Alumnado con NEAE no curso actual

Cinco alumnos/as con trastornos xerais do desenvolvemento (trastornos do espectro autista): catro deles escolarizados nunha unidade de educación especial en 3º e 4º de ESO; o outro alumno escolarizado en réxime ordinario en 1º de ESO.

Un alumno con deficiencia motórica escolarizado en 2º de ESO.

Menos dunha decena de alumnos/as que precisan adaptación curricular individualizada por presentar problemas de atraso académico, matriculados en 1º e 2º de ESO.

Problemas sociais destacados: abandono escolar, poboación emigrante, absentismo, violencia e/ou acoso escolar, ...

Casos illados de alumnado con familias desestruturadas e en situación socioeconómica desfavorecida, que adoitan presentar problemas educativos.

Outras características

Poboación de etnia xitana: unha altísima porcentaxe non adoita rematar a ESO.

Poboación inmigrante: número non relevante de alumnos/as, en xeral ben integrados.

2.- Obxectivos da ESO (adaptados ao contexto do centro e do alumnado):

1	a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
2	b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
3	c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
4	d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
5	e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
6	f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
7	g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
8	h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
9	i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
10	l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
11	m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
12	n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
13	ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
14	o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

4. Secuenciación e temporalización dos contidos 2º ESO

Tema / U.D.	UNIDADES DIDÁCTICAS		Referencia Libro texto	Temporalización		Probas avaliación
	Bloque	Contido		Mes	Sesións	
	B1	BLOQUE 1: O INICIO DA IDADE MEDIA. EUROPA FEUDAL. ESTUDIO FÍSICO DE ESPAÑA E GALICIA				
1		UNIDADE 1. O COMENZO DA IDADE MEDIA:	1	Set. Out.	6	x
	B1.1	A fragmentación do imperio romano. Os reinos xermanos. O reino visigodo.				
	B1.2	A evolución do imperio bizantino. A sociedade e a cultura bizantinas.				
	B1.3	A orixe do Islam. A sociedade e a cultura islámicas.				
2		UNIDADE 2. A EUROPA FEUDAL:	2	Out. Nov.	18	x
	B1.4	Do reino dos francos ao Imperio carolinxio.				
	B1.5	Unha época de inseguridade.				
	B1.6	A debilidade dos reis.				
	B1.7	O feudalismo				
	B1.8	A sociedade estamental. A nobreza e os campesiños				
	B1.9	O poder da igrexa.				
7		UNIDADE 7: ESTUDIO FÍSICO DE ESPAÑA E GALICIA:	7	Nov / Dec	12	x
	B1.10	A meseta.Os bordos da meseta. As unidades exteriores da meseta.				
	B1.11	O relevo insular. As costas.				
	B1.12	Os ríos:A vertente cantábrica.As vertentes mediterránea e Atlántica.				
	B1.13	Medios naturais oceánico e mediterráneo Comarcas de Galicia.				
	B1-14	Medios naturais subtropical e de montaña.				
	B1-15	. sustentabilidade ambiental en España.				
	B1-16	O relevo e a costa de Galicia.				
	B1-17	Os ríos, climas e paisaxes de Galicia.				
	B1-18	Organización territorial: Comunidades e provincias.				
B1-19	Comarcas de Galicia					

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto / Unid. Did.	Temporalización		Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións	
2ª Avaliac.		B2	BLOQUE 2: DESENVOLVEMENTO DAS CIDADES NA IDADE MEDIA. A CULTURA E A ARTE NA IDADE MEDIA. A POBOACIÓN DO MUNDO. AS CIDADES.				
			UNIDADE 3: DESENVOLVEMENTO DAS CIDADES NA IDADE MEDIA				
	3	B2.1	Unha época de prosperidade	8	Xan / Feb	7	x
		B2.2	O auxe das cidades				
		B2.3	Os artesáns e os gremios				
		B2.4	A renovación da cultura				
		B2.5	A consolidación das monarquías				
		B2.6	A crise do século XIV				
			UNIDADE 4: A CULTURA E A ARTE NA IDADE MEDIA				
	4	B2.7	A arte medieval, unha arte internacional e relixiosa	8	Xan / Feb	7	x
		B2.8	A arquitectura románica				
		B2.9	A escultura románica				
		B2.10	A pintura románica				
		B2.11	A arquitectura gótica				
		B2.12	A escultura gótica				
			UNIDADE 8: A POBOACION DO MUNDO.				
	8	B2.14	A dinámica da poboación	8	Feb / Mar	20	x
		B2.15	A mortalidade e a esperanza de vida				
		B2.16	Os movementos migratorios				
		B2.17	As consecuencias das migracións				
		B2.18	A evolución demográfica dos países desenvolvidos				
		B2.19	A evolución demográfica dos países en desenvolvemento				
			UNIDADE 9: AS CIDADES				
	9	B2.21	O espazo rural e o espazo urbano	9	Feb / Mar	20	x
		B2.22	As funcións e a estrutura das cidades				
		B2.23	A cidade modifica o espazo				
		B2.24	As cidades en países desenvolvidos e en países en desenvolvemento				
B2.25		A área de influencia urbana					
B2.26		A xerarquía das cidades					
B2.27		Os problemas das cidades					

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización		Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións	
3ª Avaliac.		B3	BLOQUE 3: AL-ANDALÚS. OS REINOS CRISTIÁNS HISPÁNICOS. O CONTINENTE EUROPEO. POBOACIÓN E CIDADES. ESPAÑA E GALICIA: TERRITORIO POBOACIÓN E CIDADES				
			UNIDADE 5: AL-ANDALÚS.				
	5	B3.1	Da conquista de Al-Ándalus ao califato.	5	Marzo Abril	12	x
		B3.2	Da fragmentación do califato ao reino Nazarí.				
		B3.3	A vida en Al-Ándalus.				
		B3.4	A cultura e a arte andalusí.				
			UNIDADE 6: OS REINOS CRISTIÁNS HISPÁNICOS.				
	6	B3.5	O nacemento dos reinos cristiáns hispánicos.	6	Abril Maio	12	x
		B3.6	Do reino de León á coroa de Castela.				
		B3.7	A evolución dos núcleos pirenaicos				
		B3.8	Reconquista e repoboación.				
		B3.9	A coroa de Castela.				
		B3.10	A coroa de Aragón.				
		B3.11	O final da Idade Media nos reinos hispánicos.				
		B3.12	O legado prerrománico e románico.				

		B3.13	O legado gótico e mudéjar.				
		B3.14	Galicia na Idade Media.				x
	10		UNIDADE 10: O CONTINENTE EUROPEO. POBOACIÓN E CIDADES.	10	Maio Xuño	6	
		B3.15	O territorio de Europa.				
		B3.16	A dinámica natural da poboación de Europa.				
		B3.17	Os movementos migratorios de Europa.				
		B3.18	A evolución da poboación europea e o crecemento real.				
		B3.19	A repartición da poboación europea.				
		B3.20	A estrutura demográfica europea.				
		B3.21	A poboación urbana e cidades europeas				
			11				
B3.22	A organización territorial de España.						
B3.23	As institucións españolas.						
B3.24	A dinámica natural da poboación española.						
B3.25	A estrutura da poboación española.						
B3.26	Os movementos de poboación en España.						
B3.27	A distribución da poboación española.						
B3.28	As cidades españolas.						
B3.29	A poboación en Galicia.						
B3.30	As cidades de Galicia.						
		x					

Xeografía e Historia. 2º ESO.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1: O INICIO DA IDADE MEDIA. EUROPA FEUDAL. ESTUDIO FÍSICO DE ESPAÑA E GALICIA				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1,2,3,4. A fragmentación do Imperio Romano. Os reinos xermanos. O reino visigodo. O Imperio bizantino e o Islam 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ .describir a nova situación económica, política e social 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.1,2,3,4. compara as formas de vida romana, xermanas e islámicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5,6,7,8,9,10. Do reino dos francos ao Imperio Carolinxio. Unha época de inseguridade. A debilidade dos reis. O feudalismo. A sociedade estamental: a nobreza e os campesiños. O poder da Igrexia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Explicar as bases do sistema feudal e as súas consecuencias 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.5,6,7,8,9,10. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.10,11,12,13,14,18. A meseta.Os bordos da meseta. As unidades exteriores da meseta. O relevo insular. As costas. Os ríos:A vertente cantábrica.As vertentes mediterránea e Atlántica. Medios naturais oceánico e mediterráneo. Medios naturais subtropical e de montaña. Organización territorial: Comunidades e provincias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Situar no mapa de España as unidades e os elementos principais do relevo peninsular, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1. 10,11,12,13,14,18: Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.10,11,12,13,14,18: Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.10,11,12,13,14,18 Interpreta diferentes climogramas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.16.17.18. O relevo e a costa de Galicia. Os ríos, climas e paisaxes de Galicia. Comarcas de Galicia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Situar no mapa de Galicia as unidades e os elementos principais do relevo, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.16,17,19. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.16,17,19. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.16,17,19. Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m ▪ ñ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.15.Sustentabilidade ambiental en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB15. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL

Xeografía e Historia. 2º ESO.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 2: DESENVOLVEMENTO DAS CIDADES NA IDADE MEDIA. A CULTURA E A ARTE NA IDADE MEDIA. A POBOACIÓN DO MUNDO. AS CIDADES.				
▪ l	▪ B2.1,2,3,4,5,6 Unha época de prosperidade O auxe das cidades. Os artesáns e os gremios. A renovación da cultura. A consolidación das monarquías A crise do século XIV	▪ Analizar o mapa das rutas comerciais. Unha cidade medieval. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais.	▪ XHB2.1,2,3,4,5,6. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	▪ CSC
▪ l ▪ h ▪ n ▪ ñ	▪ B2.7,8,9,10,11,12,13 A arquitectura románica. A escultura románica. A pintura románica. A arquitectura gótica. A escultura gótica. A pintura gótica	▪ Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media.	▪ XHB2.7,8,9,10,11,12,13, Describe características da arte románica e gótica.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.21,22,23,24,25,26,27. O espazo rural e o espazo urbano. As funcións e a estrutura das cidades. A cidade modifica o espazo. As cidades en países desenvolvidos e en países en desenvolvemento. A área de influencia urbana. A xerarquía das cidades. Os problemas das cidades. Proceso de urbanización no planeta.	▪ Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cidades mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións.	▪ XHB2.21,22,23,24,25,26,27 Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo. ▪ XHB2.21,22,23,24,25,26,27. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B2.14,15,16,17,18,19,20. A dinámica da poboación. A mortalidade e a esperanza de vida. Os movementos migratorios. As consecuencias das migracións. A evolución demográfica dos países desenvolvidos. A evolución demográfica dos países en desenvolvemento. A distribución da poboación mundial. Poboación mundial: modelos demográficos e movementos migratorios.	▪ Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións.	▪ XHB2.14,15,16,17,18,19,20 Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas. ▪ XHB2.14,15,16,17,18,19,20 Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD
BLOQUE 3: AL-ANDALÚS. OS REINOS CRISTIÁNS HISPÁNICOS. O CONTINENTE EUROPEO. POBOACIÓN E CIDADES. ESPAÑA E GALICIA: TERRITORIO POBOACIÓN E CIDADES				
▪ a ▪ c ▪ d ▪ f ▪ h ▪ l ▪ n	▪ B3.1,2,3,4. Da conquista de Al-Ándalus ao califato. Da fragmentación do califato ao reino Nazarí. A vida en Al-Ándalus. A cultura e a arte andalusí.	▪ Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos sociais, económicos, políticos e culturais.	▪ XHB3.1,2,3,4. Comprende o proceso de conquista e a evolución histórica de Al-Andalus. ▪ XHB3.1,2,3,4. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CMCCT

Xeografía e Historia. 2º ESO.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> g h l n ñ 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5,6,7,8,9,10,11,12,13,14. O nacemento dos reinos cristiáns hispánicos. Do reino de León á coroa de Castela. A evolución dos núcleos pirenaicos. Reconquista e repoboación. A coroa de Castela. A coroa de Aragón. O final da Idade Media nos reinos hispánicos. O legado prerrománico e románico. O legado gótico e mudéjar. Galicia na Idade Media. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.5,6,7,8,9,10,11,12,13,14 Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica. XHB3. 5,6,7,8,9,10,11,12,13,14 . Explica a importancia do Camiño de Santiago. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CSC CCEC CCL
<ul style="list-style-type: none"> b c e f g h 	<ul style="list-style-type: none"> B3.15,16,17,18,19,20,21. O territorio de Europa. A dinámica natural da poboación de Europa. Os movementos migratorios de Europa. A evolución da poboación europea e o crecemento real. A repartición da poboación europea. A estrutura demográfica europea. A poboación urbana e cidades europeas. Poboación europea: distribución e evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.15,16,17,18,19,20,21. Explica as características da poboación europea. XHB3.15,16,17,18,19,20,21. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL CSC CD CAA CMCCT CSC CD CCL
<ul style="list-style-type: none"> b c e f g h 	<ul style="list-style-type: none"> B3.22,23,24,25,26,27,28 A organización territorial de España. As institucións españolas. A dinámica natural da poboación española. A estrutura da poboación española. Os movementos de poboación en España. A distribución da poboación española. As cidades españolas. 	<ul style="list-style-type: none"> Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.22,23,24,25,26,27,28. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas. XHB3.22,23,24,25,26,27,28. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CMCCT CSC CD CCL CAA CMCCT CSC CD CCL
<ul style="list-style-type: none"> b c e f g h 	<ul style="list-style-type: none"> B3.29,30. A poboación en Galicia. As cidades de Galicia . 	<ul style="list-style-type: none"> Analiza as características da poboación de Galicia, a súa distribución, dinámica e evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB3.29,30 Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CMCCT CSC CD CCL

6.- Metodoloxía

1.- Estratexias metodolóxicas

Aspectos xerais

Posibles aspectos:

- Partir da competencia inicial do alumnado
- Ter en conta a diversidade: respectar os ritmos e estilos de aprendizaxe
- Potenciar as metodoloxía activas:
 - Combinar traballo individual e cooperativo
 - Aprendizaxe por proxectos
- Enfoque orientado á realización de tarefas e resolución de problemas
- Uso habitual das TIC
- Papel facilitador do profesor/a

Estratexias metodolóxicas

Posibles estratexias:

- Memorización comprensiva
- Indagación e investigación sobre documentos, textos, prensa...
- Elaboración de sínteses
- Análise de documentos, gráficos, mapas, táboas de datos
- Comentarios de textos, gráficos, mapas
- Resolución de problemas
- Estudo de casos (proxectos)
- Simulacións

1. Secuenciación habitual de traballo na aula

Posible secuencia:

Motivación:

- Presentación actividade con mapas, gráficos, textos, fotos, etc.

Información do profesor/a:

- Información básica para todo o alumnado.
- Información complementaria para reforzo e apoio.
- Información complementaria para afondamento e ampliación

Traballo persoal.

- Lectura e comprensión de textos.
- Análise de documentos, pequenas investigación, etc.
- Resposta a preguntas.
- Resolución de problemas.
- Comentario de documentos, mapas, imaxes, etc.
- Elaboración de mapas, gráficas, sínteses, mapas conceptuais.
- Memorización comprensiva.

Avaliación:



- Análise de producións: caderno, mapas, comentarios, (Rúbricas).
- Exposicións orais
- Probas escritas
- Traballos individuais e en grupo
- Observación do traballo na aula

2.- Outras decisión metodolóxicas

1. Materiais

Utilízase o libro de texto específico e material audiovisual.

2. Recursos didácticos

Mapas, power point, documentais, aplicacións web para a elaboración de gráficos, mapas on line.

7.- AVALIACIÓN

Inicial, continua, final, extraordinaria. Pendentes

1. Procedementos de avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase a principios de outubro.

Consistirá en preguntas curtas, tipo test e interpretación de gráficos tanto poden ser xeográficos como liñas do tempo.

A información á familia realizarase caso de considerarse necesario, a través do titor/a tras a sesión da avaliación inicial.

2.- Procedemento avaliación continua

Calificación dos contidos:

Os contidos da materia ponderarán 60 % como máximo na calificación final

- Realizaranse dous exames, como mínimo, por avaliación. Os exames só farán media se a calificación é de 4 o superior. Os exámenes de menos de 4 deberán repetirse. Recordar que a calificación dun 5 non significa que o alumno saiba a metade do exame, senon que ten coñecementos suficientes para superar a materia.
 - Dous exames de mapas mudos por avaliación, que se poderán facer conxuntamente co examen de contidos. Os coñecementos xeográficos demostrados cos mapas poderarán un 20% da nota total. Nos exames de mapas só se admitirán un 25% de erros sobre os ítems a localizar e é condición indispensable para aprobar a asignatura.

Calificación das actividades:

Fundamentalmente faranse os seguintes tipos de actividades:

- Os alumnos deben entregar, de forma individual, un blog cos traballos de investigación solicitados ou ben noutro formato que o profesor considere oportuno. Ísta é unha condición indispensable para aprobar o curso.

-Exposicions orais en grupo sobre temas que elixirán os alumnos, sempre relacionados coa materia impartida. Faranse cando menos dúas exposicións orais ó longo do curso.

Interpretación de mapas, gráficos, datos estatísticos e a análise correspondente e comentario.

Asimesmo avaliaranse en todas e cada una das probas as distintas competencias, facendo fincapé na lingüística e na matemática.

Estes traballos ponderarán dende un 20% da nota final.

A non presentación de traballos sen motivo xustificado será motivo para non obter aprobado. A data límite de presentación dos traballos será unha semana antes da data de avaliación.

O sistema de avaliación é contínuo se ben os profesores do departamento resérvanse a capacidade de aplicala de dous xeitos diferentes, tendo en conta que os contidos non son progresivos:

- Avaliar a primeira avaliación e a segunda por separado, para que o alumno poida recuperalas, tamén por separado. É dicir, se a primeira está suspensa e a segunda aprobada, tería que recuperar a primeira. A terceira será avaliada globalmente.
- Avaliar a 1ª e 2ª de xeito contínuo. É dicir, o alumno poderá aprobar a primeira e suspender a segunda e a nota da segunda será media das dúas.

O sistema de recuperación

Haberá un exame de recuperación dos contidos de cada avaliación.

Asimesmo o alumno debe presentar aqueles traballos requeridos polo profesor na avaliación anterior e que ou ben non se presentaran ou que foran calificados con menos de 5 ou a media do traballo cos exames non fora suficiente para aprobar.

3.- Procedemento avaliación final

Quen debe ir á avaliación final?

Aqueles alumnos que non teñan unha calificación media ao longo do curso de cinco ou máis, ou que teñan algunha das avaliación calificadas con menos de 5.

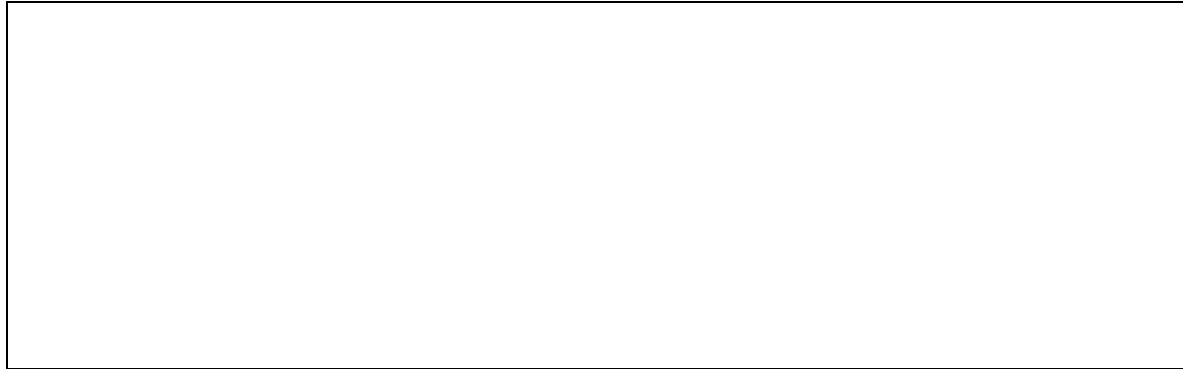
A proba será preguntas teóricas e tamén probas de interpretación e comprensión de fontes de información .

Avaliaranse os estándares nos que se requira un 100% de grado de consecución

4.- Procedemento de avaliación extraordinaria

A proba serán preguntas teóricas e tamén probas de interpretación e comprensión de fontes de información .

Avaliaranse os estándares nos que se requira un 100% de grado de consecución.



5.- Procedemento de recuperación e avaliación de pendentes

O alumno debe presentar os traballos requeridos polo profesor asignado e se realizará unha proba a principios da segunda avaliación e ao final da terceira.
O profesorado asinado para elaborar e corrixir as probas serán os que impartan esa materia en 2º da ESO.

8.- OUTRAS AVALIACIÓNS

1.- Avaliación da proceso de ensino e de práctica docente (Indicadores de logro)	Escala			
	1	2	3	4
Proceso de ensino:				
1.- O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				
2.- Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3.- Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?				
4.- Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
5.- Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?				
6.- Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?				
7.- Tomouse algunha medida curricular para atender al alumnado con NEAE?				
8.- Tomouse algunha medida organizativa para atender al alumnado con NEAE?				
9.- Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?				
10.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?				
11.- Dáse un peso real á observación do traballo na aula?				
12.- Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo?				

Práctica docente:	1	2	3	4
1.- Como norma xeral fanase explicacións xerais para todo o alumnado				
2.- Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?				
3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade				
4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?				
5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?				
6.- Intercálase o traballo individual e en equipo?				
5.- Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?				
6.- Incorporáanse ás TIC aos procesos de ensino - aprendizaxe				
7.- Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?				
8.- Ofrécese ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas/exames,etc?				
9.- Coméntase co alumnado os fallos máis significativos das probas /exames, etc?				
10.- Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?				
11.- Cal é o grao de implicación nas funcións de titoría e orientación do profesorado?				
12.- Realizáronse as ACS propostas e aprobadas?				
13.- As medidas de apoio, reforzo, etc establécense vinculadas aos estándares				
14.- Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación,.. ?				

2.- Avaliación da programación didáctica

1.- Mecanismo revisión

A programación revisarase anualmente e en caso de desaxuste coa práctica docente compre revisala cando se detecte o desfase ou os problemas de adaptación.

Que medidas se adoptarán en caso de desfase

2.- Mecanismo avaliación e modificación de programación didáctica (Indicadores de logro)	Escala			
	1	2	3	4
1.- Deseñáronse unidades didácticas ou temas a partir dos elementos do currículo?				
2.- Secuenciáronse e temporalizáronse as unidades didácticas/temas/proxectos?				
3.- O desenvolvemento da programación respondeu á secunciación e temporalización?				
4.- Engadiuse algún contido non previsto á programación?				
5.- Foi necesario eliminar algún aspecto da programación prevista?				
6.- Secuenciáronse os estándares para cada unha das unidades/temas				
7.- Fixouse un grao mínimo de consecución de cada estándar para superar a materia?				
8.- Asignouse a cada estándar o peso correspondente na cualificación ?				
9.- Vinculouse cada estándar a un/ varios instrumentos para a súa avaliación?				
10.- Asociouse con cada estándar os temas transversais a desenvolver?				
11.- Fixouse a estratexia metodolóxica común para todo o departamento?				
12.- Estableceuse a secuencia habitual de traballo na aula?				
13.- Son adecuados os materiais didácticos utilizados?				
14.- O libro de texto é adecuado, atractivo e de fácil manipulación para o alumnado?				
15.- Deseñouse un plan de avaliación inicial fixando as consecuencias da mesma?				
16.- Elaborouse unha proba de avaliación inicial a partir dos estándares?				
17.- Fixouse para o bacharelato un procedementos de acreditación de coñecementos previos?				
18.- Establecéronse pautas xerais para a avaliación continua: probas, exames, etc.				
19.- Establecéronse criterios para a recuperación dun exame e dunha avaliación				
20.- Fixáronse criterios para a avaliación final?				
21.- Establecéronse criterios para a avaliación extraordinaria?				
22.- Establecéronse criterios para o seguimento de materias pendentes?				
23.- Fixáronse criterios para a avaliación desas materias pendentes?				
24.- Elaboráronse os exames tendo en conta o valor de cada estándar?				
25.- Definíronse programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares?				
26.- Leváronse a cabo as medidas específicas de atención ao alumnado con NEE?				
27.- Leváronse a cabo as actividades complementarias e extraescolares previstas?				
28.- Informouse ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos?				
29.- Informouse ás familias sobre os criterios de promoción? (Artº 21º, 5 do D.86/15)				



30.- Seguíuse e revisouse a programación ao longo do curso				
31.- Contribuíuse desde a materia ao plan de lectura do centro?				
32.- Usáronse as TIC no desenvolvemento da materia?				

Observacións:

9.- ATENCIÓN A DIVERSIDADE

Medidas de atención á diversidade no presente curso

MEDIDAS ORDINARIAS

Medidas ordinarias	Medias extraordinarias
Organizativas	Curriculares
<p>1. Adecuouse a estrutura organizativa do centro e/ou da aula para algún alumno/a ou grupo?</p> <p>a) Tempos diferenciado, horarios específicos, etc. Existen espazos diferenciados e horarios específicos</p> <p>b) b) Espazos diferenciados? si</p> <p>c) c) Materiais e recursos didácticos diferenciados? si</p> <p>2. Faise algún desdoblamento de grupos? si</p> <p>3. Faise algún reforzo educativo e/ou apoio de profesorado na aula? Si</p> <p>4. Faise algún reforzo e/ou apoio fóra da/s aula/as a algún alumno/a? Si</p> <p>5. Faise algún reforzo e/ou apoio fóra da/s</p>	<p>1. Faise algunha adaptación metodolóxica para algún alumno/grupo como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, etc.?</p> <p>Non consta</p> <p>2. Adáptanse os tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a? Si</p> <p>3. Existe algún programa de reforzo en áreas instrumentais (LC/LG/MT) para alumnado de 1º e 2º da ESO? Si</p> <p>4. Existe algún programa de recuperación de materias non instrumentais (2º ESO)? Non</p> <p>5. Existe algún programa específico para alumnado repetidor da materia? Non</p>

<p>aula/as a algún alumno/a?</p> <p>6. Que medidas se propoñen para o alumno enviado á aula de convivencia? Traballos</p>	<p>6. Aplicase ese programa específico personalizado para repetidores da materia?.</p>
---	--

Medidas de atención á diversidade no presente curso

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Medidas ordinarias	Medias extraordinarias
Organizativas	Curriculares
<p>1. Canto alumnado recibe apoio por profesorado especialista en PT/AL?</p> <p>Si</p> <p>2. Existe algún grupo de adquisición das linguas (para alumnado estranxeiro)?</p> <p>Non</p> <p>3. Existe algún grupo de adaptación da competencia curricular(Al. estranxeiro)?</p> <p>Non</p>	<p>1. Existe algunha Adaptación Curricular na materia? ¿Cantas?</p> <p>Si, 1</p> <p>2. Foi autorizado para a materia algún agrupamento flexible/específico?</p> <p>Si</p> <p>3. Existe algún Programa de Mellora do Aprendizaxe e Rendemento (PMAR)?</p> <p>Si</p> <p>4. Flexibilizouse para algún alumno/a o período de escolarización?</p> <p>Non</p>

<p>4. Existe algunha outra medida organizativa: escolarización domiciliaria, escolarización combinada, etc.?</p> <p>Non</p>	<p>5. Describir o protocolo de coordinación co profesorado que comparte co titular da materia, os reforzos, apoios, adaptación, etc. (Coordinación cos PT/AL/Outro profesorado de apoio/profesorado agrupamento/ etc</p>
---	--

10. Actividades complementarias e extraescolares

Están recollidas na Porogramación xeral Anual do Centro todas as Actividades do Departamento

11. Datos departamento

Materia	Curso	Grupos	Profesor/a
Xeografía e Historia	2º ESO	A	Xose Manuel Rubianes
Xeografía e Historia	2º ESO	B	Mª Dolores Bouza
Xeografía e Historia	2º ESO	C,D	Carlos Bello Stout

12. Relación coa resolución

Resolución do 27/7/2015 (DOG 29)

Elementos	Aspectos	Folla
a	Introdución e contextualización	Folla 3
b	Contribución ás competencias básicas	Folla 5
c	Concreción dos obxectivos para curso	Folla 3
d	Concreción para cada estándar	Folla 5
	1º.- Temporalización	Folla 4
	2º.- Grao mínimo de consecución	Folla 5
	3º.- Procedementos e instrumentos av.	Folla 5



e	Concrecións metodolóxicas	Folla 6
f	Materiais e recursos didácticos	Folla 6
g	Criterios sobre avaliación, cualificación e promoción	Folla 7
h	Indicadores de logro para avaliar o proc. ensino e p.d.	Folla 8
i	Organización actividades , seguimento, recuperación e avaliación de materias pendentes	Folla 7
j	Procedemento acreditación coñecementos previos	Folla 7
k	Avaliación inicial e medidas	Folla 7
l	Medidas de atención á diversidade	Folla 9
m	Concreción de elementos transversais	Folla 5
n	Actividades complementarias e extraescolares	Folla 10
ñ	Revisión, avaliación e modificación da programación	Folla 8



IES
LEIRAS PULPEIRO

Depto. Ciencias Sociais, Xeografía e Historia

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

CURSO 2018-2019

Materia:

- **Xeografía e Historia
(3º ESO)**

INDICE		
1	Aspectos xerais da programación	Folla 1
2	Conceptos clave da programación	Folla 3
3	Contexto	Folla 4
	Características do centro e do alumnado.	
	Obxectivos adaptados ao contexto	
4	Secuenciación e temporalización	Folla 7
	Secuenciar e temporalizar os contidos por unidades e /ou proxectos	
5	Relacionar para cada unidade:	Folla 8
	Contidos, criterios de avaliación, competencias clave e estándares	
6	Establecer para cada estándar:	Folla 8
	Grao mínimo de consecución	
	Peso na cualificación	
	Instrumentos de avaliación	
	Temas transversais	
7	Metodoloxía didáctica:	Folla 11
	Estratexias metodolóxicas	
	Outras decisións metodolóxicas: agrupamentos, tempos, espazos, materias, recursos	
8	Avaliación	Folla 12
9	Avaliación inicial	Folla 13
	Procedemento para a avaliación inicial	
	Criterios para a acreditación de coñecementos previos, no seu caso. (Bacharelato)	
10	Avaliación continua	Folla 14
	Procedemento para a avaliación continua : Número e tipo de exames e outras probas a valorar	
	Criterios de cualificación: Valoración dos exames, traballo diario, interese na aula, etc.	
	Elaboración da nota media	
	Recuperación dunha proba ou exame	
	Recuperación dunha avaliación	
11	Avaliación final (ESO- BACH)	Folla 16
	Quen debe ir á avaliación final?	
	En que consistirá a proba?	
	Que estándares se van a avaliar?: os das avaliacións pendentes, todos, ...	
	Como se elabora a cualificación final?: Ponderación, redondeos, etc?	
	Que criterios segue o centro para a promoción?	
12	Avaliación extraordinaria (ESO- BACH)	Folla 17
	Procedementos para a avaliación extraordinaria: características da proba escrita	
13	Materias pendentes de cursos anteriores	Folla 17
	Procedemento para o seguimento e avaliación das materias pendentes: Traballo, probas, etc.	
	Criterios de cualificación: valoración de traballos, probas escritas, outras.	
16	Atención á diversidade	Folla 27
	Medidas ordinarias: Organizativas	
	Medidas ordinarias: Curriculares	
	Medidas extraordinarias: Organizativas	
	Medidas extraordinarias: Curriculares	
17	Actividades complementarias e extraescolares	Folla 22
	Referencia ás actividades complementarias e extraescolares recollidas na PXA.	
	Datos do departamento	Folla 23
	Relación coa Resolución do 27/07/2015 (DOG 29)	

2.- CONCEPTOS CLAVE (Orde OCD 65/2015 (BOE 29/1/2015))

Desenvolvemento curricular	2ª nivel de planificación curricular. Elabora e revisa a CCP. Aproba o Claustro. Inclúese no PE
Programacións didácticas	3º nivel de planificación. Realizada polos departamentos didácticos
Programación de aula	4º nivel de planificación. Realizada polo profesorado.
Programación didáctica	Instrumento de planificación curricular específico de cada área que pretende ordenar o proceso de ensino-aprendizaxe do alumnado. Debe responder a estas cuestións: 1.- Que, cando e como ensinar / 2.- Que, cando e como avaliar / 3.- Como atender á diversidade
Criterios de avaliación	Son os que deben servir de referencia par valorar o que o alumno sabe e sabe facer en cada área/materia. Desglósanse en estándares
Estándares de aprendizaxe	Especifican os criterios de avaliación concretando o que alumno debe comprender, saber e saber facer Pretenden graduar o rendemento ou o logro acadado. Deben ser observables, medibles e avaliáveis. Poden concretarse a través dos indicadores de logro
Criterios de cualificación	
Indicadores de logro	Son especificacións dos estándares para graduar o seu nivel de adquisición. Forman parte dos criterios de cualificación do dito estándar. O instrumento máis idóneo para identificar esa graduación sería a rúbrica. (O docente é o responsable da súa definición e posta en práctica)
Grao de consecución dun estándar	Serve para sinalar o grao mínimo de consecución esixible dun estándar para superara a materia (Artº 13º, 3d da Resolución 27/7/2015) (Canto maior sexa o grao esixido de consecución máis imprescindible se considera o estándar)
Estándares imprescindibles	Son os estándares mínimos esixibles para superar un área. O seu grao de adquisición debería estar en torno ao 100%. (Galicia non os menciona)
Criterios de cualificación e instrumentos	Serven para ponderar o "o valor" que se dá a cada estándar e a proporción que cada instrumento utilizado para avalialo achega a ese valor.
Procedementos e instrumentos	Foron fiixados no Proxecto curricular do Ministerios en 1992. Habería que engadir as Rúbricas ou escalas e os Portfolios . "Os procedementos de avaliación utilizables, como a observación sistemática do traballo do alumnado, as probas orais e escritas, o portfollio, os protocolos de rexistro ou os traballos de clase, permitirán a integración de todas as competencias nun marco de avaliación coherente" (Ver artº 7º, 6, terceiro parágrafo, da Orde OCD 65/2015 (BOE 29/1/2015))
Rúbrica	Instrumento de avaliación que permite coñecer o grao de adquisición dunha aprendizaxe ou dunha competencia
Portfolio	Achega de producións dun alumno/a
OUTROS ASPECTOS	
Graduación dos estándares	Para identificar o progreso dos mesmos ao longo dunha etapa
Perfil de área	Conxunto de estándares que ten unha materia. Son a referencia para a programación, a avaliación e o reforzo (Ver artº 5º, 6 Orde ECD 65/2015)
Perfil competencial	Conxunto de estándares de diferentes áreas relacionados coa mesma competencia clave (Ver artº 5º, 7 Orde ECD 65/2015)
Avaliación das competencias	"A avaliación do grao de adquisición das completencias debe estar integrada coa avaliación dos contidos, na medida en que supón mobilizar os coñecementos, destrezas, actitudes e valores (Artº 7º,3 da Orde ECD 65/2015)
Nivel de desempeño das competencias.	... "Poderanse medir a través dos indicadores de logro, tales como rúbricas ou escalas de avaliación ... que teñan en conta á atención á diversidade (Art 7º, 4 da Orde ECD/65/2015)
Tarefa	É a acción ou conxunto de accións orientadas á resolución dunha situación ou problema, nun contexto definido, combinando todos os saberes dispoñibles para elaborar un produto relevante. As tarefas ingegan actividades e exercicios.
Identificación de contidos e criterios	Exemplo: B1.1 : B1: Bloque de contido / 1: Número de contido dun bloque
Identificación de estándares	Exemplo: XH B1.1 .2 XH: Abreviatura da área: Xeografía e Historia B1. Bloque de contidos do que xorde o estándar 1. Número do criterio de avaliación que orixina o estándar 2. Número de estándar dun determinado criterio de avaliación.

3. CONTEXTO

1.- Contexto do centro

* Características do centro:

Situación

R/ Orquídea, 45
27004-Lugo

Centros adscritos

CEIP de Casás
CEIP Menéndez Pelayo

Ensinanzas que oferta o centro

ESO / Bacharelato / CFGS Procesos e calidade na industria alimentaria

Características singulares

O centro está situado nunha zona periférica da cidade, de contorna socioeconómica media-baixa con abundancia de vivendas sociais.

* Características do alumnado:

Lingua materna dominante

Castelán e galego.

Alumnado con NEAE no curso actual

Cinco alumnos/as con transtornos xerais do desenvolvemento (transtornos do espectro autista): catro deles escolarizados nunha unidade de educación especial en 3º e 4º de ESO; o outro alumno escolarizado en réxime ordinario en 1º de ESO.

Un alumno con deficiencia motórica escolarizado en 1º de ESO.

Menos dunha decena de alumnos/as que precisan adaptación curricular individualizada por presentar problemas de atraso académico, matriculados en 1º e 2º de ESO.

Problemas sociais destacados: abandono escolar, poboación emigrante, absentismo, violencia e/ou acoso escolar, ...

Casos illados de alumnado con familias desestruturadas e en situación socioeconómica desfavorecida, que adoitan presentar problemas educativos.

Outras características

Poboación de etnia xitana: unha altísima porcentaxe non adoita rematar a ESO.

Poboación inmigrante: número non relevante de alumnos/as, en xeral ben integrados.

2.- Obxectivos da ESO (adaptados ao contexto do centro e do alumnado):

1	a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
2	b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
3	c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades

	entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
4	d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
5	e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
6	f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
7	g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
8	h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
9	i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
10	l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
11	m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
12	n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
13	ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
14	o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

4. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS: XEOGRAFÍA E HISTORIA 3º ESO

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto Aulaplaneta	Temporalización		Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións	
1ª Avaliación		B1	BLOQUE 1: O MEDIO FÍSICO				
	1	B1.1	Localización . Latitude e lonxitude	1	Setem.	3	
	2	B2	BLOQUE 2: O espazo humano				
		B2.1	Organización política e territorial de España	1	Setem / Out	3	
		B2.2	Sectores de actividade económica	Tema 2	Outubro		x
		B2.3	Sectores económicos en Europa , España e Galicia.				
		B2.4	Sistemas económicos do mundo				
		B2.5	Aproveitamento e futuro dos recursos naturais. Desenvolvemento sustentable.	Tema 8	Febreiro		
	B2.6	Recursos naturais e actividades agrarias	Tema4	Novembro	3		
	B2.7	Pesca: tipos e problemática	Tema4	Novembro	2	x	
2ª Avaliación	5	B2.8	Sector industrial. Rexións industrializadas do mundo	Tema 4	Decembro	10	
		B2.9	Actividades terciarias: transporte	Tema 5	Xaneiro		
	6	B2.10	Actividades terciarias: o comercio	Tema 5	Xaneiro/Feb		x
		B2.11	Turismo	Tema 5	Febreiro		
	7	B2.12	Causas do desenvolvemento desigual no mundo. Débeda externa.	Tema 7	Marzo		
8	B2.13	Tensións mundiais e subdesenvolvemento. Solucións ao problema.	Tema 7	Marzo		x	
			BLOQUE 3. A historia				
3ª avaliación	9	B3.1	Relación entre o pasado , o presente e o futuro a través da historia.	Tema 4	Abril	9	
		B3.2	Fontes históricas.	Tema 4	Abril		
		B3.3	Cambio e continuidade.		Abril		
		B3.4	Tempo histórico.	Introducción	Abril		
		B3.5	Vocabulario histórico e artístico.	Temas 10,12	Abril/Maio		x
		B3.6	Idade Moderna: concepto e datación	Tema 9	Abril		
	10	B3.7	Renacemento e Humanismo: alcance posterior	Tema 10	Maio		
		B3.8	Arte renacentista e barroca	Tema 10, 12	Maio		
		B3.9	Principais manifestacións da cultura dos séculos XV e XVI	Tema 10	Maio		
	11	B3.10	Estado moderno: monarquías autoritarias, parlamentarias e absolutas.	Tema 12	Xuño		
		B3.11	Monarquías modernas : unión dinástica de Castela e Aragón. Posición de Galicia.	Tema 11			
11	B3.12	Descubertas xeográficas : Castela e Portugal. Conquista e Colonización de América.	Tema 9				
10,11	B3.13	Os conflitos europeos nos séculos XVI e XVII a través das políticas dos Austrias : reforma, contrarreforma e guerras de relixión ; loita pola hexemonía e guerra dos Trinta Anos.	Tema 12			x	

LENDA COMPETENCIAS

LENDA TRANSVERSAIS

5.- Relacionar aspectos curriculares para cada unidade

1º Aval		Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)			Temas transversais																		
Tema/UD	Identif. contidos	Identif. Criterios Aval.	Identific Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	* Peso Cualific.	Temas transversais						CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV			
								Prob .esc.	Prob oral	Trab ind	Trab grup	Cad Cla	Blog.										
1	B1.1	B1.1	XHB1.1.1	CAA, CMCCT, CCL, CD	Clasifica e distingue tipos de mapas e imaxes satélite.	100%		x															
	B1.1	B1.1	XHB1.1.2	CAA, CMCCT, CD	Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas xeográficas.	100%		x	x														
	B1.1	B1.1	XHB1.1.3	CAA, CMCCT, CCL, CD	Coñece e interpreta os tipos de mapas temáticos	100%		x		x		x											
BLOQUE 2: O ESPAZO HUMANO																							
B2.1	B2.1	XHB2.1.1	CCL, CMCCT, CD, CAA, CSC	Distingue nun mapa político a distribución territorial de España: comunidades autónomas, capitais, provincias e illas.	100%		X				x		X	X			X				X		
B2.2	B2.2	XHB2.2.1	CCL, CMCCT, CD, CAA, CSC	Compara a poboación activa de cada sector en diversos países e analiza o grao de desenvolvemento que amosan estes datos.	80%				X		X			X									
B2.3	B2.3	XH2.3.1	CCL, CMCCT, CAA, CSC	Diferencia os sectores económicos europeos	80%						X		X										
B2.4	B2.4	B2.4.1	CCL, CSIEE, CCL, CAA, CSC	Diferencia aspectos concretos e a súa interrelación dentro dun sistema económico	100%		X							X									
B2.5	B2.5	XHB2.5.1	CMCCT, CCL, CD, CAA, CSC	Define o desenvolvemento sustentable e describe conceptos clave relacionados con el.	80%			X	X	X			X	X							X		
B2.6	B2.6	XHB2.6.1	CD, CAA, CMCCT	Sitúa no mapa as principais zonas cerealistas, como exemplo de recurso agrario no mundo, e as máis importantes masas forestais do mundo	10%		X							X									
		XHB2.6.2	CAA, CSIEE, CD, CMCCT	Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras mineiras no mundo	10%				X		X												
		XHB2.6.3	CD, CAA, CSIEE, CMCCT	Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras e consumidoras de enerxía do mundo	50%								X	X								X	
		XHB2.6.4	CCL, CAA, CSIEE, CMCCT	Identifica e nomea algunhas enerxías alternativas	100%								X	X				X				X	
B2.7	B2.7.	XHB2.7.1	CCL, CMCCT, CD, CAA, CSC, CSIEE	Procura información sobre a sobreexplotación dos caladoiros de pesca, usando recursos impresos e dixitais.	80%		X				X		X				X						
B2.8	B2.8	XH2.8.1	CCL, CAA, CSIEE	Localiza nun mapa os países máis industrializados do mundo, a través de lendas e símbolos adecuados.	100%		X						X	X									

CCL Comunicación lingüística
CMCCT Competencia matemática e competencias básicas en ciencia a tecnoloxía
CD Competencia dixital
CAA Competencia aprender a aprender
CSC Competencias sociais e cívicas
CSIEE Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC Conciencia e expresións culturais

EOE Expresión oral e escrita
CA Comunicación audiovisual
TIC Tecnoloxías da información e comunicación
EMP Emprendemento
EC Educación cívica
PV Prevención da violencia

(1) A partir de cada estándar pódese determinar "indicadores de logro" máis precisos que indiquen o nivel de adquisición do mesmo. (O instrumento máis idóneo é a rúbrica)

* O peso na cualificación se especificará en cada proba que se presente ao alumnado.

5.- Relacionar aspectos curriculares para cada unidade

2ª Aval		Estándares de aprendizaxe avaliáveis /Indicadores de logro (1)			Temas transversais																				
Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criteri	Identif. Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	* Peso Cualific.	Temas transversais											CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV
								Prob .esc.	Prob oral	Trab ind	Trab grup	Cad Cla	Blog												
5	B2.9	B2.9	XHB2.9	CD,CAA,CSC, CCSIEE	Traza sobre un mapamundi o itinerario que segue un produto agrario outro gandeiro desde a súa colleita ata o seu consumo en zonas afastadas , e extrae conclusións.	10%				X		X			X										
	B2.10	B2.10	XHB2.10.1	CMCCT, CSIEE	Define os indicadores que miden os intercambios económicos dun país.	80%				X		X			X	X		X	X	X					
			XHB2.10.2	CAA, CCL, CSC, CSIEE	Describe as características do comercio internacional na actualidade.	80%						X				X			X						
			XHB2.10.3	CAA, CCL, CSC, CSIEE	Enumera as características dos bloques comerciais e as razóns polas que se constituíen.	20%		X									X								
	B2.11	B2.11	XHB2.11.1	CAA,CCL,CCE,CSIEE,CD	Identifica os tipos de turismo e os seus efectos.	100%		X		X			X			X		X	X						
			XHB2.11.2	CAA,CCL,CCE,C,CSIEE,CD	Valora a importancia do turismo na economía española e galega.	80%		X							X										
	B2.12	B2.12	XHB2.12.1	CAA,CCL,CSC,CSIEE,CD	Comparar as características do consumo interior de países como Francia e Brasil	10%														X					
			XHB2.12.2	CAA,CCL,CSIEE,CD	Crea mapas conceptuais , usando recursos impresos e dixitais, para explicar o funcionamento do comercio e sinala os organismos que agrupan as zonas comerciais.	20%																			
	B2.13	B2.13	XHB2.13.1	CAA,CSC,CCL,CSIEE.	Realiza un informe sobre medidas para tratar de superar situacións de pobreza	80%			X		X			X		X		X		X	X	X			
			XHB2.13.2	CCL,CAA,CSC,CSIEE	Sinala áreas de conflito bélico no mapamundi e relacionáas con factores económicos	100%		X			X			X					X				X		
3ª Aval		BLOQUE 3:A HISTORIA																							
6	B3.1	B3.1	XHB3.1.1	CSC,CAA,CCEC	Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	100%						X		X	X					X					
	B3.2	B3.2	XHB3.2.1	CSC, CAA	Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	100%						X		X	X					X					
			XHB3.2.2	CSC,CAA	Comprende que a historia nin se pode escribir sen fontes , xa sexan estas restos materiais ou textuais.	80%							X		X										
	B3.3	B3.3	XHB3.3.1	CMCCT/CSC	Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos hsalientables , utilizando para iso as nocións básicas de sucesión duración e simultaneidade.	100%		X				X	X		X										
			XHB3.3.2	CMCCT,CSC	Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos	100%		X				X	X		X		X				X	X			
	B3.4	B3.4	XHB3.4.1	CMCCT, CSC	Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos	30%								X		X				X					
	B3.5	B3.5	XHB3.5.1	CSC,CCL	Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época	100%		X	X	X							X	X							
	B3.6	B3.6	XHB3.6.1	CSC, CAA	Distingue modos de periodización histórica (Idade Moderna, Renacemento, Barroco, Absolutismo, etc)	100%		X		X				X	X					X	X				
	B3.7	B3.7	XHB3.7.1	CCEC, CSC, CAA, CCL	Identifica trazos do Renacemento e do Humanismo na historia europea, a partir de fontes históricas de diversos tipos.	100%		X			X					X	X	X		X					
B3.8	B3.8	XHB3.8.1	CCL,CMCCT,CCEC,CSC	Coñece obras e legado de artistas, humanistas e científicos da época.	80%					X				X	X	X									
B3.9	B3.9	XHB3.9.1	CSC,CCEC,C	Analiza obras, ou fragmentos delas, dalgúns autores desta época no seu contexto	100%				X																

			AA, CCL															
B3.10	B3.10	XH3.10.1	CSC, CAA	Distingue as características de réximes monárquicos autoritarios, parlamentarios e absolutos.	100%		X								X			
B3.11	B3.11	XHB3.11	CSC	Comprende os conceptos de cambio e continuidade en relación co reinado dos Reis Católicos.														
B3.12	B3.12	XHB3.12.1	CAA,CMCCT, CD, CCL,CSC	Explica as causas que conduciron á descuberta de América para Europa, a súa conquista e a súa colonización.	10%							X	X				X	X
		XHB3.12.2	CSC	Coñece os principais feitos da expansión de Aragón e de Castela polo mundo	20%								X					
		XHB3.12.3	CSC,CAA,CCL	Sopesa interpretacións conflitivas sobre a conquista e a colonización de América.	30%			X				X						
B3.13	B3.13	XHB3.13.1	CSC,CAA	Analiza as relacións entre os reinos europeos que conducen a guerras como a dos Trinta Anos.	100%		X				X							

6.- Metodoloxía

1.- Estratexias metodolóxicas

1. Aspectos xerais

Posibles aspectos:

- Partir da competencia inicial do alumnado
- Ter en conta a diversidade: respectar os ritmos e estilos de aprendizaxe
- Potenciar as metodoloxía activas:
 - Combinar traballo individual e cooperativo
 - Aprendizaxe por proxectos
- Enfoque orientado á realización de tarefas e resolución de problemas
- Uso habitual das TIC
- Papel facilitador do profesor/a

2. Estratexias metodolóxicas

Posibles estratexias:

- Memorización comprensiva
- Indagación e investigación sobre documentos, textos, prensa...
- Elaboración de sínteses
- Análise de documentos, gráficos, mapas, táboas de datos
- Comentarios de textos, gráficos, mapas
- Resolución de problemas
- Estudo de casos (proxectos)
- Simulacións

3. Secuenciación habitual de traballo na aula

Posible secuencia:

Motivación:

- Presentación actividade con mapas, gráficos, textos, fotos, etc.

Información do profesor/a:

- Información básica para todo o alumnado
- Información complementaria para reforzo e apoio
- Información complementaria para afondamento e ampliación

Traballo persoal

- Lectura e comprensión de textos
- Análise de documentos, pequenas investigación, etc.
- Resposta a preguntas
- Resolución de problemas
- Comentario de documentos, mapas, imaxes, etc.
- Elaboración de mapas, gráficas, sínteses, mapas conceptuais.
- Memorización comprensiva

Avaliación:

- Análise de producións: caderno, mapas, comentarios, (Rúbricas)



- Exposicións orais
- Probas escritas
- Traballos individuais e en grupo
- Observación do traballo na aula

2.- Outras decisión metodolóxicas

1.- Agrupamentos PEMAR

4. Materiais

Utilización de libro de texto
Plataforma Aulaplaneta
Aula virtual
Mapas, caderno, mapas interactivos
Documentais

5. Recursos didácticos

Utilización de libro de texto
Plataforma Aulaplaneta
Aula virtual
Mapas, caderno, mapas interactivos
Documentais
etc.

7.- AVALIACIÓN

Inicial, continua, final, extraordinaria. Pendentes

1. Procedementos de avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase a principios de outubro.

Consistirá en preguntas curtas, tipo test e interpretación de graficos tanto poden ser xeográficos como liñas do tempo.

A información á familia realizarase caso de considerarse necesario, a través do titor/a tras a sesión da avaliación inicial.

2.- Procedemento avaliación continua

Calificación dos contidos:

Os contidos da materia ponderarán 70 % como máximo na calificación final

- Realizaranse dous exames, como mínimo, por avaliación. Os exames só farán media se a calificación é de 4 o superior. Os exámenes de menos de 4 deberán repetirse. Recordar que a calificación dun 5 non significa que o alumno saiba a metade do exame, senon que ten coñecementos suficientes para superar a materia.
- Dous exames de mapas mudos por avaliación, que se poderán facer conxuntamente co examen de contidos. Os coñecementos xeográficos demostrados cos mapas poderarán un 15% da nota total. Nos exames de mapas só se admitirán un 15% de erros sobre os ítems a localizar e é condición indispensable para aprobar a asignatura.

Calificación das actividades:

Fundamentalmente faranse os seguintes tipos de actividades:

- Os alumnos deben entregar, de forma individual, un blog cos traballos de investigación solicitados ou ben, noutro formato que o profesor considere oportuno. Ísta é unha condición

indispensable para aprobar o curso.

-Exposicions orais en grupo sobre temas que elexirán os alumnos, sempre relacionados coa materia impartida. Faranse a lo menos dúas exposicións orais ó longo do curso.

Interpretación de mapas, gráficos, datos estatísticos e o análise correspondente e comentario.

Asimesmo avaliaranse en todas e cada una das probas as distintas competencias, facendo fincapé na lingüística e na matemática.

Estes traballos ponderarán dende un 15% na nota final.

A non presentación de traballos sen motivo xustificoado será motivo para non obter aprobado. A data límite de presentación dos traballos será unha semana antes da data de avaliación.

O sistema de avaliación é contínuo se ben os profesores do departamento resérvanse a capacidade de aplicala de dous xeitos diferentes, tendo en conta que os contidos non son progresivos:

- Avaliar a primeira avaliación e a segunda por separado, para que o alumno poida recuperalas, tamén por separado. É dicir, se a primeira está suspensa e a segunda aprobada, tería que recuperar a primeira. A terceira será avaliada globalmente.
- Avaliar a 1ª e 2ª de xeito contínuo. É dicir, o alumno poderá apobar a primeira e suspender a segunda e a nota da segunda será media das dúas.

O sistema de recuperación

Haberá un exame de recuperación dos contidos de cada avaliación. Asimesmo o alumno debe presentar aqueles traballos requeridos polo profesor na avaliación anterior e que ou ben non se presentaran ou que foran calificados con menos de 5 ou a media do traballo cos exames non fora suficiente para aprobar.

4.- Procedemento avaliación final

Quen debe ir á avaliación final?

Aqueles alumnos que non teñan unha calificación media ao longo do curso de cinco ou máis, ou que teñan algunha das avaliación calificadas con menos de 5.

A proba será preguntas teóricas e tamén probas de interpretación e comprensión de fontes de información .

Avaliaranse os estándares nos que se requira un 100% de grado de consecución.

5.- Procedemento de avaliación extraordinaria

A proba serán preguntas teóricas e tamén probas de interpretación e comprensión de fontes de información .

Avaliaranse os estándares nos que se requira un 100% de grado de consecución.



6.- Procedemento de recuperación e avaliación de pendentes

O alumno debe presentar os traballos requeridos polo profesor asignado e se realizará unha proba a principios da segunda avaliación e ao final da terceira.
O profesorado asinado para elaborar e corraxir as probas serán os que impartan esa materia en 3º da ESO.

9.- ATENCIÓN A DIVERSIDADE

Medidas de atención á diversidade no presente curso

MEDIDAS ORDINARIAS

Medidas ordinarias	Medias extraordinarias
Organizativas	Curriculares
<p>1. Adequouse a estrutura organizativa do centro e/ou da aula para algún alumno/a ou grupo? ---</p> <p>a) Tempos diferenciado, horarios específicos, etc. ---</p> <p>b) b) Espazos diferenciados? ---</p> <p>c) c) Materiais e recursos didácticos diferenciados? ---</p> <p>2. Faise algún desdoblamento de grupos? --- Non</p> <p>3. Faise algún reforzo educativo e/ou apoio de profesorado na aula? --- Non</p> <p>4. Faise algún reforzo e/ou apoio fóra da/s aula/as a algún alumno/a? ---</p> <p>5. Faise algún reforzo e/ou apoio fóra da/s aula/as a algún alumno/a? ---</p>	<p>1. Faise algunha adaptación metodolóxica para algún alumno/grupo como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, etc.? Sí</p> <p>2. Adáptanse os tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a? Sí</p> <p>3. Existe algún programa de reforzo en áreas instrumentais (LC/LG/MT) para alumnado de 1º e 2º da ESO?</p> <p>4. Existe algún programa de recuperación de materias non instrumentais (2º ESO)? ---</p> <p>5. Existe algún programa específico para alumnado repetidor da materia? ---</p>

6. Que medidas se propoñen para o alumno enviado á aula de convivencia?

6. Aplicase ese programa específico personalizado para repetidores da materia?

Medidas de atención á diversidade no presente curso

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Medidas ordinarias	Medias extraordinarias
Organizativas	Curriculares
1. Canto alumnado recibe apoio por profesorado especialista en PT/AL?	1. Existe algunha Adaptación Curricular na materia? ¿Cantas? Sí
2. Existe algún grupo de adquisición das linguas (para alumnado estranxeiro)? Non	2. Foi autorizado para a materia algún agrupamento flexible/específico? NON ---
3. Existe algún grupo de adaptación da competencia curricular(Al. estranxeiro)? NON	3. Existe algún Programa de Mellora do Aprendizaxe e Rendemento (PMAR)? SI
4. Existe algunha outra medida organizativa: escolarización domiciliaria, escolarización combinada. Non	4. Flexibilizouse para algún alumno/a o período de escolarización?Non
	5. Describir o protocolo de coordinación co profesorado que comparte co titular da materia, os reforzos, apoios, adaptación, etc. (Coordinación cos PT/AL/Outro profesorado de apoio/profesorado agrupamento/ etc



IES "Leiras Pulpeiro"
R/ Orquidea nº 45, 27004 Lugo
Tlfno: 982-203427 / Fax 982-203486
ies.leiras.pulpeiro@edu.xunta.es



**PROGRAMACIÓN XEOGRAFÍA E
HISTORIA. CURSO 2018-19
4º ESO**

INDICE		
2	Conceptos clave da programación	Folla 3
3	Contexto do centro	Folla 4
4	Obxectivos da ESO	Folla 5
5	Secuenciación e temporalización	Folla 6
6	Relacionar para cada unidade aspectos curriculares	Folla 8
7	Avaliación e calificación	Folla 24
8	Metodoloxía	Folla 28
9	Actividades extraescolares	Folla 29

2- Conceptos Clave da Programación:

Desenvolvemento curricular	2ª nivel de planificación curricular. Elabora e revisa a CCP. Aproba o Claustro. Inclúese no PE
Programacións didácticas	3ª nivel de planificación. Realizada polos departamentos didácticos
Programación de aula	4ª nivel de planificación. Realizada polo profesorado.
Programación didáctica	Instrumento de planificación curricular específico de cada área que pretende ordenar o proceso de ensino-aprendizaxe do alumnado. Debe responder a estas cuestións: 1.- Que, cando e como ensinar / 2.- Que, cando e como avaliar / 3.- Como atender á diversidade
Criterios de avaliación	Son os que deben servir de referencia par valorar o que o alumno sabe e sabe facer en cada área/materia. Desglósanse en estándares
Estándares de aprendizaxe	Especifican os criterios de avaliación concretando o que alumno debe comprender, saber e saber facer Pretenden graduar o rendemento ou o logro acadado. Deben ser observables, medibles e avaliábles. Poden concretarse a través dos indicadores de logro
Criterios de cualificación	
Indicadores de logro	Son especificacións dos estándares para graduar o seu nivel de adquisición. Forman parte dos criterios de cualificación do dito estándar. O instrumento máis idóneo para identificar esa graduación sería a rúbrica. (O docente é o responsable da súa definición e posta en práctica)
Grao de consecución dun estándar	Serve para sinalar o grao mínimo de consecución esixible dun estándar para superara a materia (Artº 13º, 3d da Resolución 27/7/2015) (Canto maior sexa o grao esixido de consecución máis imprescindible se considera o estándar)
Estándares imprescindibles	Son os estándares mínimos esixibles para superar un área. O seu grao de adquisición debería estar en torno ao 100%. (Galicia non os menciona)
Criterios de cualificación e instrumentos	Serven para ponderar o "o valor" que se dá a cada estándar e a proporción que cada instrumento utilizado para avalialo achega a ese valor.
Procedementos e instrumentos	Foron fiixados no Proxecto curricular do Ministerios en 1992. Habería que engadir as Rúbricas ou escalas e os Portfolios . "Os procedementos de avaliación utilizables, como a observación sistemática do traballo do alumnado, as probas orais e escritas, o portfolio, os protocolos de rexistro ou os traballos de clase, permitirán a integración de todas as competencias nun marco de avaliación coherente" (Ver artº 7º, 6, terceiro parágrafo, da Orde OCD 65/2015 (BOE 29/1/2015))
Rúbrica	Instrumento de avaliación que permite coñecer o grao de adquisición dunha aprendizaxe ou dunha competencia
Portfolio	Achega de producións dun alumno/a
OUTROS ASPECTOS	
Graduación dos estándares	Para identificar o progreso dos mesmos ao longo dunha etapa
Perfil de área	Conxunto de estándares que ten unha materia. Son a referencia para a programación, a avaliación e o reforzo (Ver artº 5º, 6 Orde ECD 65/2015)
Perfil competencial	Conxunto de estándares de diferentes áreas relacionados coa mesma competencia clave (Ver artº 5º, 7 Orde ECD 65/2015)
Avaliación das competencias	"A avaliación do grao de adquisición das completencias debe estar integrada coa avaliación dos contidos, na medida en que supón mobilizar os coñecementos, destrezas, actitudes e valores (Artº 7º,3 da Orde ECD 65/2015)
Nivel de desempeño das competencias.	... "Poderanse medir a través dos indicadores de logro, tales como rúbricas ou escalas de avaliación ... que teñan en conta á atención á diversidade (Art 7º, 4 da Orde ECD/65/2015)
Tarefa	É a acción ou conxunto de accións orientadas á resolución dunha situación ou problema, nun contexto definido, combinando todos os saberes dispoñibles para elaborar un produto relevante. As tarefas integran actividades e exercicios.
Identificación de contidos e criterios	Exemplo: B1.1 : B1: Bloque de contido / 1: Número de contido dun bloque
Identificación de estándares	Exemplo: XH B1.1 .2 XH: Abreviatura da área: Xeografía e Historia B1. Bloque de contidos do que xorde o estándar 1. Número do criterio de avaliación que orixina o estándar 2. Número de estándar dun determinado criterio de avaliación.

3.- Contexto do centro:

* Características do centro:

Situación

R/ Orquídea, 45
27004-Lugo

Centros adscritos

CEIP de Casás
CEIP Menéndez Pelayo

Ensinanzas que oferta o centro

ESO / Bacharelato / CFGS Procesos e calidade na industria alimentaria

Características singulares

O centro está situado nunha zona periférica da cidade, de contorna socioeconómica media-baixa con abundancia de vivendas sociais.

* Características do alumnado:

Lingua materna dominante

Castelán e galego.

Alumnado con NEAE no curso actual

Cinco alumnos/as con trastornos xerais do desenvolvemento (trastornos do espectro autista): catro deles escolarizados nunha unidade de educación especial en 3º e 4º de ESO; o outro alumno escolarizado en réxime ordinario en 1º de ESO.

Un alumno con deficiencia motórica escolarizado en 1º de ESO.

Menos dunha decena de alumnos/as que precisan adaptación curricular individualizada por presentar problemas de atraso académico, matriculados en 1º e 2º de ESO.

Problemas sociais destacados: abandono escolar, poboación emigrante, absentismo, violencia e/ou acoso escolar, ...

Casos illados de alumnado con familias desestruturadas e en situación socioeconómica desfavorecida, que adoitan presentar problemas educativos.

Outras características

Poboación de etnia xitana: unha altísima porcentaxe non adoita rematar a ESO.

Poboación inmigrante: número non relevante de alumnos/as, en xeral ben integrados.

4.- Obxectivos da ESO (adaptados ao contexto do centro e do alumnado):

1	a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
2	b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
3	c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
4	d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
5	e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
6	f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
7	g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
8	h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
9	i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
10	l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
11	m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
12	n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
13	ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
14	o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

5- Secuenciación e temporalización:

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización		Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	S e s i ó n s	
1ª Avaliac.		B1	BLOQUE 1: O SÉCULO XVIII EN EUROPA ATA 1789	SANTILLANA			EXAMEN
	1	B1.1	Século XVIII en Europa: do feudalismo ao absolutismo e o parlamentarismo das minorías. Francia, Inglaterra, España e Galicia.		SEPT.	?	
		B1.2	Ilustración.				
		B1.3	Arte e ciencia en Europa no século XVIII.				
		B2	BLOQUE 2: A ERA DAS REVOLUCIÓNS LIBERAIS				EXAMEN
	2	B2.1	Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: bases ideolóxicas (liberalismo, nacionalismo e rexionalismo), económicas e sociais; principais consecuencias.		OCT.	?	
		B2.2	Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: periodización e feitos principais. Restauración. Procesos unificadores e independentistas. O caso español.				
		B3	BLOQUE 2: A REVOLUCIÓN INDUSTRIAL				EXAMEN
	3,4	B3.1	Revolución Industrial: concepto; factores económicos, sociais e ideolóxicos que a fan posible.		OCT.- NOV.	?	
		B3.2	Revolución Industrial: desde Gran Bretaña ao resto de Europa.				
B3.3		Consecuencias da Revolución Industrial. Movemento obreiro (orixes, ideoloxías e formas de organización).					
B3.4		Discusión en torno ás características da industrialización en España e Galicia: éxito ou fracaso?					
	B3.5	A ciencia no século XIX.					
2ª Avaliac.		B4	BLOQUE 4: O IMPERIALISMO DO SÉCULO XIX E A I GUERRA MUNDIAL				EXAMEN
	5	B4.1	O imperialismo no século XIX: concepto.		NOV.- DIC.	?	
		B4.2	Imperialismo: causas, desenvolvemento e consecuencias.				
		B4.3	Causas e consecuencias da Gran Guerra (1914-1919) ou I Guerra Mundial.				
		B4.4	Revolución Rusa.				
		B4.5	A arte no século XIX.				
		B5	BLOQUE 5: A ÉPOCA DE ENTREGUERRAS (1919-1945)				EXAMEN
	6,8	B5.1	Período de entreguerras: do final da Gran Guerra ao crac do 29 e a Gran Depresión.		ENE.	?	
		B5.2	Fascismo italiano e nazismo alemán.				
		B5.3	II República española e a Guerra Civil.				
3ª Avaliac.		B6	BLOQUE 6: AS CAUSAS E CONSECUENCIAS DA II GUERRA MUNDIAL (1939-1945)				EXAMEN
	6,7.	B6.1	Orixes da II Guerra Mundial.		ENE.- FEB.	?	
		B6.2	Desenvolvemento da II Guerra Mundial: extensión, fases,				

9,10		formas de guerra e principais consecuencias.				
	B6.3	O Holocausto.				
	B6.4	Nova xeopolítica mundial: Guerra Fría e plans de reconstrución posbélica.				
	B6.5	Procesos de descolonización en Asia e África.				
	B7	BLOQUE 7: A ESTABILIZACIÓN DO CAPITALISMO E O ILLAMENTO ECONÓMICO DO BLOQUE SOVIÉTICO				EXAMEN
12	B7.1	Evolución dos bloques soviético e capitalista. O "Welfare State".		MAR.	?	
	B7.2	Crise do petróleo (1973).				
	B7.3	Ditadura de Franco en España.				
	B8	BLOQUE 8: O MUNDO RECENTE ENTRE OS SÉCULOS XX E XXI				EXAMEN
11	B8.1	Formas económicas e sociais do capitalismo no mundo.				
	B8.2	Colapso dos réximes soviéticos e as súas consecuencias.				
	B8.3	Transición política en España: da ditadura á democracia (1975-1982).		ABR.	?	
	B8.4	Camiño cara a Unión Europea: desde a unión económica a unha futura unión política supranacional.				
	B9	BLOQUE 9: A REVOLUCIÓN TECNOLÓXICA E GLOBALIZACIÓN DE FINAIS DO SÉCULO XX E PRINCIPIOS DO XXI				
	B9.1	A globalización económica: concepto e características.				
	B9.2	Papel da Revolución Tecnolóxica na globalización.		MAY	?	
	B9.3	Consecuencias da globalización. Relacións interrexionais; focos de conflito.				
	B10	BLOQUE 10: A RELACIÓN ENTRE O PASADO, O PRESENTE E O FUTURO A TRAVÉS DA HISTORIA E A XEOGRAFÍA				
	B10.1	Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia e a xeografía.				
	B10.2	Cambio e continuidade.		XUN.	?	
	B10.3	Tempo histórico.				
	B10.4	Vocabulario histórico e artístico: Idade Contemporánea.				

6- Relacionar para cada unidade aspectos curriculares:

Xeografía e Historia. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao de consecución estándares
Bloque 1. O século XVIII en Europa ata 1789					
a c d g h l ñ	B1.1. Século XVIII en Europa: do feudalismo ao absolutismo e o parlamentarismo das minorías. Francia, Inglaterra, España e Galicia.	B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico.	XHB1.1.1. Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.	CSC CAA CCL	100%
			XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	CSC CAA CCL	100%
f h l n ñ	B1.2. Ilustración.	B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América.	XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	CSC CCEC CCL	100%
f g l n	B1.3. Arte e ciencia en Europa no século XVIII.	B1.3. Coñecer os avances da Revolución Científica desde os séculos XVII e XVIII.	XHB1.3.1. Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época.	CSC CMCCT CAA	20%
			XHB1.3.2. Comprende as implicacións do	CSC	10%

Xeografía e Historia. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao de consecución estándares
			empiricismo e o método científico nunha variedade de áreas.	CMCCT	
Bloque 2. A era das revolucións liberais					
a c d g h l	B2.1. Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: bases ideolóxicas (liberalismo, nacionalismo e rexionalismo), económicas e sociais; principais consecuencias.	B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX.	XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	CSC CAA CCL	100%
			XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	CSC CAA CCL	50%
a c d g h l	B2.2. Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: periodización e feitos principais. Restauración. Procesos unificadores e independentistas. O caso español	B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX.	XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	CSC CAA CCL	100%

Xeografía e Historia. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Craterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao de consecución estándares
ñ			XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	CSC CAA CCL	100%
			XHB2.2.3. Discute as implicacións da violencia empregando diversos tipos de fontes.	CSC CAA CCL	30%
Bloque 3. A Revolución Industrial					
fghl	B3.1. Revolución Industrial: concepto; factores económicos, sociais e ideolóxicos que a fan posible.	B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal.	XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	CSC CAA CCL	100%
ghl	B3.2. Revolución Industrial: desde Gran Bretaña ao resto de Europa.	B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios.	XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	CSC CAA CCL	50%

Xeografía e Historia. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao de consecución estándares
			XHB3.2.1. Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos.	CSC CAA CCL	10%
achilom	B3.3. Consecuencias da Revolución Industrial. Movemento obreiro (orixes, ideoloxías e formas de organización).	B3.3. Entender o concepto de progreso, e os sacrificios e os avances que leva consigo.	XHB3.3.1. Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.	CSC CSIEE CCL	30%
lñ	B3.4. Discusión en torno ás características da industrialización en España e Galicia: éxito ou fracaso?	B3.4. Analizar a evolución dos cambios económicos en España e en Galicia, a raíz da industrialización parcial do país.	XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	CSC	20%
gilm	B3.5. A ciencia no século XIX.	B3.5. Coñecer os principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX, e a súa relación coas revolucións industriais	XHB3.5.1. Elabora un eixe cronolóxico, diacrónico e sincrónico, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX.	CSC CAA CMCCT	10%

Xeografía e Historia. 4º de ESO					
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao de consecución estándares
Bloque 4. O Imperialismo do século XIX e a I Guerra Mundial					
g h l	B4.1. O imperialismo no século XIX: concepto.	B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX.	XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirán na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	CSC CAA CCL	100%
			XHB4.1.2. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	CSC CAA CCL	70%
g l	B4.2. Imperialismo: causas, desenvolvemento e consecuencias.	B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo.	XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	CSC CAA	100%
g h l	B4.3. Causas e consecuencias da Gran Guerra (1914-1919) ou I Guerra Mundial.	B4.3. Coñecer os principais acontecementos da Gran Guerra, as súas interconexións coa Revolución Rusa e as consecuencias dos tratados de	XHB4.3.1. Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.	CSC CAA	100%
			XHB4.3.2. Analiza o novo mapa político de	CSC	100%

Xeografía e Historia. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao de consecución estándares
		Versalles.	Europa.	CAA	
			XHB4.3.3. Describe a derrota de Alemaña desde a súa propia perspectiva e desde a dos aliados.	CSC CAA CCL	100%
acadgihl	B4.4. Revolución Rusa.	B4.4. Esquematizar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa.	XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	CSC CAA CCL	100%
ghln	B4.5. A arte no século XIX.	B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa.	XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	CSC CAA CCL CCEC	10%
			XHB4.5.2. Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.	CSC CAA CCL CCEC	10%
Bloque 5. A época de entreguerras (1919-1945)					

Xeografía e Historia. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao de consecución estándares
ghil	B5.1. Período de entreguerras: do final da Gran Guerra ao crac do 29 e a Gran Depresión.	B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época.	XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	CSC CAA CCL	20%
			XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	CSC CAA	100%
			XHB5.1.3. Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller.	CSC CAA CCL	80%
acdhl	B5.2. Fascismo italiano e nazismo alemán.	B5.2. Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa.	XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	CSC CCL	100%
acc	B5.3. II República española e a Guerra Civil.	B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II	XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a	CSC CCL	20%

Xeografía e Historia. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao de consecución estándares
d g h l		República e ao estoupido da Guerra Civil	elas.		
			XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	CSC CAA CCL	30%
Bloque 6. As causas e consecuencias da II Guerra Mundial (1939-1945)					
g l	B6.1. Orixes da II Guerra Mundial.	B6.1. Coñecer as causas da II Guerra Mundial.	XHB6.1.1. Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas).	CSC CAA	10%
g h l	B6.2. Desenvolvemento da II Guerra Mundial: extensión, fases, formas de guerra e principais consecuencias.	B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total.	XHB6.2.1. Sitúa nun mapa as fases do conflito.	CSC CAA	70%
			XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.	CSC CAA CCL	100%
			XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e	CSC CAA CCL	100%

Xeografía e Historia. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao de consecución estándares
			xeográficos.		
adil	B6.3. O Holocausto.	B6.3. Entender o contexto en que se desenvolveu o Holocausto na guerra europea e as súas consecuencias.	XHB6.3.1. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	CSC	100%
ghil	B6.4. Nova xeopolítica mundial: Guerra Fría e plans de reconstrución posbélica.	B6.4. Comprender o concepto de Guerra Fría no contexto de despois de 1945, e as relacións entre os dous bloques, os EEUU e a URSS.	XHB6.4.1. Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da Guerra Fría.	CSC CAA CCL	100%
			XHB6.4.2. Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.	CSC CAA CCL	870%
adghil	B6.5. Procesos de descolonización en Asia e África.	B6.5. Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual.	XHB6.5.1. Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.	CSC CCL	100%
			XHB6.5.2. Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).	CSC CAA	70%

Xeografía e Historia. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao de consecución estándares
Bloque 7. A estabilización do Capitalismo e o illamento económico do bloque soviético					
adghil	B7.1. Evolución dos bloques soviético e capitalista. O "Welfare State".	B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa.	XHB7.1.1. Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.	CSC CAA CCL	100%
			XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	CSC	
fgilm	B7.2. Crise do petróleo (1973).	B7.2. Comprender o concepto de crise económica e a súa repercusión mundial nun caso concreto.	XHB7.2.1. Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.	CSC CAA CCL	100%
acdghil	B7.3. Ditadura de Franco en España.	B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975.	XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco	CSC	20%
			XHB7.3.2. Discute como se entende en España e en Europa o concepto	CSC CAA	60%

Xeografía e Historia. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao de consecución estándares
ñ			de memoria histórica	CCL	
Bloque 8. O mundo recente entre os séculos XX e XXI					
adgl	B8.1. Formas económicas e sociais do capitalismo no mundo.	B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial.	XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época	CSC CAA	70%
			XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.	CSC	100%
adghl	B8.2. Colapso dos réximes soviéticos e as súas consecuencias.	B8.2. Coñecer as causas e as consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas.	XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	CSC CAA CCL	70%
adghl	B8.3. Transición política en España: da ditadura á democracia (1975-1982).	B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso.	XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	CSC CAA CCL	
			XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española	CSC CCL	20%

Xeografía e Historia. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao de consecución estándares
ñ			da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.		
			XHB8.3.3. Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPO, Terra Lliure, etc.): a xénese e a historia das organizacións terroristas, a aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc.	CSC CAA CCL	10%
a c d g h	B8.4. Camiño cara a Unión Europea: desde a unión económica a unha futura unión política supranacional.	B8.4. Entender a evolución da construción da Unión Europea.	XHB8.4.1. Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.	CSC CAA CCL	80%

Xeografía e Historia. 4º de ESO					
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao de consecución estándares
I					
Bloque 9. A Revolución Tecnolóxica e a globalización a finais do século XX e principio do XXI					
e g h l	B9.1. A globalización económica: concepto e características.	B9.1. Definir a globalización e identificar algúns dos seus factores.	XHB9.1.1. Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.	CSC CD CCL CAA CSIEE	70%
			XHB9.1.2. Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización.	CSC CAA CCL	60%
e f g h l	B9.2. Papel da Revolución Tecnolóxica na globalización.	B9.2. Identificar algúns dos cambios fundamentais que supón a Revolución Tecnolóxica.	XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	CSC CAA CCL CD	60%
e g h	B9.3. Consecuencias da globalización. Relacións interrexionais; focos de conflito.	B9.3. Recoñecer o impacto destes cambios a nivel local, autonómico, estatal e global,	XHB9.3.1. Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflictivo	CSC CD CAA	60%

Xeografía e Historia. 4º de ESO					
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao de consecución estándares
Impñ		prevendo posibles escenarios máis e menos desexables de cuestións ambientais transnacionais, e discutir as novas realidades do espazo globalizado.	das condicións sociais do proceso de globalización.	CCL CMCCT CSIEE	
Bloque 10. A relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia e a xeografía					
ghñ	B10.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia e a xeografía.	B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.	XHB10.1.1. Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do Báltico.	CSC CMCCT CAA CCL	20%
			XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	CSC CAA	80%
			XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións	CSC CMCCT	

Xeografía e Historia. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Craterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao de consecución estándares
			industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	CAA	
filiñ	B10.2. Cambio e continuidade.	B10.2. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación.	XHB10.2.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	CSC CMCCT	100%
			XHB10.2.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	CSC CMCCT	100%
filiñ	B10.3. Tempo histórico.	B10.3. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).	XHB10.3.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	CSC CMCCT	10%
filiñ	B10.4. Vocabulario histórico e artístico: Idade Contemporánea.	B10.4. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no	XHB10.4.1. Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.	CSC CCL	

Xeografía e Historia. 4º de ESO					
Ob xec tiv os	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Compete ncias clave	Grao de consecución estándares
		contexto adecuado.			

7- Avaliación e Calificación:

A continuación incluímos os criterios de avaliación xerais desta programación, xunto coa súa relación cos obxectivos de área ou materia:

1.-Situación no tempo e no espazo e períodos de feitos importantes e relevantes dos procesos históricos son estudados neste curso, identificando o tempo histórico no mundo.

2.-Identificar as causas e as consecuencias de importantes eventos históricos e procesos de facer as conexións entre eles e recoñecer que implica causalidade múltiple dos fenómenos sociais.

3.-Enumerar os cambios que tiveron lugar en Europa no século XVIII, con referencia ao contexto social, económico e político do Antigo Réxime.

4.-Identificar as características básicas dos procesos de industrialización e modernización económica e burguesa revolucións liberais, avaliando os factores económicos, sociais e políticos que representaban.

5.-Explicar as razóns do poder político e económico dos países europeos na segunda metade do século XIX, identificando os problemas e conflitos que caracterizan estes anos, tanto a nivel internacional e dentro das tensións sociais e políticas.

6.-Caracterizar e localizar no tempo e no espazo as grandes transformacións e os conflitos mundiais que tiveron lugar no século XX, e aplicar ese coñecemento para a comprensión de algúns dos máis importantes problemas internacionais de hoxe.

7.-Realizar individual ou en grupo un traballo monográfico sobre unha das tensións sociais e políticas no mundo de hoxe, investigando os seus antecedentes históricos, analizando as causas e considerando as consecuencias e utilizando fontes de información relevantes, incluíndo algunhas que ofrecen interpretacións adicionais ou diferentes dun mesmo feito.

8- Nas seccións bilingües , utilizar o inglés con asiduidade como lingua de comunicación na aula a tamén na linguaxe escrita, en exames e exercicios.

7.1- Instrumentos de Avaliación

- Análise e interpretación das fontes escritas.

- Análise e interpretación de fotos, diapositivas, gráficos, mapas conceptuais, mapas físicos, políticos, temáticos.
- Elaboración de esquemas e resumos a partir de información escrita.
- Recollida e tratamento de datos estadísticos.
- Elaboración de mapas conceptuais e conversión dos mesmos en texto narrativo.
- Análise e interpretación de noticias de prensa.
- Análise e comprensión das causas que provocan a desigualdade no mundo.
- Interpretación de documentos gráficos.
- Lectura e interpretación de textos e comentarios breves sobre eles.
- Valoración patrimonio cultural e natural das distintas rexións españolas.
- Realización de exames
- Realización de pequenos proxectos de investigación
- Elaboración de mapas.

7.2- Sistema de Avaliación:

O sistema de avaliación é continua se ben os profesores do departamento resérvanse a capacidade de aplicala de dous xeitos diferentes, tendo en conta que os contidos non son progresivos:

- Avaliar a primeira avaliación e a segunda por separado, para que o alumno poida recuperalas, tamén por separado. É dicir, se a primeira está suspensa e a segunda aprobada, tería que recuperar a primeira. A terceira será avaliada globalmente.
- Avaliar a 1ª e 2ª de xeito contínuo. É dicir, o alumno poderá apobar a primeira e suspender a segunda e a nota da segunda será media das dúas.

Avaliaranse tanto os exames como os traballos e o comportamento na clase.

7.3- Avaliación de materias pendentes:

As materias pendentes serán avaliadas polo profesor que imparta a materia de Ciencias Sociais no curso presente.

Realizaranse ao menos tres exames ao longo do curso e o profesor poderá esixir a

presentación de exercicios ou calquera outra actividade.

7.4- Sistema e Criterios de Calificación e Promoción:

Tres son os criterios fundamentais polos que se avaliará ós alumnos: Os contidos da programación, as actividades desenvolvidas dentro do curso e as actitudes ou comportamento ó longo do mesmo.

Calificación dos contidos:

Os contidos da materia ponderarán 70 % como máximo na calificación final

- Realizaranse dous exames, como mínimo, por avaliación. Os exames só farán media se a calificación é de 4 o superior. Os exames de menos de 4 deberán repetirse. Recordar que a calificación dun 5 non significa que o alumno saiba a metade do exame, senon que ten coñecementos suficientes para superar a materia.

Calificación das actividades:

Fundamentalmente faranse os seguintes tipos de actividades:

- Os alumnos deben entregar, de forma individual, un blog cos traballos de investigación solicitados ou ben, noutro formato que o profesor considere oportuno. Ísta é unha condición indispensable para aprobar o curso.

-Exposicions orais en grupo sobre temas que elixirán os alumnos, sempre relacionados coa materia impartida. Faranse a lo menos dúas exposicións orais ó longo do curso.

Interpretación de mapas, gráficos, datos estatísticos e o análise correspondente e comentario.

Asimesmo avaliaranse en todas e cada una das probas as distintas competencias, facendo fincapé na lingüística e na matemática.

Estes traballos ponderarán dende un 30 % na nota final.

A non presentación de traballos sen motivo xustificado será motivo para non obter aprobado. A data límite de presentación dos traballos será unha semana antes da data de avaliación.

O sistema de avaliación é contínuo se ben os profesores do departamento resérvanse a capacidade de aplicala de dous xeitos diferentes, tendo en conta que os contidos non son progresivos:

- Avaliar a primeira avaliación e a segunda por separado, para que o alumno poida recuperalas, tamén por separado. É dicir, se a primeira está suspenso e a segunda aprobada, tería que recuperar a primeira. A terceira será avaliada globalmente.
- Avaliar a 1ª e 2ª de xeito contínuo. É dicir, o alumno poderá aprobar a primeira e suspender a segunda e a nota da segunda será media das dúas.

O sistema de recuperación

-
- Habrá un exame de recuperación dos contidos de cada avaliación. Asimesmo o alumno debe presentar aqueles traballos requeridos polo profesor na avaliación anterior e que ou ben non se presentaran ou que foran calificados con menos de 5 ou a media do traballo cos exames non fora suficiente para aprobar.

PROCEDIMENTO DE AVALIACIÓN FINAL

Quen debe ir á avaliación final?

Aqueles alumnos que non teñan unha calificación media ao longo do curso de cinco ou máis, ou que teñan algunha das avaliación calificadas con menos de 5.

A proba será preguntas teóricas e tamén probas de interpretación e comprensión de fontes de información.

Avaliaranse os estándares nos que se requira un 100% de grado de consecución.

PROCEDEMENTO DE AVALACIÓN EXTRAORDINARIA

A proba serán preguntas teóricas e tamén probas de interpretación e comprensión de fontes de información .

Avaliaranse os estándares nos que se requira un 100% de grado de consecución.

PROCEDEMENTO DE RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DE PENDENTES

O alumno debe presentar os traballos requeridos polo profesor asignado e se realizará unha proba a principios da segunda avaliación e ao final da terceira.

O profesorado asinado para elaborar e corrixir as probas serán os que imparten esa materia en 4º da ESO.

8- Metodoloxía:

Propugnamos unha metodoloxía activa e participativa por parte do alumnado, co fin de desenvolver as competencias asinadas. Por conseguinte, darase moita importancia ás actividades realizadas ó longo do curso. Estas actividades supoñerán, ó menos, un 20% da nota final. Con elas perséguese facer ó alumno un axente activo dentro do proceso de ensinanza-aprendizaxe.

As clases maxistras acadarán entre un 50 e un 60% do horario da materia. O outro 40% adicarase a clases prácticas, nas que se inclúen as seguintes actividades:

- . Exposicións do alumnado.
- . Comentarios de textos, tanto gráficos coma visuais (power point, vídeos, fotografías).
- . Actividades edilim, ardora e similares.
- . Actividades hot potatoes.
- . Actividades con power point.
- . Realización de blogs como cadernos de clase para o seguimento de comentarios ou composicións.

Este departamento dará especial importancia á utilización do cine como vehículo para conseguir unha parte importante dos obxectivos da materia. O cine como mecanismo

para adquirir e sedimentar coñecementos, ademáis de profundizar nos comentarios de texto, neste caso visuais.

9- Actividades Extraescolares:

Pensamos que como final de etapa pode realizarse unha viaxe na que o alumno poida desenvolver todas aquelas aprendizaxes e competencias adquiridas nesta etapa.

Na programación xeral anual de actividades extraescolares teranse en conta este aspectos para propoñer unha vez máis , aínda que no seu día fora rexeitado, a actividade ás Médulas, por abarcar o estudo da xeografía e da historia ou ben unha viaxe a Madrid, na cal pódense realizar diferentes visitas como a do Museo do Prado, a axencia española de Meteoroloxía, Museo Thyssen, Museo Arqueolóxico, ao Senado etc.



IES
LEIRAS PULPEIRO

Depto. Ciencias Sociais, Xeografía e Historia

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

CURSO 2018-2019

Materia:

- **Historia do Mundo Contemporáneo
(1º Bacharelato)**

1.- INDICE		
		Páxina
1	Aspectos xerais da programación	Folla 1
2	Conceptos clave da programación	Folla 2
3	Contexto	Folla 3
	Características do centro e do alumnado.	
	Obxectivos adaptados ao contexto	
4	Secuenciación e temporalización	Folla 4
	Secuenciar e temporalizar os contidos por unidades e /ou proxectos	
5	Relacionar para cada unidade:	Folla 5
	Contidos, criterios de avaliación, competencias clave e estándares	
6	Establecer para cada estándar:	Folla 5
	Grao mínimo de consecución	
	Peso na cualificación	
	Instrumentos de avaliación	
	Temas transversais	
7	Metodoloxía didáctica:	Folla 6
	Estratexias metodolóxicas	
	Outras decisións metodolóxicas: agrupamentos, tempos, espazos, materias, recursos	
8	Avaliación	Folla 7
9	Avaliación inicial	Folla 7
	Procedemento para a avaliación inicial	
	Criterios para a acreditación de coñecementos previos, no seu caso. (Bacharelato)	
10	Avaliación continua	Folla 7
	Procedemento para a avaliación continua : Número e tipo de exames e outras probas a valorar	
	Criterios de cualificación: Valoración dos exames, traballo diario, interese na aula, etc.	
	Elaboración da nota media	
	Recuperación dunha proba ou exame	
	Recuperación dunha avaliación	
11	Avaliación final (ESO- BACH)	Folla 7
	Quen debe ir á avaliación final?	
	En que consistirá a proba?	
	Que estándares se van a avaliar?: os das avaliacións pendentes, todos, ...	
	Como se elabora a cualificación final?: Ponderación, redondeos, etc?	
	Que criterios segue o centro para a promoción?	
12	Avaliación extraordinaria (ESO- BACH)	Folla 7
	Procedementos para a avaliación extraordinaria: características da proba escrita	
13	Materias pendentes de cursos anteriores	Folla 7
	Procedemento para o seguimento e avaliación das materias pendentes: Traballo, probas, etc.	
	Criterios de cualificación: valoración de traballos, probas escritas, outras.	
14	Avaliación do proceso de ensino e da práctica docente	Folla 8
	Indicadores de logro da planificación e do proceso de ensino	
	Indicadores de logro da práctica docente	
15	Avaliación da programación didáctica	Folla 8
	Indicadores de logro sobre a programación didáctica	
16	Atención á diversidade	Folla 9
	Medidas ordinarias: Organizativas	
	Medidas ordinarias: Curriculares	
	Medidas extraordinarias: Organizativas	
	Medidas extraordinarias: Curriculares	
17	Actividades complementarias e extraescolares	Folla 10
	Referencia ás actividades complementarias e extraescolares recollidas na PXA.	
	Datos do departamento	
	Relación coa Resolución do 27/07/2015 (DOG 29)	

	2.- CONCEPTOS CLAVE (Orde OCD 65/2015 (BOE 29/1/2015)
Desenvolvemento curricular	2ª nivel de planificación curricular. Elabora e revisa a CCP. Aproba o Claustro. Inclúese no PE
Programacións didácticas	3º nivel de planificación. Realizada polos departamentos didácticos
Programación de aula	4º nivel de planificación. Realizada polo profesorado.
Programación didáctica	Instrumento de planificación curricular específico de cada área que pretende ordenar o proceso de ensino-aprendizaxe do alumnado. Debe responder a estas cuestións: 1.- Que, cando e como ensinar / 2.- Que, cando e como avaliar / 3.- Como atender á diversidade
Criterios de avaliación	Son os que deben servir de referencia par valorar o que o alumno sabe e sabe facer en cada área/materia. Desglósanse en estándares
Estándares de aprendizaxe	Especifican os criterios de avaliación concretando o que alumno debe comprender, saber e saber facer Pretenden graduar o rendemento ou o logro acadado. Deben ser observables, medibles e avaliábles. Poden concretarse a través dos indicadores de logro
Criterios de cualificación	
Indicadores de logro	Son especificacións dos estándares para graduar o seu nivel de adquisición. Forman parte dos criterios de cualificación do dito estándar. O instrumento máis idóneo para identificar esa graduación sería a rúbrica. (O docente é o responsable da súa definición e posta en práctica)
Grao de consecución dun estándar	Serve para sinalar o grao mínimo de consecución esixible dun estándar para superara a materia (Artº 13º, 3d da Resolución 27/7/2015) (Canto maior sexa o grao esixido de consecución máis imprescindible se considera o estándar)
Estándares imprescindibles	Son os estándares mínimos esixibles para superar un área. O seu grao de adquisición debería estar en torno ao 100%. (Galicia non os menciona)
Criterios de cualificación e instrumentos	Serven para ponderar o "o valor" que se dá a cada estándar e a proporción que cada instrumento utilizado para avaliálo achega a ese valor.
Procedementos e instrumentos	Foron fiixados no Proxecto curricular do Ministerios en 1992. Habería que engadir as Rúbricas ou escalas e os Portfolios . "Os procedementos de avaliación utilizables, como a observación sistemática do traballo do alumnado, as probas orais e escritas, o portfolio, os protocolos de rexistro ou os traballos de clase, permitirán a integración de todas as competencias nun marco de avaliación coherente" (Ver artº 7º, 6, terceiro parágrafo, da Orde OCD 65/2015 (BOE 29/1/2015)
Rúbrica	Instrumento de avaliación que permite coñecer o grao de adquisición dunha aprendizaxe ou dunha competencia
Portfolio	Achega de producións dun alumno/a
OUTROS ASPECTOS	
Graduación dos estándares	Para identificar o progreso dos mesmos ao longo dunha etapa
Perfil de área	Conxunto de estándares que ten unha materia. Son a referencia para a programación, a avaliación e o reforzo (Ver artº 5º, 6 Orde ECD 65/2015)
Perfil competencial	Conxunto de estándares de diferentes áreas relacionados coa mesma competencia clave (Ver artº 5º, 7 Orde ECD 65/2015)
Avaliación das competencias	"A avaliación do grao de adquisición das competencias debe estar integrada coa avaliación dos contidos, na medida en que supón mobilizar os coñecementos, destrezas, actitudes e valores (Artº 7º,3 da Orde ECD 65/2015)
Nivel de desempeño das competencias.	... "Poderanse medir a través dos indicadores de logro, tales como rúbricas ou escalas de avaliación ... que teñan en conta á atención á diversidade (Art 7º, 4 da Orde ECD/65/2015)
Tarefa	É a acción ou conxunto de accións orientadas á resolución dunha situación ou problema, nun contexto definido, combinando todos os saberes dispoñibles para elaborar un produto relevante. As tarefas integran actividades e exercicios.
Identificación de contidos e criterios	Exemplo: B1.1 : B1: Bloque de contido / 1: Número de contido dun bloque
Identificación de estándares	Exemplo: XH B1.1 .2 XH: Abreviatura da área: Xeografía e Historia B1. Bloque de contidos do que xorde o estándar 1. Número do criterio de avaliación que orixina o estándar 2. Número de estándar dun determinado criterio de avaliación.

3.- Contexto

1.- Contexto do centro

* Características do centro:

Situación

R/ Orquídea, 45
27004-Lugo

Centros adscritos

CEIP de Casás
CEIP Menéndez Pelayo

Ensinanzas que oferta o centro

ESO / Bacharelato / CFGS Procesos e calidade na industria alimentaria

Características singulares

O centro está situado nunha zona periférica da cidade, de contorna socioeconómica media-baixa con abundancia de vivendas sociais.

* Características do alumnado:

Lingua materna dominante

Castelán e galego.

Alumnado con NEAE no curso actual

Cinco alumnos/as con trastornos xerais do desenvolvemento (trastornos do espectro autista): catro deles escolarizados nunha unidade de educación especial en 3º e 4º de ESO; o outro alumno escolarizado en réxime ordinario en 1º de ESO.

Un alumno con deficiencia motórica escolarizado en 1º de ESO.

Menos dunha decena de alumnos/as que precisan adaptación curricular individualizada por presentar problemas de atraso académico, matriculados en 1º e 2º de ESO.

Problemas sociais destacados: abandono escolar, poboación emigrante, absentismo, violencia e/ou acoso escolar, ...

Casos illados de alumnado con familias desestruturadas e en situación socioeconómica desfavorecida, que adoitan presentar problemas educativos.

Outras características

Poboación de etnia xitana: unha altísima porcentaxe non adoita rematar a ESO.

Poboación inmigrante: número non relevante de alumnos/as, en xeral ben integrados.

2.- Obxectivos do Bacharelato (adaptados ao contexto do centro e do alumnado):

1	a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
2	b) Consolidar unha madurez persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
3	c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención

	especial ás persoas con discapacidade.
4	d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
5	e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
6	f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
7	g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
8	h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
9	i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
10	l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
11	m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
12	n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
13	ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
14	o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
15	p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

2.- Obxectivos da ESO (adaptados ao contexto do centro e do alumnado):

1	a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
2	b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
3	c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
4	d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
5	e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
6	f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
7	g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

8	h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
9	i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
10	l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
11	m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
12	n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
13	ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
14	o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

4. Secuenciación e temporalización dos contidos Historia do Mundo Contemporáneo 1º BAC

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización		Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións	
1ª Avaliación	1	B1	BLOQUE 1: O ANTIGO RÉXIME				
		B1.1	Trazos do Antigo Réxime				X
		B1.2	Transformacións no Antigo Réxime: economía, poboación e sociedade.				X
		B1.3	Revolucións e parlamentarismo en Inglaterra.	1,2	Se/Oct	?	
		B1.4	O pensamento da Ilustración.				
		B1.5	Relacións internacionais: equilibrio europeo.				
		B1.6	Manifestacións artísticas do momento				
	2	B2	BLOQUE 2: As revolucións industriais e as súas consecuencias sociais				
		B2.1	Revolución industrial: concepto, factores que a fan posible (económicos, sociais e ideolóxicos).				X
		B2.2	Revolución ou revolucións industriais: características. Transformacións técnicas e novas fontes de enerxía.				X
		B2.3	Protagonismo de Gran Bretaña e extensión do proceso de industrialización a outras zonas de Europa. Industrialización extraeuropea. Industrialización española e galega.	2,3	Oc/No	?	X
		B2.4	Cambios debidos á Revolución Industrial: transportes, agricultura, poboación (migracións e novo concepto de cidade).				X
		B2.5	Economía industrial: pensamento e primeiras crises.				X
		B2.6	Nacemento do proletariado e organización da clase obreira: orixes do sindicalismo e correntes de pensamento; partidos políticos obreiros.				X
	3	B3	BLOQUE 3: A CRISE DO ANTIGO RÉXIME				
		B3.1	Crise do Antigo Réxime: visión global.				X
		B3.2	Nacemento dos EEUU.				X
		B3.3	Revolución Francesa de 1789: aspectos políticos e sociais.	1,2	No/De	?	X
		B3.4	Imperio Napoleónico.				X
		B3.5	O Congreso de Viena e o Absolutismo.				X
		B3.6	Revolucións liberais ou burguesas de 1820, 1830 e 1848. O caso español.				X

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto / Unid. Did.	Temporalización		Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións	
2ª Avaliac.	5	B4	BLOQUE 4: A Dominación Europea do mundo e a I Guerra Mundial				
		B4.1	Tránsito do século XIX ao XX: visión global.				
		B4.2	Evolución dos principais Estados en Europa, América e Asia: Inglaterra vitoriana; Francia (III República e II Imperio); Alemaña bismarckiana; o Imperio Austrohúngaro; Rusia; os Estados Unidos (da Guerra Civil ata comezos do século XX) e Xapón (transformacións de finais do século XIX).	5	Xan/Fe	?	X
		B4.3	Expansión colonial dos países industriais: causas; colonización e reparto de Asia, África e outros enclaves coloniais; consecuencias.				
		B4.4	Relacións internacionais. Paz Armada: a Tripla Alianza e a Tripla Entente.				X
	6	B5	BLOQUE 5: O período de entreguerras, a II Guerra Mundial e as súas consecuencias				
		B5.1	Economía, sociedade e cultura da época: os anos vinte.				X
		B5.2	Revolución Rusa; formación e desenvolvemento da URSS.				X
		B5.3	Tratados de Paz e reaxuste internacional: Sociedade de Nacións.				X
		B5.4	Estados Unidos e a crise de 1929: a Gran Depresión e o "New Deal".				X
		B5.5	Fascismos europeos e nazismo alemán.				X
		B5.6	Relacións internacionais do período de entreguerras; viraxes cara á guerra.	6	Fe/Mar	?	X
		B5.7	II Guerra Mundial: orixes do conflito e características xerais.				X
		B5.8	Desenvolvemento da II Guerra Mundial.				X
		B5.9	Consecuencias da II Guerra Mundial.				X
		B5.10	Antisemitismo: o Holocausto.				
		B5.11	Preparación da Paz e a ONU.				X
		B6	BLOQUE 6: Evolución de dous mundos diferentes e os seus enfrontamentos				

7	B6.1	Formación do bloque comunista fronte ao bloque capitalista: Guerra Fría.	8	Febr / Marzo	?	X
	B6.2	Evolución das relacións entre as dúas superpotencias. Conflitos: da Guerra Fría á coexistencia pacífica e a distensión.				X
	B6.3	Evolución da economía mundial de posguerra.				X
	B6.4	Características sociais e culturais de dous modelos políticos diferentes: comunismo e capitalismo.				X

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto / Unid. Did.	Temporalización		Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións	
3ª Avaliac.	8	B7	BLOQUE 7: A descolonización e o terceiro mundo	5	Mar/A bril	?	
		B7.1	Orixes, causas e factores da descolonización.				X
		B7.2	Etapas e modelos de descolonización.				X
		B7.3	Desenvolvemento do proceso descolonizador: papel da ONU.				X
		B7.4	O terceiro mundo e o Movemento de Países Non Aliados: problemas dos países do terceiro mundo.				X
		B7.5	Relacións entre os países desenvolvidos e non desenvolvidos; nacemento da axuda internacional.			?	X
		B8	BLOQUE 8: A crise do bloque comunista				
	9	B8.1	A URSS e as democracias populares.	6	Marz/ Abril	?	X
		B8.2	Irrupción de M. Gorbachov: Perestroika e Glasnost.				X
		B8.3	Desintegración da URSS: CEI-Federación Rusa e as novas repúblicas exsoviéticas.				X
		B8.4	Caída do muro de Berlín e evolución dos países de Europa central e oriental.				X
		B8.5	Problema dos Balcáns. Guerra de Iugoslavia.				X
		B9	BLOQUE 9: O mundo capitalista na segunda metade do século XX				
	10	B9.1	Pensamento e cultura da sociedade capitalista na segunda metade do século XX.	8	Fe/ Ma	?	X
		B9.2	Estado do benestar.				X
		B9.3	Proceso de construción da Unión Europea: das Comunidades Europeas á Unión.				X
		B9.4	Obxectivos e institucións da Unión Europea.				X
		B9.5	Evolución dos Estados Unidos: dos anos 60 aos 90.				X
B9.6		Xapón e os novos países asiáticos industrializados.	X				

Avaliación				Referencia Libro texto / Unid. Did.	Temporalización		Probas avaliación			
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións				
3ª Avaliac.	11	B10	BLOQUE 10: O mundo actual desde unha perspectiva histórica	5	Ab/Ma	?				
		B10.1	Globalización e medios de comunicación: impacto científico e tecnolóxico. Caída do muro de Berlín. Atentados de Nova York. A inmigración como fenómeno globalizado.							
		B10.2	A ameaza terrorista nun mundo globalizado.							
		B10.3	Europa: reto e unión.							
		B10.4	Trazos salientables da sociedade norteamericana a comezos do século XXI, tras os atentados do 11 de setembro de 2001.							
		B10.5	Hispanoamérica: situación actual.					Ab/Ma	?	
		B10.6	O mundo islámico na actualidade.					Ma	?	
		B10.7	África islámica, subsahariana e Sudáfrica.					Ma	?	
		B10.8	A India e China do século XX ao XXI: evolución política, económica, social e de mentalidades.		Ma	?				
		B11	BLOQUE 11: A historia contemporánea: o tempo histórico. Métodos e ferramentas propias da disciplina			?				
	12	B11.1	Tempo histórico.	6	Xu	?				
B11.2		Fontes históricas.								
13	B11.3	Vocabulario histórico e artístico da Idade Contemporánea.	7	Xu	?					



IES
LEIRAS
PULPEIRO

IES "Leiras Pulpeiro"
R/ Orquidea nº 45, 27004 Lugo
Tlfnº: 982-203427 / Fax 982-203486
ies.leiras.pulpeiro@edu.xunta.es



XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARI

5.- Relacionar aspectos curriculares para cada unidade

1ª Aval		Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)				Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación							Temas transversais									
Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criterios	Identific Estándar	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	* Peso Cualific.	Instrumentos							Temas transversais							
								Prob .esc.	Prob oral	Trab ind	Trab grup	Cad Cla	Rúb (2)	Obs.	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV	
BLOQUE 1: O ANTIGO RÉXIME																						
1	B1.1 B1.2 B1.3	B1.1 B1.2 B1.3	HMCB1.1.1 HMCB1.1.2 HMCB1.1.3 HMCB1.1.4 HMCB1.2.1 HMCB1.2.2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL 	<p>Extrae os trazos do Antigo Réxime dun texto proposto que os conteña.</p> <p>Obtén e selecciona información escrita e gráfica relevante, utilizando fontes primarias ou secundarias, relativa ao Antigo Réxime.</p> <p>Clasifica os trazos do Antigo Réxime en aspectos demográficos, económicos, políticos, sociais e culturais.</p> <p>Elabora mapas conceptuais que explican os trazos característicos do Antigo Réxime.</p> <p>Explica as transformacións do Antigo Réxime que afectan a economía, a poboación e a sociedade.</p> <p>Analiza a evolución dos trazos do Antigo Réxime do século XVII e o século XVIII.</p>	70%		70%			20%				10%	X	X				X	X
					HMCB1.3.1 HMCB1.3.2	<p>Describe as características do parlamentarismo inglés a partir de fontes históricas.</p> <p>Distingue as revolucións inglesas do século XVII como formas que promoven o cambio político do Antigo Réxime.</p>	70%										X	X				
	B1.4 B1.5	B1.4 B1.5	HMCB1.4.1 HMCB1.4.2 HMCB1.5.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CD 		<p>. Enumera e describe as ideas da Ilustración e as do Liberalismo de comezos do século XIX.</p> <p>Establece as semellanzas e as diferenzas entre as ideas da Ilustración e o Liberalismo de comezos do século XIX.</p> <p>Sitúa en mapas de Europa os países ou reinos en función dos conflitos en que interveñen.</p>	70%									X	X					
					B1.6	B1.6	HMCB1.6.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA 	<p>Distingue e caracteriza obras de arte do Rococó.</p>	70%												
BLOQUE 2: AS REVOLUCIÓNS INDUSTRIAIS E AS SÚAS CONSECUENCIAS SOCIAIS																						
2		B2.1 B2.2 B2.3 B2.4	HMCB2.1.1 HMCB2.2.1 HMCB2.2.2 HMCB2.3.1 HMCB2.3.2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA 	<p>. Identifica as causas da primeira Revolución Industrial.</p> <p>. Explica razoadamente a evolución cara á segunda Revolución Industrial.</p> <p>Analiza comparativa e esquematicamente as dúas revolucións industriais.</p>	70%		70%			20%				10%	X	X				X	X

5.- Relacionar aspectos curriculares para cada unidade

		2ª Aval	Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)		Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación	Temas transversais																	
Tema/UD	Identif. contidos	Identif. critéri	Identific Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	* Peso Cualific.	Instrumentos	Temas transversais	Prob. oral	Trab. ind.	Trab. grup.	Cad. Cl. a	Rú. b (2)	Obs.	C L	E O E	C A	T I C	E M P	E C	P V	
																							Prob. .esc.
BLOQUE 5: DO PERÍODO DE ENTREGUERRAS, A II GUERRA MUNDIAL E AS SÚAS CONSECUCIAS																							
5	B5.1	B5.1	HMCB5.1.1	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL 	Explica as características do período de Entreguerras a partir de manifestacións artísticas e culturais de comezos do século XX.	70%		100%								X	X	X				X	
	B5.2	B5.2	HMCB5.2.1 HMCB5.2.2	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL CSC CAA CCL 	Identifica e explica algunhas das causas da Revolución Rusa de 1917. Compara a Revolución Rusa de febreiro de 1917 coa de outubro de 1917.	70%		70%			30%			10%		X	X	X				X	
	B5.3	B5.3	HMCB5.3.1 HMCB5.3.2	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL CAA CSC CCL 	Explica os acordos dos tratados de paz da I Guerra Mundial e analiza as súas consecuencias a curto prazo. Analiza o papel que xoga a Sociedade de Nacións nas relacións internacionais, a partir de fontes históricas	70%		100%								X	X					X	
	B5.4	B5.4	HMCB5.4.1 HMCB5.4.2	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL CAA CD 	Interpreta imaxes da Gran Depresión.	70%										X	X	X				X	
	B5.5	B5.5	HMCB5.5.1	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL CMCCT 	Compara o fascismo italiano e o nazismo alemán.	70%		70%				30%			10%		X	X	X	X	X	X	X
	B5.6	B5.6	HMCB5.5.2	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL 	Distingue símbolos dos fascismos europeos da primeira metade do século XX.	70%											X	X					
	B5.7	B5.7	HMCB5.5.3	<ul style="list-style-type: none"> CSC 	Analiza a partir de fontes contrapostas as relacións internacionais anteriores ao estoupido da II Guerra Mundial.	70%		100%									X	X					
	B5.8	B5.8	HMCB5.8.1 HMCB5.8.2.	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL CSC CAA CCL 	Explica as etapas da II Guerra Mundial tanto na fronte europea como na guerra do Pacífico. Analiza o desenvolvemento da II Guerra Mundial a partir de mapas históricos.	70%		100%								X	X	X		X	X	X	
	B5.9	B5.9	HMCB5.9.1	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL 	Describe as consecuencias da II Guerra Mundial.	70%		100%				30%			10%		X	X	X		X	X	X
	B5.10	B5.10	HMCB5.10.1 HMCB5.10.2.	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CD 	Analiza imaxes que explican o Holocausto levado a cabo pola Alemaña nazi. Recoñece a significación do Holocausto na														X			X	X

				<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL 	historia mundial																	
	B5.11	B5.11	HMCB5.11.1	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL CAA 	Sintetiza textos que explican a intervención da ONU nas relacións internacionais e nos asuntos de descolonización.	70%		100%									X	X				
BLOQUE 6: A EVOLUCIÓN DE DOUS MUNDOS DIFERENTES E OS SEU ENFRONTAMENTOS																						
6	B6.1	B6.1	HMCB6.1.1	<ul style="list-style-type: none"> CSC CD 	Localiza nun mapa os países que formaban os bloques comunista e capitalista.												X	X	X			
	B6.2	B6.2	HMCB6.2.1	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL CD 	Identifica e explica os conflitos da Guerra Fría a partir dun mapa histórico.	70%		70%			30 %			10 %			X	X	X	X	X	X
	B6.3	B6.3	HMCB6.3.1 HMCB6.3.2	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CCL CD CMCCT 	Selecciona símbolos e imaxes que se identifiquen co mundo capitalista e o mundo comunista. Extrae conclusións dos textos, imaxes, mapas e gráficas que expliquen a evolución de ambos os bloques enfrontados na Guerra Fría, e sinala a que bloque pertence e algúns motivos que explican esa pertenza.						70 %			10 %			X	X	X	X	X	X
	B6.4	B6.4	HMCB6.4.1 HMCB6.4.2 HMCB6.4.3 HMCB6.4.	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL CMCCT CSC CCL CMCCT CSC CAA CCL CSC CCL 	Explica algunhas características da economía capitalista a partir de gráficas. Explica algunhas características da economía comunista a partir de gráficos. Establece razoadamente e comparativamente as diferenzas entre o mundo capitalista e o comunista. Identifica formas políticas do mundo occidental e do mundo comunista.	70%		100%			70 %			10 %			X	X				

5.- Relacionar aspectos curriculares para cada unidade

3ª Aval		Estándares de aprendizaxe avaliados /Indicadores de logro (1)				Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación							Temas transversais									
Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criteri	Identif. Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	* Peso Cualific.	Instrumentos							Temas transversais							
								Prob .esc.	Prob oral	Trab ind	Trab grup	Cad Cla	Rúb (2)	Obs.	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV	
Bloque 7. A descolonización e o terceiro mundo																						
7	B7.1	B7.1	HMCB7.1.1	<ul style="list-style-type: none"> CSC CC CD 	Localiza nun mapa as zonas afectadas pola descolonización e os seus conflitos.																	

	B7.2	B7.2	HMCB7.2.1 HMCB7.2.2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CC ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL 	Estabelece de xeito razoado as causas, os feitos e os factores que desencadean e explican o proceso descolonización. Identifica e compara as características da descolonización de Asia e de África.	70%		30%								10%	X	X	X	X	X	X	X
	B7.3	B7.3	HMCB7.3.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL 	Explica as actuacións da ONU no proceso descolonizador a partir de fontes históricas.	70%		30%								10%	X						
	B7.4	B7.4	HMCB7.4.1 HMCB7.4.2 HMCB7.4.3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CSC ▪ CCL 	Analiza as características dos países do terceiro mundo a partir de gráficas. Localiza nun mapa os países do terceiro mundo. Analiza textos e imaxes do Movemento de Países Non Aliñados e dos países subdesenvolvidos.	70%		30%							10%	X	X	X	X	X	X	X	
	B7.5	B7.5	HMCB7.5.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA 	Explica a evolución das relacións entre os países desenvolvidos e os países en vías de desenvolvemento, comparando a axuda internacional coa intervención neocolonialista.												X	X	X	X	X	X	X
Bloque 8. A crise do bloque comunista																							
8	B8.1	B8.1	HMCB 8.1.1 HMCB 8.1.2 HMCB 8.1.3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CAA ▪ CD ▪ CCL 	Localiza nun mapa as repúblicas exsoviéticas e os países formados tras a caída do muro de Berlín. Elabora un eixe cronolóxico que ordena os acontecementos que explican a desintegración da URSS, a formación da CEI e o xurdimento das repúblicas exsoviéticas. Compara os países dos Balcáns desde os anos 80 ata a actualidade, utilizando mapas de situación.	70%		30%								10%	X	X					
	B8.2	B8.2	HMCB 8.2.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL 	Describe os trazos políticos e socioeconómicos da URSS desde a época de Breznev ata a de Gorbachov.	70%		30%								10%	X	X					
	B8.3	B8.3	HMCB 8.3.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CMCCT 	Elabora un cadro sinóptico sobre a situación política e económica das repúblicas exsoviéticas e a CEI- Federación Rusa												X	X					
	B8.4	B8.4	HMCB 8.4.1 HMCB 8.4.2 HMCB 8.4.3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL 	Analiza imaxes que reflicten a caída do muro de Berlín. Explica as novas relacións das repúblicas exsoviéticas con Europa occidental. Realiza unha procura guiada en internet para explicar de maneira razoada a disolución do bloque comunista.											X	X						
	B8.5	B8.5	HMCB 8.5.1 HMCB 8.5.2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL 	Describe comparativamente a evolución política dos países de Europa central e oriental tras a caída do muro de Berlín. Describe e analiza as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da guerra dos Balcáns, nomeadamente en Iugoslavia												X	X			X	X	
Bloque 9. O mundo capitalista na segunda metade do século XX																							
9	B9.1	B9.1	HMCB9.1.1 HMCB9.1.2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL 	Enumera as liñas de pensamento económico do mundo capitalista na segunda metade do século XX. Explica o modelo capitalista dun país elaborando información a partir dunha procura guiada en internet	70%		30%								10%	X	X					
	B9.2	B9.2	HMCB9.2.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL 	Identifica razoadamente as características e símbolos do Estado do benestar.	70%		100%									X	X				X	
	B9.3	B9.3	HMCB9.3.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT 	Elabora eixes cronolóxicos sobre o proceso de construción da Unión Europea.												X	X					
	B9.4	B9.4	HMCB9.4.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL 	Relaciona razoadamente as institucións da Unión Europea cos obxectivos que esta persegue	70%		30%								10%	X	X				X	
	B9.5	B9.5	HMCB9.5.1 HMCB9.5.2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT 	Realiza un eixe cronolóxico dos feitos máis significativos de tipo político, social e económico dos Estados Unidos desde os anos 60 aos												X	X					

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CAA 	90. Selecciona e presenta mediante mapas ou redes conceptuais información referida aos Estados Unidos entre 1960 e 2000.																					
B9.6	B9.6	HMCB9.6.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL 	Establece razoadamente as características e os símbolos que explican aspectos singulares do capitalismo de Xapón e a área do Pacífico.														X	X						

Bloque 10. O mundo actual desde unha perspectiva histórica

10	B10.1	B10.1	HMCB10.1.1 HMCB10.1.2 HMCB10.1.3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL 	Identifica as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de información existente en internet e noutros medios dixitais. Elabora un breve informe sobre as relacións entre inmigración e globalización a partir de fontes históricas. Extrae conclusións de imaxes e material videográfico relacionados co mundo actual.													X	X	X	X				
	B10.2	B10.2	HMCB10.2.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA 	Realiza unha procura guiada en internet sobre a ameaza terrorista, organizacións que a sustentan, actos máis relevantes (11-S de Nova York, 11-M de Madrid 7-X de Londres, etc.), os seus símbolos e as repercusións na sociedade (cidadanía ameazada, asociacións de vítimas, mediación en conflitos, etc.), e analiza e comunica a información máis relevante.														X	X	X	X		X	X
	B10.3	B10.3	HMCB10.3.1 HMCB10.3.2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA 	Identifica os retos actuais da Unión Europea a partir de novas xornalísticas seleccionadas. Explica comparativamente os desaxustes da Unión Europea na relación con outros países ou áreas xeopolíticas.	70%		100%											X	X				X	
	B10.4	B10.4	HMCB10.4.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA 	Elabora mapas conceptuais sobre os trazos da sociedade norteamericana, agrupados en política, sociedade, economía e cultura.														X	X					
	B10.5	B10.5	HMCB10.5.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA 	Describe os principais movementos políticos, económicos, sociais e culturais da Hispanoamérica actual.																				
	B10.6	B10.6	HMCB10.6.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA 	Enumera e explica os trazos económicos, políticos, relixiosos e sociais do mundo islámico, e localiza nun mapa os países que o forman na actualidade.	70%		100%											X	X			X	X	X
	B10.7	B10.7	HMCB10.7.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA 	Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais entre os principais países do continente africano.														X	X			X	X	X
	B10.8	B10.8	HMCB10.8.1 HMCB10.8.2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA 	Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais de China e a India. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais entre países emerxentes de Asia e África.																				
11	B.11.1	B.11.1	HMCB11.1.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT 	Recoñece que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).														X	X				X	

			▪ CAA																			
B.11.2	B.11.2	HMCB11.2.1	▪ CSC ▪ CD ▪ CAA ▪ CCL	Localiza e selecciona información escrita e gráfica salientable utilizando fontes primarias e secundarias, e analiza a súa credibilidade.																X	X	
B.11.3	B.11.3	HMCB11.3.1	▪ CSC ▪ CCL	Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.																	X	X

6.- Metodoloxía

1.- Estratexias metodolóxicas

1. Aspectos xerais

Posibles aspectos:

- Partir da competencia inicial do alumnado
- Ter en conta a diversidade: respectar os ritmos e estilos de aprendizaxe
- Potenciar as metodoloxía activas:
 - Combinar traballo individual e cooperativo
 - Aprendizaxe por proxectos
- Enfoque orientado á realización de tarefas e resolución de problemas
- Uso habitual das TIC
- Papel facilitador do profesor/a

2. Estratexias metodolóxicas

Posibles estratexias:

- Memorización comprensiva
- Indagación e investigación sobre documentos, textos, prensa...
- Elaboración de sínteses
- Análise de documentos, gráficos, mapas, táboas de datos
- Comentarios de textos, gráficos, mapas
- Resolución de problemas
- Estudo de casos (proxectos)
- Simulacións

3. Secuenciación habitual de traballo na aula

Posible secuencia:

Motivación:

- Presentación actividade con mapas, gráficos, textos, fotos, etc.

Información do profesor/a:

- Información básica para todo o alumnado
- Información complementaria para reforzo e apoio
- Información complementaria para afondamento e ampliación

Traballo persoal

- Lectura e comprensión de textos
- Análise de documentos, pequenas investigación, etc.
- Resposta a preguntas
- Resolución de problemas
- Comentario de documentos, mapas, imaxes, etc.
- Elaboración de mapas, gráficas, sínteses, mapas conceptuais.
- Memorización comprensiva

Avaliación:

- Análise de producións: caderno, mapas, comentarios, (Rúbricas)



- Exposicións orais
- Probas escritas
- Traballos individuais e en grupo
- Observación do traballo na aula

2.- Outras decisión metodolóxicas

1.- Agrupamentos

Os traballos faranse casi sempre en grupos, excepto só en algun caso moi específico. A razón é que teñen que aprender a traballar en grupo. Ademais, traballando en grupo poden aprender uns de outros, nas súas aportacións individuais.

2. Tempos

3. Espazos

O espazo fundamental será a aula de referencia e a aula de informática, con obxecto de facer os traballos colectivos.

4. Materiais

Fundamentalmente utilizaremos o libro de texto, textos que aportará o docente. Tamén utilizaránse os ordenadores, fundamentalmente para facer liñas de tempo e power points. O material audiovisual utilizado será basicamente películas e documentais.

5. Recursos didácticos

Libro de texto: Historia do Mundo Contemporáneo. Editorial Santillana.

O alumno tamén terá gran parte de materia a súa disposición na Aula virtual.



7.- AVALIACIÓN

Inicial, continua, final, extraordinaria. Pendentes

1. Procedementos de avaliación inicial

Será unha proba escrita

Serán preguntas de vocabulario, de enlace y algunha un pouco máis larga. Utilizarase algún mapa e gráfico, que haberá que comentar de forma sinxela.

Desta proba, salvo excepcións, non se informará á familia.

Esta proba tampouco terá ningunha influencia no resultado das avaliacións ordinarias. Só ten como obxectivo saber o nivel do que parte o alumnado.

2.- Procedemento avaliación continua

Tres son os criterios fundamentais polos que se avaliarán ós alumnos: Os contidos da programación, as actividades desenvolvidas dentro do curso e as actitudes ou comportamento ó longo do mesmo. A ponderación destes criterios pódese ver no punto 4 (sistema de avaliación).

-Localización no espazo e no tempo de procesos, estruturas e acontecementos relevantes do mundo contemporáneo, identificando semellanzas e diferenzas na súa concreción en distintas sociedades e reparando na diversidade de ritmos da difusión destes procesos.

-Identificación de relacións significativas entre factores de tipo económico, social, político, cultural e tecnolóxico á hora de manexar explicacións causais sobre os procesos de evolución e cambio máis relevantes no mundo contemporáneo e na configuración do mundo actual.

-Utilización de diferentes escalas (global, europea, española, galega) na análise dos procesos e acontecementos contemporáneos e actuais; capacidade para cuestionar prexuízos e estereotipos cara a outros pobos e culturas.

-Busca, selección e tratamento de información procedente de fontes diversas (documentos históricos, datos estatísticos, textos historiográficos, mapas, prensa, tecnoloxías da información, etc.); capacidade crítica para interpretar e valorar as informacións tendo en conta a fonte de procedencia e os intereses e intencións de quen as pon en circulación.

-Elaboración de informes e investigacións escolares utilizando información procedente de diferentes fontes; presentación dos resultados de forma estruturada e clara, manexando correctamente a linguaxe e os conceptos históricos específicos.

Tres son os criterios fundamentais polos que se avaliará ós alumnos: Os contidos da programación, as actividades desenvolvidas dentro do curso e as actitudes ou comportamento ó longo do mesmo.

Calificación dos contidos:



Calificación dos contidos:

Os contidos da materia ponderarán 80 % como mínimo na calificación final

- Realizaranse dous exames, como mínimo, por avaliación. Os exames só farán media se a calificación é de 4 o superior. Os exámenes de menos de 4 deberán repetirse. Recordar que a calificación dun 5 non significa que o alumno saiba a metade do exame, senon que ten coñecementos suficientes para superar a materia.

Calificación das actividades:

Fundamentalmente poderanse facer os seguintes tipos de actividades:

- Os alumnos deben entregar, de forma individual, un blog cos traballos de investigación solicitados ou ben, noutro formato que o profesor considere oportuno. Ísta é unha condición indispensable para aprobar o curso.

-Exposicions orais en grupo sobre temas que elixirán os alumnos, sempre relacionados coa materia impartida. Faranse a lo menos dúas exposicións orais ó longo do curso.

Interpretación de mapas, gráficos, datos estatísticos e o análise correspondente e comentario.

Asimesmo avaliaranse en todas e cada una das probas as distintas competencias, facendo fincapé na lingüística e na matemática.

Estes traballos ponderarán ata un 20% na nota final.

A non presentación de traballos esixidos sen motivo xustifico será motivo para non obter aprobado. A data límite de presentación dos traballos será unha semana antes da data de avaliación.

O sistema de avaliación é contínuo se ben os profesores do departamento resérvanse a capacidade de aplicala de dous xeitos diferentes, tendo en conta que os contidos non son progresivos:

- Avaliar a primeira avaliación e a segunda por separado, para que o alumno poida recuperalas, tamén por separado. É dicir, se a primeira está suspensa e a segunda aprobada, tería que recuperar a primeira. A terceira será avaliada globalmente.
- Avaliar a 1ª e 2ª de xeito contínuo. É dicir, o alumno poderá apobar a primeira e suspender a segunda e a nota da segunda será media das dúas.



O sistema de recuperación

-
- Habrá un exame de recuperación dos contidos de cada avaliación. Asimesmo o alumno debe presentar aqueles traballos requeridos polo profesor na avaliación anterior e que ou ben non se presentaran ou que foran calificados con menos de 5 ou a media do traballo cos exames non fora suficiente para aprobar.

PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN FINAL

Quen debe ir á avaliación final?

Aqueles alumnos que non teñan unha calificación media ao longo do curso de cinco ou máis, ou que teñan algunha das avaliación calificadas con menos de 5.

A proba será preguntas teóricas e tamén probas de interpretación e comprensión de fontes de información .

Avaliaranse os estándares nos que se requira un 100% de grado de consecución.

PROCEDEMENTO DE AVALACIÓN EXTRAORDINARIA

A proba serán preguntas teóricas e tamén probas de interpretación e comprensión de fontes de información .

Avaliaranse os estándares nos que se requira un 100% de grado de consecución.

8.- OUTRAS AVALIACIÓNS

1.- Avaliación da proceso de ensino e de práctica docente (Indicadores de logro)	Escala			
Proceso de ensino:	1	2	3	4
1.- O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				
2.- Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3.- Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?				
4.- Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
5.- Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?				
6.- Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?				
7.- Tomouse algunha medida curricular para atender al alumnado con NEAE?				
8- Tomouse algunha medida organizativa para atender al alumnado con NEAE?				
9.- Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?				
10.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?				
11.- Dáse un peso real á observación do traballo na aula?				
12.- Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo?				

Práctica docente:	1	2	3	4
1.- Como norma xeral fanase explicacións xerais para todo o alumnado				
2.- Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?				
3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade				
4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?				
5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?				
6.- Intercálase o traballo individual e en equipo?				
5.- Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?				
6.- Incorpóranse ás TIC aos procesos de ensino - aprendizaxe				
7.- Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?				
8.- Ofrécese ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas/exames,etc?				
9.- Coméntase co alumnado os fallos máis significativos das probas /exames, etc?				
10.- Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?				
11.- Cal é o grao de implicación nas funcións de tutoría e orientación do profesorado?				
12.- Realizáronse as ACS propostas e aprobadas?				
13.- As medidas de apoio, reforzo, etc establécense vinculadas aos estándares				
14.- Avalíase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación,.. ?				

2.- Avaliación da programación didáctica

1.- Mecanismo revisión

Ó final de cada avaliación observarase as posibles disfuncións que poida haber na programación. Ó final de curso esta revisión debe ser máis exhaustiva.

2.- Mecanismo avaliación e modificación de programación didáctica (Indicadores de logro)	Escala			
	1	2	3	4
1.- Deseñáronse unidades didácticas ou temas a partir dos elementos do currículo?				
2.- Secuenciáronse e temporalizáronse as unidades didácticas/temas/proxectos?				
3.- O desenvolvemento da programación respondeu á secunciación e temporalización?				
4.- Engadiuse algún contido non previsto á programación?				
5.- Foi necesario eliminar algún aspecto da programación prevista?				
6.- Secuenciáronse os estándares para cada unha das unidades/temas				
7.- Fixouse un grao mínimo de consecución de cada estándar para superar a materia?				
8.- Asignouse a cada estándar o peso correspondente na cualificación ?				
9.- Vinculouse cada estándar a un/varios instrumentos para a súa avaliación?				
10.- Asociouse con cada estándar os temas transversais a desenvolver?				
11.- Fixouse a estratexia metodolóxica común para todo o departamento?				
12.- Estableceuse a secuencia habitual de traballo na aula?				
13.- Son adecuados os materiais didácticos utilizados?				
14.- O libro de texto é adecuado, atractivo e de fácil manipulación para o alumnado?				
15.- Deseñouse un plan de avaliación inicial fixando as consecuencias da mesma?				
16.- Elaborouse unha proba de avaliación inicial a partir dos estándares?				
17.- Fixouse para o bacharelato un procedementos de acreditación de coñecementos previos?				
18.- Establecéronse pautas xerais para a avaliación continua: probas, exames, etc.				
19.- Establecéronse criterios para a recuperación dun exame e dunha avaliación				
20.- Fixáronse criterios para a avaliación final?				
21.- Establecéronse criterios para a avaliación extraordinaria?				
22.- Establecéronse criterios para o seguimento de materias pendentes?				
23.- Fixáronse criterios para a avaliación desas materias pendentes?				
24.- Elaboráronse os exames tendo en conta o valor de cada estándar?				
25.- Definíronse programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares?				
26.- Leváronse a cabo as medidas específicas de atención ao alumnado con NEE?				
27.- Leváronse a cabo as actividades complementarias e extraescolares previstas?				
28.- Informouse ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos?				
29.- Informouse ás familias sobre os criterios de promoción? (Artº 21º, 5 do D.86/15)				
30.- Seguiuse e revisouse a programación ao longo do curso				
31.- Contribuíuse desde a materia ao plan de lectura do centro?				
32.- Usáronse as TIC no desenvolvemento da materia?				

Observacións:

9.- ATENCIÓN A DIVERSIDADE

Medidas de atención á diversidade no presente curso

MEDIDAS ORDINARIAS

Medidas ordinarias	Medias extraordinarias
Organizativas	Curriculares
<p>1. Adequouse a estrutura organizativa do centro e/ou da aula para algún alumno/a ou grupo? ---</p> <p>a) Tempos diferenciado, horarios específicos, etc. ---</p> <p>b) b) Espazos diferenciados? ---</p> <p>c) c) Materiais e recursos didácticos diferenciados? ---</p> <p>2. Faise algún desdoblamento de grupos? ---</p> <p>3. Faise algún reforzo educativo e/ou apoio de profesorado na aula? ---</p> <p>4. Faise algún reforzo e/ou apoio fóra da/s aula/as a algún alumno/a? ---</p> <p>5. Faise algún reforzo e/ou apoio fóra da/s aula/as a algún alumno/a? ---</p> <p>6. Que medidas se propoñen para o alumno enviado á aula</p>	<p>1. Faise algunha adaptación metodolóxica para algún alumno/grupo como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, etc.? ---</p> <p>2. Adáptanse os tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a? ---</p> <p>3. Existe algún programa de reforzo en áreas instrumentais (LC/LG/MT) para alumnado de 1º e 2º da ESO?</p> <p>4. Existe algún programa de recuperación de materias non instrumentais (2º ESO)? ---</p> <p>5. Existe algún programa específico para alumnado repetidor da materia? ---</p> <p>6. Aplicase ese programa específico personalizado para</p>



de convivencia? ---	repetidores da materia? ---
------------------------	--------------------------------

Medidas de atención á diversidade no presente curso

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Medidas ordinarias	Medias extraordinarias
Organizativas	Curriculares
<p>1. Canto alumnado recibe apoio por profesorado especialista en PT/AL? ---</p> <p>2. Existe algún grupo de adquisición das linguas (para alumnado estranxeiro)? ---</p> <p>3. Existe algún grupo de adaptación da competencia curricular(Al. estranxeiro)? ---</p> <p>4. Existe algunha outra medida organizativa: escolarización domiciliaria, escolarización combinada, etc.? ---</p>	<p>1. Existe algunha Adaptación Curricular na materia? ¿Cantas? ---</p> <p>2. Foi autorizado para a materia algún agrupamento flexible/específico? ---</p> <p>3. Existe algún Programa de Mellora do Aprendizaxe e Rendemento (PMAR)? ---</p> <p>4. Flexibilizouse para algún alumno/a o período de escolarización? ---</p> <p>5. Describir o protocolo de coordinación co profesorado que comparte co titular da materia, os reforzos, apoios, adaptación, etc. (Coordinación cos PT/AL/Outro profesorado de apoio/profesorado agrupamento/ etc ---</p>



--	--

10. Actividades complementarias e extraescolares

Farase o Camiño de Santiago desde o Cebreiro a finais de outubro ou principios de novembro.

11. Datos departamento

Materia	Curso	Grupos	Profesor/a
HMC	1º BAC	GRUPO B	José A. Rey Fernández

12. Relación coa resolución

Resolución do 27/7/2015 (DOG 29)

Elementos	Aspectos	Folla
a	Introdución e contextualización	Folla 3
b	Contribución ás competencias básicas	Folla 5
c	Concreción dos obxectivos para curso	Folla 3
d	Concreción para cada estándar	Folla 5
	1º.- Temporalización	Folla 4
	2º.- Grao mínimo de consecución	Folla 5
	3º.- Procedementos e instrumentos av.	Folla 5
e	Concrecións metodolóxicas	Folla 6
f	Materiais e recursos didácticos	Folla 6
g	Criterios sobre avaliación, cualificación e promoción	Folla 7
h	Indicadores de logro para avaliar o proc. ensino e p.d.	Folla 8
i	Organización actividades , seguimento, recuperación e avaliación de materias pendentes	Folla 7
j	Procedemento acreditación coñecementos previos	Folla 7
k	Avaliación inicial e medidas	Folla 7
l	Medidas de atención á diversidade	Folla 9
m	Concreción de elementos transversais	Folla 5
n	Actividades complementarias e extraescolares	Folla 10
ñ	Revisión, avaliación e modificación da programación	Folla 8

PROGRAMACIÓN DE HISTORIA DO CINE

1º BAC

ÍNDICE

- 1- Xustificación.
- 2- Obxectivos.
- 3- Contidos.
- 4- Estándares de aprendizaxe.
- 5- Criterios de avaliación.
- 6- Instrumentos de avaliación.
- 7- Criterios de calificación.

1- XUSTIFICACIÓN

De todas as artes é o Cine a máis actual e sen embargo, nas últimas décadas, comeza a ser a gran descoñecida . Propoñemos para o curso de 1º de BAC unha introdución á Historia do Cine que familiarice ao alumno coas grandes creacións cinematográficas á vez que comeza a comprender e a analizar unha linguaxe coa que convive día a día pero que moitas veces está lonxe de comprender de xeito adecuado.

A materia preséntase propicia para todas as modalidades do Bacharelato, dada a súa faceta multidisciplinar. No enfoque que pretendemos darlle non se trata de acumular coñecementos sobre películas, directores ,datos e correntes, senón de comprender unha nova linguaxe coa que o alumno/a está moi familiarizado e ao mesmo tempo mellorar outras capacidades que normalmente se traballan noutras materias.

O cine é o arte de contar historias a través de imaxes en movemento e a través del podemos apreciar tamén a literatura , a música, as artes plásticas e as artes escénicas .

O alumno traballa a capacidade de análise, de síntese, de oratoria, así como a selección e recollida de datos e pero sobre todo o espírito crítico, potenciando unha nova visión da realidade.

O cine pode ser tamén a ventá que abra os ollos ao alumno cara a historias ou realidades diferentes a súa, que o eduque en valores, que lle faga empatizar con situacións ás veces aparentemente alleas ao seu mundo.

A asignatura preséntase como optativa de dúas horas en 1º de BAC aínda que tamén podería axustarse a unha hora semanal, tendo en conta que as prácticas/visionados se farían fora do horario escolar.

2- OBXECTIVOS

- 1- Manexar as ferramentas para reunir e interpretar datos sobre a materia.
- 2- Interpretar os códigos, signos e elementos da linguaxe cinematográfica: planos, montaxe, movementos.
- 3- Distinguir as grandes correntes cinematográficas e os grandes xenios da Historia do Cine.
- 4- Coñecer a achega social e cultural da sétima arte á nosa sociedade.
- 5- Reflexionar sobre as obras con coherencia e emitir xuízos fundamentados e razoados.
- 6- Analizar as obras propostas desde o punto de vista da linguaxe cinematográfica.
- 7- Realizar lecturas de críticas cinematográficas en distintas revistas especializadas.
- 8- Desenvolver un espírito crítico á vez que a capacidade para organizar as ideas e habilidades para estruturar e temporalizar as tarefas de xeito ordenado.
- 9- Utilizar unha linguaxe axeitada, tanto escrita como oralmente na exposición de traballos ou críticas.

3- CONTIDOS

BLOQUE I : AS ORIXES

- Introducción á linguaxe cinematográfica. Que é o cine.
- Os comezos do cine :
 - Os primeiros filmes: Edison, Hnos. Lumière
 - As orixes da ficción cinematográfica: Georges Mèlies.
 - A construción do relato cinematográfico: D.W.Griffith.
- Os anos 20 :
 - O cine de Vanguardas europeo : Expresionismo alemán, Surrealismo, Cine Soviético.
 - Os grandes cómicos do cine mudo: Chaplin, Keaton, Lloyd.
 - O comezo do cine sonoro.

BLOQUE II : O CINE CLÁSICO

- A creación dos xéneros cinematográficos.
- O Star System de Hollywood.
- Os grandes clásicos.
- O cine italiano (Neorrealismo) e francés
- Os anos dourados do cine español: Buñuel, Bardem, Berlanga, Saura.

BLOQUE III: DA RUPTURA DO CLASICISMO Á ACTUALIDADE

- A ruptura co cine clásico. Filmes e autores significativos dos anos 60.
- O cine como espectáculo : 70 e 80. (Kubrick , Coppola, Scorsese, Eastwood etc).

- O cine desde os anos 90 ata a actualidade.

4. ESTÁNDARES DE APRENDIXAXE

4.1. Estándares do Bloque I

- Identifica a terminoloxía básica da linguaxe cinematográfica: plano, secuencia, escena, raccord, montaxe etc.
- Explica con coherencia as orixes do cine como experimento científico e a súa constitución como nova forma de expresión artística.
- Elabora pequenos comentarios sobre obras propostas, con vocabulario propio da materia, de xeito claro e ordeado.
- Identifica as principais obras e directores dos comezos do cine.

4.2. Estándares do Bloque II de contidos

- Realiza sinopses e fichas técnicas correctamente.
- Manexa e interpreta correctamente distintas fontes de información.
- Identifica os principais elementos do cine Clásico.
- Recoñece os directores máis importantes deste período: John Ford , Orson Welles, Howard Hawks, Billy Wilder, Alfred Hitchcock ...
- Realiza comentarios críticos dos filmes propostos.

4.3. Estándares de aprendizaxe do Bloque III

- Identifica as novas correntes aparecidas tras a ruptura da linguaxe clasicista e os principais autores.
- Localiza no tempo as principais correntes cinematográficas.
- Usa correctamente a información, procedente de distintas fontes : revistas, libros, páxinas web, xornais.
- Utiliza o vocabulario axeitado.
- Realiza comentarios críticos coa metodoloxía propia do estudo da Historia do Cine.
- Realiza estudos pormenorizados dun filme.

5.CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Critérios de avaliación :

- Diferenciar os principios trazos da linguaxe cinematográfica.
- Coñecer o significado do vocabulario específico relacionado co cine e utilizalo axeitadamente.
- Identificar os grandes períodos creativos do cine e as súas obras fundamentais.
- Expoñer con claridade e orde unha análise razoada dun filme, tanto de xeito oral como escrito.
- Definir os diversos tipos de plano ou unidades básicas da linguaxe cinematográfica.
- Interpretar o movemento como clave da narración en cine e o que lle diferencia doutros medios de comunicación.
- Analizar os diversos elementos e tipos de montaxe cinematográfico.
- Facer pequenas críticas das novidades cinematográficas que terán lugar ao longo do curso.
- Utilizar diversas fontes para obter, relacionar e procesar información.

6.INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

- Confección de pequenos traballos de procura de información.
- Realización de pequenos proxectos de análise dun filme. O portfolio terá forma de blog en el se recollerán todos os traballos realizados polo alumno
- Exposición oral de traballos de estudo e comentario crítico dun filme. Para avaliar estes traballos utilizarase una folla de rúbrica
- Lectura de críticas cinematográficas e posterior comentario das mesmas.

- Confección dun traballo exhaustivo dun filme proposta en cada unha das avaliacións.
- Realización de probas escritas compostas de varias preguntas sobre todo o exposto na clase relacionado cós coñecementos sobre o período estudado e un visionado dun fragmento para o posterior comentario.

7. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Da cualificación da materia estará composta pola avaliación dos contidos, dos traballos e dos exames realizados polo alumno/a e

Na cualificación teranse en conta :

- a realización de probas escritas ou exames. Establécese unha por trimestre na que se avaliarán e cualificarán os coñecementos que o alumno/a adquiriu con respecto aos bloques de contidos correspondentes. 40% da calificación.
- Presentación de pequenos comentarios compostos da realización de fichas técnicas, sinopses ou pequenas críticas. 3 por trimestre, un 10% cada una delas,. Trátase de que o alumno vexa cada avaliación polo menos 4 películas. Se escollerá dunha lista a proposta da profesora.
- A presentación dun traballo máis exhaustivo sobre unha película proposta polo profesor/a no que utilicen métodos de análise e de interpretación dos datos propios da metodoloxía do estudo do cine. O traballo constará de :
 - *Ficha técnica do filme.*
 - *Sinopse do argumento.*
 - *Análise da linguaxe cinematográfica utilizada.*
Nesta parte o alumno debe empregar o vocabulario axeitado.
 - *Comentario crítico da obra, baixo os parámetros da crítica cinematográfica.*

Os exames constituirán o 40% da cualificación. Os exames deberán ser cualificados con 4 puntos para que poida facer nota media cós traballos.

Os traballos constituirán o outro 60%, repartidos 30% para a presentación entre o 30% para os comentários.

A non presentación dos traballos ou o plaxio suporá un suspenso.

Os traballos non presentados durante o curso deberán presentarse en xuño xunto coa realización da proba ordinaria.

O plaxio non poderá ser admitido de ningún xeito e as fontes deben ser citadas en todo momento. A presentación dun traballo plaxiado terá como consecuencia o suspenso automático da asignatura.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

CURSO 2018-2019

Materia:

- **Historia da Arte
(2º Bacharelato)**

2.- CONCEPTOS CLAVE (Orde OCD 65/2015 (BOE 29/1/2015)	
Desenvolvemento curricular	2ª nivel de planificación curricular. Elabora e revisa a CCP. Aproba o Claustro. Inclúese no PE
Programacións didácticas	3º nivel de planificación. Realizada polos departamentos didácticos
Programación de aula	4º nivel de planificación. Realizada polo profesorado.
Programación didáctica	Instrumento de planificación curricular específico de cada área que pretende ordenar o proceso de ensino-aprendizaxe do alumnado. Debe responder a estas cuestións: 1.- Que, cando e como ensinar / 2.- Que, cando e como avaliar / 3.- Como atender á diversidade
Criterios de avaliación	Son os que deben servir de referencia par valorar o que o alumno sabe e sabe facer en cada área/materia. Desglósanse en estándares
Estándares de aprendizaxe	Especifican os criterios de avaliación concretando o que alumno debe comprender, saber e saber facer Pretenden graduar o rendemento ou o logro acadado. Deben ser observables, medibles e avaliábles. Poden concretarse a través dos indicadores de logro
Criterios de cualificación	
Indicadores de logro	Son especificacións dos estándares para graduar o seu nivel de adquisición. Forman parte dos criterios de cualificación do dito estándar. O instrumento máis idóneo para identificar esa graduación sería a rúbrica. (O docente é o responsable da súa definición e posta en práctica)
Grao de consecución dun estándar	Serve para sinalar o grao mínimo de consecución esixible dun estándar para superara a materia (Artº 13º, 3d da Resolución 27/7/2015) (Canto maior sexa o grao esixido de consecución máis imprescindible se considera o estándar)
Estándares imprescindibles	Son os estándares mínimos esixibles para superar un área. O seu grao de adquisición debería estar en torno ao 100%. (Galicia non os menciona)
Criterios de cualificación e instrumentos	Serven para ponderar o "o valor" que se dá a cada estándar e a proporción que cada instrumento utilizado para avalialo achega a ese valor.
Procedementos e instrumentos	Foron fiixados no Proxecto curricular do Ministerios en 1992. Habería que engadir as Rúbricas ou escalas e os Portfolios . "Os procedementos de avaliación utilizables, como a observación sistemática do traballo do alumnado, as probas orais e escritas, o portfolio, os protocolos de rexistro ou os traballos de clase, permitirán a integración de todas as competencias nun marco de avaliación coherente" (Ver artº 7º, 6, terceiro parágrafo, da Orde OCD 65/2015 (BOE 29/1/2015)
Identificación de contidos e criterios	Exemplo: B1.1 : B1: Bloque de contido / 1: Número de contido dun bloque
Identificación de estándares	Exemplo: HA B1.1 .2 HA: Abreviatura da área: Historia da Arte B1. Bloque de contidos do que xorde o estándar 1. Número do criterio de avaliación que orixina o estándar 2. Número de estándar dun determinado criterio de avaliación.

1.- INDICE		Páxina
1	Aspectos xerais da programación	3
2	Conceptos clave da programación	4
3	Contexto	5
	Características do centro e do alumnado.	
4	Obxectivos Bacharelato	6
5	Secuenciación e temporalización	8
	Secuenciar e temporalizar os contidos por unidades e /ou proxectos	
6	Relacionar para cada unidade:	
	Contidos, criterios de avaliación, competencias clave e estándares	
7	Metodoloxía didáctica:	
	Estratexias metodolóxicas	
	Outras decisións metodolóxicas: agrupamentos, tempos, espazos, materias, recursos	
8	Avaliación	27
9	Avaliación inicial	
	Procedemento para a avaliación inicial	
	Criterios para a acreditación de coñecementos previos, no seu caso. (Bacharelato)	
10	Avaliación continua	
	Procedemento para a avaliación continua : Número e tipo de exames e outras probas a valorar	
	Criterios de cualificación: Valoración dos exames, traballo diario, interese na aula, etc.	
	Elaboración da nota media	
	Recuperación dunha proba ou exame	
	Recuperación dunha avaliación	
11	Avaliación final (ESO- BACH)	
	Quen debe ir á avaliación final?	
	En que consistirá a proba?	
	Que estándares se van a avaliar?: os das avaliacións pendentes, todos, ...	
	Como se elabora a cualificación final?: Ponderación, redondeos, etc?	
	Que criterios segue o centro para a promoción?	
12	Avaliación extraordinaria (ESO- BACH)	
	Procedementos para a avaliación extraordinaria: características da proba escrita	
13	Materias pendentes de cursos anteriores	
	Procedemento para o seguimento e avaliación das materias pendentes: Traballo, probas, etc.	
	Criterios de cualificación: valoración de traballos, probas escritas, outras.	
14	Actividades complementarias e extraescolares	30
	Referencia ás actividades complementarias e extraescolares recollidas na PXA.	

CONTEXTO

CARACTERÍSTICAS DO CENTRO

Situación

R/ Orquídea, 45
27004-Lugo

Centros adscritos

CEIP de Casás
CEIP Menéndez Pelayo

Ensinanzas que oferta o centro

ESO / Bacharelato / CFGS Procesos e calidade na industria alimentaria

Programación Didáctica Historia do Mundo Contemporáneo 1º Bacharelato

Características singulares

O centro está situado nunha zona periférica da cidade, de contorna socioeconómica media-baixa con abundancia de vivendas sociais.

CARACTERÍSTICAS DO ALUMNADO

Lingua materna dominante

Castelán e galego.

Alumnado con NEAE no curso actual

Cinco alumnos/as con trastornos xerais do desenvolvemento (trastornos do espectro autista): escolarizados nunha unidade de educación especial en 3º e 4º de ESO; o outro alumno escolarizado en réxime ordinario en 1º de ESO.

Un alumno con deficiencia motórica escolarizado en 1º de ESO.

Menos dunha decena de alumnos/as que precisan adaptación curricular individualizada por presentar problemas de atraso académico, matriculados en 1º e 2º de ESO.

Problemas sociais destacados: abandono escolar, poboación emigrante, absentismo, violencia e/ou acoso escolar, ...

Casos illados de alumnado con familias desestruturadas e en situación socioeconómica desfavorecida, que adoitan presentar problemas educativos.

Outras características

Poboación de etnia xitana: unha altísima porcentaxe non adoita rematar a ESO.

Poboación inmigrante: número non relevante de alumnos/as, en xeral ben integrados.

4- Obxectivos do Bacharelato (adaptados ao contexto do centro e do alumnado):

1	a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
2	b) Consolidar unha madurez persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
3	c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
4	d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
5	e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
6	f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
7	g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
8	h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
9	i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as



	habilidades básicas propias da modalidade elixida.
10	l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
11	m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
12	n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
13	ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
14	o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
15	p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

5. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización		Probas avaliación	
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións		
1ª Avaliación		B1	BLOQUE 1: RAÍCES DA ARTE EUROPEA: O LEGADO DA ARTE CLÁSICA					
	2	B1.1	Grecia, creadora da linguaxe clásica : principais manifestacións	2,3	Setem Outubr	16	Exposi ción	
		B1.2	A función social da arte en Grecia					
		B1.3	Comentario de obras de arte en Grecia					
		B1.4	Visión do clasicismo en Roma. A arte na Hispania romana e na Gallaecia.					
	3	B1.5	Funcións social da arte en Roma	2,3	Setem Outubr	16	Examen	
		B1.6	Comentario de obras de arte: Roma					
		B1.7	Traballo de investigación sobre historia da arte					
		B1.8.	Conservación do patrimonio : arte grecorromana					
			B2	BLOQUE 2: NACEMENTO DA TRADICIÓN ARTÍSTICA OCCIDENTAL: A ARTE MEDIEVAL				
	4	B2.1	Achega cristiá na arquitectura e na iconografía	4	Nove mbro	7	Examen	
		B2.2	Arte bizantina					
		B2.3	Comentario de obras de arte bizantina					
	5,7	B2.4	Arte prerrománica	5,7	Nove mbro. dec	9	Examen	
B2.5		Configuración e desenvolvemento da arte románica						
B2.6		Función social da arte románica						
B2.7		Comentario de obras de arte románica						
8	B2.8	Achega do Gótico: expresión dunha cultura urbana. A catedral e a arquitectura civil. Modalidades escultóricas. Pintura italiana e famenga, orixe da pintura moderna.	8	xaneir o	9	Examen		
	B2.9	Función social da arte gótica						
	B2.10	Comentario de obras da arte gótica						
5,6,7,8	B2.11	O peculiar desenvolvemento artístico da Península Ibérica. Arte hispanomusulmá. O Románico no Camiño de Santiago. O Gótico e a súa longa duración	5,6,7,8 Traballo	dece mbro				
	B2.12	Comentario de obras de arte medieval española						
	B2.13	Traballo de investigación sobre a historia da arte						
	B2.14	Conservación do patrimonio : arte medieval						

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización		Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións	
2ª Avaliación		B3	BLOQUE 3: DESENVOLVEMENTO E EVOLUCIÓN DA ARTE EUROPEA NO MUNDO MODERNO				
	9,10, 11	B3.1	Renacemento. Patróns e artistas. Orixe e desenvolvemento da nova linguaxe en arquitectura, escultura e pintura. Achegas de grandes artistas do Renacemento italiano.	9,10,11	Xaneir o febreir o	12	Examen
		B3.2	Función social da arte do Renacemento				
		B3.3	Comentario de obras de arte do Renacemento				
		B3.4	A recepción da estética renacentista na Península Ibérica				
	12, 13,14	B3.5	Comentario de obras de arte: arte español do Renacemento	12,13,14	Marzo	12	Examen
		B3.6	Unidade e diversidade do Barroco. Linguaxe artística ao servizo do poder civil e eclesiástico. Urbanismo barroco. Igrexas e pazos. Principais tendencias.				
		B3.7	Función social da arte no Barroco				
		B3.8.	Comentario de obras de arte do Barroco				
		B3.9	Barroco hispánico. Urbanismo e arquitectura. Imaxinaría barroca. Achega da pintura española: Grandes figuras do Século de Ouro.				
		B3.10	Comentario de obras de arte: Arte española do Barroco.				
		B3.11	Século XVIII. Mantemento do Barroco. Refinamento Rococó. Neoclasicismo e Romanticismo.				
		B3.12	Comentario de obras de arte: Arte do século XVIII.				
		B3.13	Traballo de investigación en Historia da Arte.				
B3.14		Conservación do patrimonio. Arte moderno.					

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización		Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións	
3ª Avaliación	15	B4	B4. O SÉCULO XIX: A ARTE DUN MUNDO EN TRANSFORMACIÓN	15	marzo	2	
		B4.1	A figura de Goya.				
		B4.2	Comentario de obras de arte: Goya.				
	16	B4.3	A Revolución Industrial. O impacto dos novos materiais na arquitectura. Do Historicismo ao Modernismo. A Escola de Chicago. Nacemento do urbanismo moderno.		abril	6	
		B4.4	Comentario de obras de arte: A arquitectura do século XIX.				
		B4.5	Evolución da pintura: Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Simbolismo. Os postimpresionismos, xerme das vangardas pictóricas do século XX.				
		B.4.6	Función social da arte no século XIX.				
		B4.7	Comentario de obras de arte: O século XIX.				
		B4.8	Escultura: Mantemento do Clasicismo. Rodin.				
		B4.9	Comentario de obras de arte: Século XIX.				
		B4.10	Traballo de investigación en Historia de Arte.				
	B4.11	Conservación do patrimonio. Arte do século XIX.					
		B5	BLOQUE5. A RUPTURA DA TRADICIÓN: A ARTE DA PRIMEIRA METADE DO SÉCULO XX	16	abril	8	exposición
	17	B5.1	O fenómeno das vangardas nas artes plásticas : Fauvismo, Cubismo, Futurismo, Expresionismo, pintura abstracta, dadaísmo e Surrealismo.	17			Examen
		B5.2	Comentario de obras de arte: a plástica na primeira metade do século XX				
B5.3		Renovación da linguaxe arquitectónica: o funcionalismo do Movemento Moderno e a arquitectura orgánica.					
B5.4		Comentario de obras de arte da primeira metade do século XX					
	B5.5	Traballo de investigación en historia da Arte					
	B5.6	Conservación do patrimonio					

		B 6	BLOQUE 6. O SÉCULO XIX: A ARTE DUN MUNDO EN TRANSFORMACIÓN				
18	B6.1	Predominio do Movemento Moderno ou Estilo Internacional en arquitectura. A arquitectura á marxe do Estilo Internacional : High Tech, arquitectura Pomoderna e Deconstrucción.					
	B6.2	Comentario de obras de arte: arquitectura desde a segunda metade do século XX					
	B6.3	.Artes plásticas : das segundas vangardas á posmodernidade					
18	B6.4	Comentario de obras de arte: A segunda metade do século XX.	18		1		
	B6.5	.Novos sistemas visuais : fotografía , cine e televisión, cartelismo e cómic. Combinación de linguaxes expresivas.					
	B.6.6	Impacto das novas tecnoloxías na difusión e creación artística					
	B6.7	Arte e cultura visual de masas					
	B6.8	O patrimonio artístico como riqueza cultural. A preocupación pola súa conservación. A UNESCO.					
Todo o libro	B 7	BLOQUE 7. O VOCABULARIO ARTÍSTICO.				20% dos examen	

6- OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE RELACIONADAS PARA CADA UNIDADE

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
Bloque 1. Raíces da arte europea: o legado da arte clásica					
n	B1.1. Grecia, creadora da linguaxe clásica: principais manifestacións.	B1.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte grega, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB1.1.1. Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA	100%
			HAB1.1.2. Define o concepto de orde arquitectónica e compara as tres ordes da arquitectura grega.	CCEC CCL CAA	100%
			HAB1.1.3. Describe os tipos de templo grego, con referencia ás características arquitectónicas e a decoración escultórica.	CCEC CCL	100%
			HAB1.1.4. Describe as características do teatro grego e a función das súas partes.	CCEC CCL	80%
			HAB1.1.5. Explica a evolución da figura humana masculina na escultura grega a partir do "Kouros" de Anavysos, o "Doríforo" (Policleto) e o "Apoxiomenos" (Lisipo).	CCEC CCL CAA	100%
n	B1.2. A función social da arte en Grecia.	B1.2. Explicar a función social da arte grega, especificando o papel desempeñado polos/as clientes e artistas, e as relacións entre eles.	HAB1.2.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte grega, e a consideración social da arte e dos/das artistas.	CCEC CCL CSC	20%
d e m n	B1.3. Comentario de obras de arte: Grecia.	B1.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte grega, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB1.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas gregas: Partenón, Tribuna das Cariátides do Erecteion, templo de Atenea Niké e teatro de Epidauro.	CCEC CCL CAA	100%
			HAB1.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas gregas: Kouros de Anavysos, Auriga de Delfos, Discóbolo (Mirón), Doríforo (Policleto), unha metopa do Partenón (Fidias), Hermes con Dioniso neno (Praxiteles), Apoxiomenos (Lisipo), Vitoria de Samotracia, Venus de Milo e friso do altar de Zeus en Pérgamo (detalle de Atenea e Gea).	CCEC CCL CAA	100%
n p	B1.4. Visión do clasicismo en Roma. A arte na Hispania romana e na	B1.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte	HAB1.4.1. Explica as características esenciais da arte romana e a súa evolución no tempo a partir de fontes	CCEC CCL	100%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
	Gallaecia.	romana, en relación co seu contexto histórico e cultural.	<ul style="list-style-type: none"> históricas ou historiográficas. HAB1.4.2. Especifica as achegas da arquitectura romana en relación coa grega. HAB1.4.3. Describe as características e funcións dos principais tipos de edificio romanos. HAB1.4.4. Compara o templo e o teatro romanos cos respectivos gregos. HAB1.4.5. Explica os trazos principais da cidade romana a partir de fontes históricas ou historiográficas. HAB1.4.6. Especifica as innovacións da escultura romana en relación coa grega. HAB1.4.7. Describe as características xerais dos mosaicos e a pintura en Roma a partir dunha fonte histórica ou historiográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCEC CCL CAA CCEC CCL CCEC CCL CAA CCEC CCL CAA CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100% 1005 80% 20% 100% 1%
▪ n	▪ B1.5. Función social da arte en Roma.	▪ B1.5. Explicar a función social da arte romana, especificando o papel desempeñado polos/as clientes e artistas, e as relacións entre eles.	▪ HAB1.5.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte romana, e a consideración social da arte e dos/das artistas.	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC 	▪ 20%
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B1.6. Comentario de obras de arte: Roma.	▪ B1.6. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte romana, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	<ul style="list-style-type: none"> HAB1.6.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas romanas: Maison Carrée de Nimes, Panteón de Roma, teatro de Mérida, Coliseo de Roma, basílica de Maxencio e Constantino en Roma, ponte de Alcántara, acueduto de Segovia, arco de Tito en Roma e columna de Traxano en Roma. HAB1.6.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas romanas: Augusto de Prima Porta, estatua ecuestre de Marco Aurelio, relevo do Arco de Tito (detalle dos soldados co candelabro e outros obxectos do Templo de Xerusalén) e relevo da columna de Traxano. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100% 100%
▪ d ▪ e ▪ g	▪ B1.7. Traballo de investigación sobre historia da arte.	▪ B1.7. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais	▪ HAB1.7.1. Realiza un traballo de investigación sobre Fídias.	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	▪ 0%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
<ul style="list-style-type: none"> ▪ m ▪ n 		como as novas tecnoloxías.		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CSIEE 	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.7.2. Realiza un traballo de investigación sobre o debate acerca da autoría grega ou romana do grupo escultórico de "Laocoonte e os seus fillos". 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 0%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Conservación do patrimonio: arte grecorromana 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Respetar as creacións artísticas da Antigüidade grecorromana, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio escaso e insubstituíble que cómpre conservar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.8.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte antiga que se conservan en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 20%
Bloque 2. Nacemento da tradición artística occidental: a arte medieval					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Achega na arquitectura e na iconografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte paleocristiá, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.1.1. Explica as características esenciais da arte paleocristiá e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.1.2. Describe a orixe, a características e a función da basilica paleocristiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.1.3. Describe as características e función dos baptisterios, mausoleos e "martirios" paleocristiáns, e as súas partes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 20%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.1.4. Explica a evolución da pintura e o mosaico na arte paleocristiá, con especial referencia á iconografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 10%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Arte bizantina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte bizantina, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.2.1. Explica as características esenciais da arte bizantina a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.2.2. Explica a arquitectura bizantina a través da igrexa de Santa Sofía de Constantinopla. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.2.3. Describe as características do mosaico bizantino e dos temas iconográficos do Pantocrátor e a Virxe e a Déesis, así como a súa influencia na arte occidental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Comentario de obras de arte bizantina 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte bizantina, aplicando un 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.3.1. Identifica, analiza e comenta o mosaico do Cortexo da emperatriz Teodora en San Vital de Rávena. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
		método que abrangan diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Arte prerrománica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte prerrománica, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.4.1. Define o concepto de arte prerrománica e especifica as súas manifestacións en España e en Galicia. ▪ HAB2.4.2. Identifica e clasifica razoadamente no seu estilo as seguintes obras: San Pedro da Nave (Zamora), Santa María do Naranco (Oviedo), San Miguel da Escalada (León), Santa Comba de Bande e San Miguel de Celanova (Ourense). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100% ▪ 100%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Configuración e desenvolvemento da arte románica. Igrexas e mosteiros. Iconografía románica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte románica, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.5.1. Describe as características xerais da arte románica a partir de fontes históricas ou historiográficas. ▪ HAB2.5.2. Describe as características e as función das igrexas e dos mosteiros na arte románica. ▪ HAB2.5.3. Explica as características da escultura e a pintura románicas, con especial referencia á iconografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100% ▪ 100% ▪ 100%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Función social da arte románica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Explicar a función social da arte románica, especificando o papel de clientes e artistas, e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.6.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte románica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 20%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Comentario de obras de arte románica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte románica, aplicando un método que abrangan diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.7.1. Identifica, analiza e comenta as esculturas románicas do Xuízo Final no tímpano de Santa Fe de Conques (Francia). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
		histórico).			
n	B2.8. Achega do Gótico: expresión dunha cultura urbana. A catedral e a arquitectura civil. Modalidades escultóricas. Pintura italiana e flamenga, orixe da pintura moderna.	B2.8. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte gótica, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB2.8.1. Describe as características xerais da arte gótica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA	100%
			HAB2.8.2. Describe as características e a evolución da arquitectura gótica e especifica os cambios introducidos respecto á románica.	CCEC CCL CAA	100%
			HAB2.8.3. Describe as características e a evolución da escultura gótica, e especifica as súas diferenzas tipolóxicas, formais e iconográficas respecto á escultura románica.	CCEC CCL CAA	100%
			HAB2.8.4. Recoñece e explica as innovacións da pintura de Giotto e do Trecento italiano respecto á pintura románica e bizantina.	CCEC CCL CAA	100%
			HAB2.8.5. Explica as innovacións da pintura flamenga do século XV e cita algunhas obras dos seus principais representantes.	CCEC CCL CAA	100%
n	B2.9. Función social da arte gótica.	B2.9. Explicar a función social da arte gótica, especificando o papel desempeñado por clientes e artistas, e as relacións entre eles.	HAB2.9.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte gótica, e a súa variación respecto ao románico.	CCEC CCL CSC CAA	20%
d e m n	B2.10. Comentario de obras de arte gótica.	B2.10. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte gótica, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB2.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental da catedral de Reims, interior da planta superior da Sainte Chapelle de París.	CCEC CCL CAA	100%
			HAB2.10.2. Identifica, analiza e comenta o grupo da Anunciación e a Visitación da catedral de Reims.	CCEC CCL CAA	100%
			HAB2.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas góticas: escena de "A fuxida a Exipto", de Giotto, na Capela Scrovegni de Padua, "Matrimonio Arnolfini", de Jan Van Eyck, "O descendemento da cruz", de Roger van der Weyden, e o "Xardín das Delicias, de Hieronymus Bosch.	CCEC CCL CAA	100%
n p	B2.11. O peculiar desenvolvemento artístico da Península Ibérica. Arte hispanomusulmá. O Románico no	B2.11. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte románica e gótica	HAB2.11.1. Explica as características e evolución da arte románica e gótica en España.	CCEC CCL CAA	100%
			HAB2.11.2. Explica as características xerais da arte islámica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	CCEC CCL CAA	100%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
	Camiño de Santiago. O Gótico e a súa longa duración.	española e hispano-musulmá, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.11.3. Describe os trazos esenciais da mesquita e o pazo islámico. HAB2.11.4. Explica a evolución da arte hispanomusulmá. HAB2.11.5. Explica as características da arte mudéjar e especifica, con exemplos de obras concretas, as diferenzas entre o mudéjar popular e o cortesán. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC CCEC CCL CAA CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100% 100% 20%
<ul style="list-style-type: none"> d e m n p 	B2.12. Comentario de obras de arte medieval española.	B2.12. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte medieval española, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas románicas: San Vicente de Cardona (Barcelona), San Martín de Frómista e a catedral de Santiago de Compostela. HAB2.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas románicas: "A dúbida de San Tomé", no ángulo do claustro de San Domingos de Silos (Burgos), "Última cea" do capitel historiado do claustro de San Xoán da Peña (Huesca) e fachada de Praterías e Pórtico da Gloria da catedral de Santiago. HAB2.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas murais románicas: bóveda da Anunciación aos pastores no Panteón Real de San Isidoro de León, e ábsida de San Clemente de Tahull (Lleida). HAB2.12.4. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental e interior da catedral de León, interior da catedral de Barcelona, e interior da igrexa de San Xoán dos Reis, de Toledo. HAB2.12.5. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas góticas: tímpano da Portada do Sarmental da catedral de Burgos, e retablo de Gil de Siloé, na Cartuxa de Miraflores (Burgos). HAB2.12.6. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras hispanomusulmá: Mesquita de Córdoba, Aljafería de Zaragoza, Giralda de Sevilla e Alhambra de Granada. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CCEC CCL CAA CCEC CCL CAA CCEC CCL CAA CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100% 100% 100% 100% 100% 80%
<ul style="list-style-type: none"> d e g m n 	B2.13. Traballo de investigación sobre historia da arte.	B2.13. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	HAB2.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o tratamento iconográfico e o significado da visión apocalíptica de Cristo e o Xuízo Final na arte medieval.	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CD CSIEE 	<ul style="list-style-type: none"> 20%
<ul style="list-style-type: none"> h n p 	B2.14. Conservación do patrimonio: arte	B2.14. Respetar as creacións da arte medieval,	HAB2.14.1. Explica a importancia da arte románica no Camiño de Santiago.	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC 	<ul style="list-style-type: none"> 100%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
	medieval.	valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar.	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.14.2. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables de arte medieval que se conservan en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSIEE 	<ul style="list-style-type: none"> 20%
Bloque 3. Desenvolvemento e evolución da arte europea no mundo moderno					
n	B3.1. Renacemento. Patróns e artistas. Orixe e desenvolvemento da nova linguaxe en arquitectura, escultura e pintura. Achegas de grandes artistas do Renacemento italiano.	B3.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do Renacemento, en relación co seu contexto histórico e cultural.	HAB3.1.1. Explica as características esenciais do Renacemento italiano e a súa periodización a partir de fontes históricas ou historiográficas.	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
			HAB3.1.2. Especifica as características da arquitectura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
			HAB3.1.3. Especifica as características da escultura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
			HAB3.1.4. Especifica as características da pintura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
			HAB3.1.5. Compara a pintura italiana do Quattrocento coa dos pintores góticos flamengos contemporáneos.	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
			HAB3.1.6. Explica a peculiaridade da pintura veneciana do Cinquecento e cita os artistas máis representativos.	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
n	B3.2. Función social da arte no Renacemento	B3.2. Explicar a función social da arte especificando o papel desempeñado por patróns, academias, clientes e artistas, e as relacións entre eles.	HAB3.2.1. Describe a práctica do patrocinio no Renacemento italiano e as novas reivindicacións dos artistas en relación co seu recoñecemento social e a natureza do seu labor.	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC 	<ul style="list-style-type: none"> 20%
d e m n	B3.3. Comentario de obras de arte do Renacemento.	B3.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Renacemento, aplicando un método que	HAB3.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento italiano: cúpula de Santa María das Flores e interior da igrexa de San Lorenzo, ambas en Florencia e de Brunelleschi; pazo Médici-Riccardi en Florencia, de Michelozzo; fachada de Santa María Novella e do pazo Rucellai, ambos en Florencia e de Alberti; templo de San Pietro in Montorio en Roma, de Bramante; cúpula e proxecto de planta de San Pedro do Vaticano, de Michelangelo; Il Gesù en Roma, de Giacomo della Porta e Vignola; Villa Capra (Villa Rotonda) en Vicenza, de Palladio.	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
		abrange diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Renacemento italiano: primeiro panel da "Porta do Paraíso" (da creación do mundo á expulsión do Paraíso), de Ghiberti; "Gattamelata", de Donatello; "Piedade" do Vaticano, "David", "Moisés" e as tumbas mediceas, de Michelangelo; "O rapto das sabinas", de Giambologna. HAB3.3.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Renacemento italiano: "O tributo da moeda" e "A Trindade", de Masaccio; "Anunciación" do Convento de San Marcos en Florencia, de Fra Angelico; "Madonna do Duque de Urbino", de Piero della Francesca; "A Virxe das rochas", "A última cea" e "A Gioconda", de Leonardo da Vinci; "A Escola de Atenas" de Rafael; a bóveda e o "Xuízo Final" da Capela Sixtina, de Michelangelo; "A tempestade", de Giorgione; "Venus de Urbino" e "Carlos V en Mühlberg", de Tiziano; "O lavatorio", de Tintoretto; "As vodas de Caná", de Veronés. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
n	B3.4. A recepción da estética renacentista na Península Ibérica.	B3.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte española do Renacemento, en relación co seu contexto histórico e cultural.	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.4.1. Especifica as características peculiares do Renacemento español en comparación co italiano. HAB3.4.2. Describe a evolución da arquitectura renacentista española. HAB3.4.3. Explica a peculiaridade da escultura renacentista española. HAB3.4.4. Explica as características da pintura de El Greco a través dalgunhas das súas obras máis representativas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100% 100% 100% 100%
d e m n	B3.5. Comentario de obras de arte: arte española do Renacemento.	B3.5. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Renacemento, aplicando un método que abrange diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.5.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento español: fachada da Universidade de Salamanca; pazo de Carlos V na Alhambra de Granada, de Pedro Machuca; mosteiro de San Lorenzo de El Escorial, de Juan de Herrera. HAB3.5.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do Renacemento español: "Sacrificio de Isaac" do retablo de San Bieito de Valladolid, de Alonso Berruguete; "Santo enterro", de Juan de Juni. HAB3.5.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas de El Greco: "O expolio", "A Santa Liga" ou "Adoración do nome de Xesús", "O martirio de San Mauricio", "O enterro do Señor de Orgaz", "A adoración dos pastores", "O cabaleiro da man no peito". 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100% 100% 100%
n	B3.6. Unidade e diversidade do Barroco. Linguaxe artística ao servizo do poder civil e eclesiástico. Urbanismo	B3.6. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do Barroco, en relación co seu	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.6.1. Explica as características esenciais do Barroco. HAB3.6.2. Especifica as diferenzas entre a concepción barroca da arte e a renacentista. HAB3.6.3. Compara a arquitectura barroca coa renacentista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL 	<ul style="list-style-type: none"> 100% 100% 100%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
	barroco. Igrexas e pazos. Principais tendencias.	contexto histórico e cultural.		<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA 	
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.6.4. Explica as características xerais do urbanismo barroco. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL 	<ul style="list-style-type: none"> 20%
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.6.5. Compara a escultura barroca coa renacentista a través da representación de "David" por Michelangelo e por Bernini. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.6.6. Describe as características xerais da pintura barroca e especifica as diferenzas entre a Europa católica e a protestante. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSC 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.6.7. Distingue e caracteriza as grandes tendencias da pintura barroca en Italia e os seus principais representantes. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.6.8. Especifica as peculiaridades da pintura barroca flamenga e holandesa. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100% 		
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Función social da arte no Barroco. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Explicar a función social da arte especificando o papel desempeñado por patróns, academias, clientes e artistas, e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.7.1. Describe o papel desempeñado no século XVIII polas academias en toda Europa e, en particular, polo Salón de París. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
<ul style="list-style-type: none"> d e m n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Comentario de obras de arte: arte do Barroco. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Barroco, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.8.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco europeo do século XVII: fachada de San Pedro do Vaticano, de Carlo Maderno; columnata da praza de San Pedro do Vaticano, de Bernini; San Carlos das Catro Fontes en Roma, de Borromini; Pazo de Versalles, de Le Vau, J.H. Mansart e Le Nôtre. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.8.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas de Bernini: "David", "Apolo" e "Dafne", "A éxtase de Santa Teresa", "Cátedra de San Pedro". 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.8.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Barroco europeo do século XVII: "Vocación de San Mateo" e "Morte da Virxe", de Caravaggio; "Triunfo de Baco e Ariadna", na bóveda do pazo Farnese de Roma, de Annibale Carracci; "Adoración do nome de Xesús", bóveda de Il Gesù en Roma, de Gaulli (Il Baciccia); "Adoración dos Magos", "As tres Grazas" e "O xardín do Amor", de Rubens; "A lección de anatomía do doutor Tulpy", "A rolda nocturna", de Rembrandt. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.9. Barroco 	<ul style="list-style-type: none"> B3.9. Recoñecer e 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.9.1. Explica as características do urbanismo barroco en España e a 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC 	<ul style="list-style-type: none"> 20%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
	hispanico. Urbanismo e arquitectura. Imaxinaria barroca. Achega da pintura española: grandes figuras do Século de Ouro.	explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte española do Barroco, en relación co seu contexto histórico e cultural.	evolución da arquitectura española durante o século XVII. ▪ HAB3.9.2. Explica as características da imaxinaria barroca española do século XVII e compara a escola castelá coa andaluza. ▪ HAB3.9.3. Explica as características xerais da pintura española do século XVII. ▪ HAB3.9.4. Describe as características e evolución da pintura de Velázquez a través dalgunhas das súas obras máis significativas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA	 ▪ 100% ▪ ▪ 100%
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B3.10. Comentario de obras de arte: arte española do Barroco.	▪ B3.10. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Barroco, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB3.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco español do século XVII: Praza Maior de Madrid, de Xoán Gómez de Mora; Retablo de Santo Estevo de Salamanca, de Churriguera. ▪ HAB3.10.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Barroco español do século XVII: "Piedad", de Gregorio Fernández; "Inmaculada do facistol", de Alonso Cano; "Magdalena penitente", de Pedro de Mena. ▪ HAB3.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas españolas do Barroco español do século XVII: "Martirio de San Filipe", "O soño de Xacob" e "O zambro", de Ribera; "Bodegón" do Museo do Prado, de Zurbarán; "O augador de Sevilla", "Os borrachos", "A fragua de Vulcano", "A rendición de Breda", "O Príncipe Baltasar Carlos a caballo", "A Venus do espello", "As meninas" e "As fiandeiras", de Velázquez; "A Sagrada Familia do paxariño", "A Inmaculada de El Escorial", "Os nenos da concha" e "Nenos xogando aos dados", de Murillo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA	▪ 100% ▪ 100% ▪ 100%
▪ n	▪ B3.11. Século XVIII. Mantemento do Barroco. Refinamento rococó. Neoclasicismo e Romanticismo.	▪ B3.11. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do século XVIII, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB3.11.1. Explica o século XVIII como época de coexistencia de vellos e novos estilos artísticos nun contexto histórico de cambios profundos. ▪ HAB3.11.2. Compara o Barroco tardío e o Rococó, e especifica a diferente concepción da vida e a arte que encerran. ▪ HAB3.11.3. Explica as razóns do xurdimento do Neoclasicismo e as súas características xerais en arquitectura, escultura e pintura. ▪ HAB3.11.4. Comenta a escultura neoclásica a través da obra de Canova. ▪ HAB3.11.5. Especifica as posibles coincidencias entre o Neoclasicismo e o Romanticismo na pintura de David.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA	▪ 10% ▪ 80% ▪ 100% ▪ 20% ▪ 100%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.11.6. Distingue entre a corrente tradicional e a clasicista da arquitectura barroca española do século XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 20%
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.11.7. Explica a figura de Salzillo como derradeiro representante da imaxinaria relixiosa española en madeira policromada. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 20%
<ul style="list-style-type: none"> d e m n p 	<ul style="list-style-type: none"> B3.12. Comentario de obras de arte: arte do século XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.12. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do século XVIII, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do século XVIII: fachada do Hospicio de San Fernando de Madrid, de Pedro de Ribera; fachada do Obradoiro da catedral de Santiago de Compostela, de Casas e Novoa; Pazo Real de Madrid, de Juvara e Sacchetti; Panteón de París, de Soufflot; Museo do Prado en Madrid, de Juan de Villanueva. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 80%
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do século XVIII: "A oración no horto", de Salzillo; "Eros e Psique" e "Paulina Bonaparte", de Canova. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 20%
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de David: "O xuramento dos Horacios" e "A morte de Marat". 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
<ul style="list-style-type: none"> d e g m n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.13. Traballo de investigación en historia da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.13. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o proceso de construción da nova basílica de San Pedro do Vaticano ao longo dos séculos XVI e XVII. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CD CSIEE 	<ul style="list-style-type: none"> 50%
<ul style="list-style-type: none"> h n p 	<ul style="list-style-type: none"> B3.14. Conservación do patrimonio: arte moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.14. Respetar as creacións da arte da Idade Moderna, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.14.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte dos séculos XVI ao XVIII que se conservan en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSIEE 	<ul style="list-style-type: none"> 20%
Bloque 4. O século XIX: a arte dun mundo en transformación					
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. A figura de Goya. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Analizar a obra de Goya e identificar nela os trazos propios das correntes da súa época e os que anticipan diversas 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.1.1. Analiza a evolución da obra de Goya como pintor e gravador, desde a súa chegada á Corte ata o seu exilio final en Bordeos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
			<ul style="list-style-type: none"> HAB4.1.2. Compara a visión de Goya nas series de gravados "Os caprichos" e "Os disparates ou proverbios". 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL 	<ul style="list-style-type: none"> 100%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
		vanguardas posteriores.		<ul style="list-style-type: none"> CAA 	
<ul style="list-style-type: none"> d e m n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Comentario de obras de arte: Goya. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas de Goya, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Goya: "O parasol", "A familia de Carlos IV", "O 2 de maio de 1808 en Madrid" ("A loita cos mamelucos"), "Os fusilamentos do 3 de maio de 1808"; desastre nº 15 ("E non hai remedio") da serie "Os desastres da guerra"; "Saturno devorando un fillo" e "A leiteira de Bordeos". 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. A Revolución Industrial e o impacto dos novos materiais na arquitectura. Do Historicismo ao Modernismo. A Escola de Chicago. Nacemento do urbanismo moderno. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.3.1. Describe as características e a evolución da arquitectura do ferro no século XIX, en relación cos avances e as necesidades da revolución industrial. HAB4.3.2. Explica as diferenzas entre enxeñeiros e arquitectos na primeira metade do século XIX. HAB4.3.3. Explica as características do neoclasicismo arquitectónico durante o Imperio de Napoleón. HAB4.3.4. Explica as características do historicismo en arquitectura e a súa evolución cara ao eclecticismo. HAB4.3.5. Explica as características e principais tendencias da arquitectura modernista. HAB4.3.6. Especifica as achegas da Escola de Chicago á arquitectura. HAB4.3.7. Describe as características e os obxectivos das remodelacións urbanas de París, Barcelona e Madrid na segunda metade do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSC CMCCT CCEC CCL CAA CCEC CCL CCEC CCL CAA CCEC CCL CCEC CCL 	<ul style="list-style-type: none"> 100% 100% 100% 100% 100% 100%
<ul style="list-style-type: none"> d e m n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Comentario de obras de arte: arquitectura do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura do século XIX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: templo da Madalena en París, de Vignon; Parlamento de Londres, de Barry e Pugin; Auditorio de Chicago, de Sullivan e Adler; torre Eiffel de París; templo da Sagrada Familia en Barcelona, de Gaudí. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
		sociolóxico e histórico).			
▪ n	▪ B4.5. Evolución da pintura: Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Simbolismo. Os postimpresionistas, xerme das vangardas pictóricas do século XX.	▪ B4.5. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da pintura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.5.1. Describe as características do Romanticismo na pintura e distingue entre o romanticismo da liña de Ingres e o romanticismo da cor de Delacroix. ▪ HAB4.5.2. Compara as visións románticas da paisaxe en Constable e Turner. ▪ HAB4.5.3. Explica o Realismo e a súa aparición no contexto dos cambios sociais e culturais de mediados do século XIX. ▪ HAB4.5.4. Compara o Realismo co Romanticismo. ▪ HAB4.5.5. Describe as características xerais do Impresionismo e o Neoimpresionismo. ▪ HAB4.5.6. Define o concepto de postimpresionismo e especifica as achegas de Cézanne e Van Gogh como precursores das grandes correntes artísticas do século XX. ▪ HAB4.5.7. Explica o Simbolismo de finais do século XIX como reacción fronte ao Realismo e ao Impresionismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
▪ n	▪ B4.6. Función social da arte no século XIX.	▪ B4.6. Explicar a evolución cara á independencia dos artistas respecto aos clientes, especificando o papel desempeñado polas academias, os salóns, as galerías privadas e os marchantes.	▪ HAB4.6.1. Explica os cambios que se producen no século XIX nas relacións entre artistas e clientes, referidos á pintura.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 20%
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B4.7. Comentario de obras de arte: o século XIX.	▪ B4.7. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da pintura do século XIX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico,	▪ HAB4.7.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do século XIX: "O baño turco", de Ingres; "A balsa da Medusa", de Delacroix; "A liberdade guiando o pobo", de Delacroix; "O carro de feo", de Constable; "Chuvia, vapor e velocidade", de Turner; "O enterro de Omans", de Courbet; "O ánxelus", de Millet; "Almorzo sobre a herba", de Manet; "Impresión, sol nacente" e a serie sobre a Catedral de Ruán, de Monet; "Le Moulin de la Galette", de Renoir; "Unha tarde de domingo na Grande Jatte", de Seurat; "Xogadores de cartas" e "Mazás e laranxas", de Cézanne; "A noite estrelada" e "O segador", de Van Gogh; "Visión despois do sermón" e "O mercado" ("Ta matete"), de Gauguin.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
		cultural, sociolóxico e histórico).			
▪ n	▪ B4.8. Escultura: mantemento do clasicismo. Rodin.	▪ B4.8. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da escultura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB4.8.1. Relaciona a produción e o academicismo dominante na escultura do século XIX coas transformacións levadas a cabo nas cidades (monumentos conmemorativos en prazas, parques e avenidas, e esculturas funerarias nos novos cemiterios). ▪ HAB4.8.2. Explica as características da renovación escultórica emprendida por Rodin.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC	▪ 20% ▪ 80%
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B4.9. Comentario de obras de arte: século XIX.	▪ B4.9. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da escultura do século XIX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB4.9.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Rodin: "O pensador" e "Os burgueses de Calais".	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA	▪ 100%
▪ d ▪ e ▪ g ▪ m ▪ n	▪ B4.10. Traballo de investigación en historia da arte.	▪ B4.10. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	▪ HAB4.10.1. Realiza un traballo de investigación sobre as exposicións universais do século XIX e a súa importancia desde o punto de vista arquitectónico. ▪ HAB4.10.2. Realiza un traballo de investigación sobre a influencia da fotografía e o gravado xaponés no desenvolvemento do Impresionismo, con referencias a obras concretas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE	▪ 10% ▪ 10%
▪ h ▪ n ▪ p	▪ B4.11. Conservación do patrimonio: arte do século XIX.	▪ B4.11. Respetar as creacións da arte do século XIX, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa	▪ HAB4.11.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte do século XIX que se conservan en Galicia.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE	▪ 20%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
		importancia como patrimonio que hai que conservar.			
Bloque 5. A ruptura da tradición: a arte na primeira metade do século XX					
n	B5.1. O fenómeno das vangardas nas artes plásticas: Fauvismo, Cubismo, Futurismo, Expresionismo, pintura abstracta, Dadaísmo e Surrealismo.	B5.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das vangardas artísticas das artes plásticas na primeira metade do século XX, relacionando cada unha delas cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	HAB5.1.1. Define o concepto de vangarda artística en relación co acelerado ritmo de cambios na sociedade da época e a liberdade creativa dos/das artistas iniciada na centuria anterior.	CCEC CCL CSC	100%
			HAB5.1.2. Describe a orixe e as características do Fauvismo.	CCEC CCL	100%
			HAB5.1.3. Describe o proceso de xestación e as características do Cubismo, distinguindo entre o Cubismo analítico e o sintético.	CCEC CCL CAA CSC	100%
			HAB5.1.4. Describe o ideario e os principios do futurismo.	CCEC CCL	100%
			HAB5.1.5. Identifica os antecedentes do expresionismo no século XIX, explica as súas características xerais e especifica as diferenzas entre os grupos alemáns "A ponte" e "O xinete azul".	CCEC CCL CAA	100%
			HAB5.1.6. Describe o proceso de xestación e as características da pintura abstracta, distingue a vertente cromática e a xeométrica, e especifica algunhas das súas correntes máis significativas, como o Suprematismo ruso ou o Neoplasticismo.	CCEC CCL CAA	100%
			HAB5.1.7. Describe as características do Dadaísmo como actitude provocadora nun contexto de crise.	CCEC CCL CSC	100%
			HAB5.1.8. Explica a orixe, as características e os obxectivos do Surrealismo.	CCEC CCL	100%
			HAB5.1.9. Explica a importancia dos pintores españois Picasso, Miró e Dalí no desenvolvemento das vangardas artísticas.	CCEC CCL	100%
			HAB5.1.10. Explica a renovación temática, técnica e formal da escultura na primeira metade do século XX, distinguindo as obras relacionadas coas vangardas pictóricas e as que utilizan recursos ou linguaxes independentes.	CCEC CCL CAA	20%
n e	B5.2. Comentario de obras de arte: a plástica na primeira metade do século XX.	B5.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da plástica da primeira metade do século XX, aplicando un método que	HAB5.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "A alegría de vivir", de Matisse; "As señoritas de Aviñón", "Retrato de Ambroise Vollard", "Natureza morta con cadeira de reixa de cana" e "Guernica", de Picasso; "A cidade que emerxe", de Boccioni; "O berro", de Munch; "A rúa", de Kirchner; "Lírica" e "Sobre branco II", de Kandinsky; "Cadrado negro", de Malevich; "Composición II", de Mondrian; "L.H.O.O.Q.", de Duchamp; "O elefante das Celebes", de Ernst; "A chave dos campos", de Magritte; "O entroido de Arlequín" e "Mulleres e paxaros á luz da lúa", de Miró; "O xogo lúgubre" e "A persistencia da memoria", de Dalí.	CCEC CCL CAA	100%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
		abrange diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	<ul style="list-style-type: none"> HAB5.2.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas: "O profeta", de Gargallo; "Formas únicas de continuidade no espazo", de Boccioni; "Fonte", de Duchamp; "Muller peiteándose ante un espello", de Xulio González; "Mademoiselle Pogany I", de Brancusi; "Lagosta, nasa e cola de peixe", de Calder; "Figura reclinada", de Henry Moore. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Renovación da linguaxe arquitectónica: o funcionalismo do Movemento Moderno e a arquitectura orgánica. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura da primeira metade do século XX, relacionando cada unha delas cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB5.3.1. Explica o proceso de configuración e os trazos esenciais do Movemento Moderno en arquitectura. HAB5.3.2. Especifica as achegas da arquitectura orgánica ao Movemento Moderno. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100% 100%
<ul style="list-style-type: none"> e n 	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Comentario de obras de arte: arquitectura da primeira metade do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura da primeira metade do século XX, aplicando un método que abrange diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB5.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: edificio da Bauhaus en Dessau (Alemaña), de Gropius; pavillón de Alemaña en Barcelona, de Mies van der Rohe; Vila Saboia en Poissy (Francia), de Le Corbusier; casa Kaufman (Casa da Cascada), de Frank Lloyd Wright. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
<ul style="list-style-type: none"> d e g m n 	<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Traballo de investigación en Historia da Arte. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais coma as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB5.5.1. Realiza un traballo de investigación sobre o Grupo de Artistas e Técnicos Españoles Para o Progreso da Arquitectura Contemporánea (GATEPAC). 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CD CSIEE 	<ul style="list-style-type: none"> 100%
<ul style="list-style-type: none"> d h m n p 	<ul style="list-style-type: none"> B5.6. Conservación do patrimonio: arte do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.6. Respetar as manifestacións da arte da primeira metade do século XX, valorando a súa importancia 	<ul style="list-style-type: none"> HAB5.6.1. Selecciona unha obra arquitectónica, unha escultura ou unha pintura da primeira metade do século XX, das existentes en Galicia, e xustifica a súa elección. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSIEE 	<ul style="list-style-type: none"> 10%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
		como expresión da profunda renovación da linguaxe artística na que se sustenta a liberdade creativa actual.			
Bloque 6. A universalización da arte desde a segunda metade do século XX					
n	B6.1. Predominio do Movemento Moderno ou Estilo Internacional en arquitectura. A arquitectura á marxe do estilo internacional: High Tech, arquitectura Posmoderna e Deconstrución.	B6.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura desde a segunda metade do século XX, enmarcándoa nas novas relacións entre clientes, artistas e público que caracterizan ao mundo actual.	HAB6.1.1. Explica o papel desempeñado no proceso de universalización da arte polos medios de comunicación de masas e as exposicións e feiras internacionais de arte.	CCEC CCL CSC	10%
			HAB6.1.2. Explica as razóns do mantemento e a difusión internacional do Movemento Moderno en arquitectura.	CCEC CCL	100%
			HAB6.1.3. Distingue e describe as características doutras tendencias arquitectónicas á marxe do Movemento Moderno ou Estilo Internacional, en particular a High Tech, a posmoderna e a deconstrución.	CCEC CCL CAA	10%
d e m n	B6.2. Comentario de obras de arte: arquitectura desde a segunda metade do século XX.	B6.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura desde a segunda metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	HAB6.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "Unité d'habitation" en Marsella, de Le Corbusier; edificio Seagram en Nova York, de M. van der Rohe e Philip Johnson; o museo Guggenheim de Nova York, de F. Lloyd Wright; a Casa da Ópera de Sydney, de J. Utzon; o centro Pompidou de Paris, de R. Piano e R. Rogers; o AT & T Building de Nova York, de Philip Johnson; o museo Guggenheim de Bilbao, de F. O. Gehry.	CCEC CCL CAA	100%
n	B6.3. Artes plásticas: das segundas vangardas á posmodernidade.	B6.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das artes plásticas desde a segunda metade do século XX, no marco das novas relacións entre clientes, artistas e público	HAB6.3.1. Explica e compara o Informalismo europeo e o Expresionismo abstracto norteamericano.	CCEC CCL CAA	100%
			HAB6.3.2. Explica a abstracción postpictórica.	CCEC CCL	10%
			HAB6.3.3. Explica o Minimalismo.	CCEC CCL	10%
			HAB6.3.4. Explica a arte cinética e a Op-Art.	CCEC CCL	10%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
		que caracterizan o mundo actual.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.3.5. Explica a arte conceptual. ▪ HAB6.3.6. Explica a Arte Povera. ▪ HAB6.3.7. Distingue e explica algunhas das principais correntes figurativas: Pop-Art, Nova Figuración, Hiperrealismo. ▪ HAB6.3.8. Explica en que consisten as seguintes manifestacións de arte non duradeira: Happening, Body Art e Land Art. ▪ HAB6.3.9. Describe os formulacións xerais da posmodernidade, referida ás artes plásticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 10% ▪ 10% ▪ 10% ▪ 10% ▪ 10%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Comentario de obras de arte: a arte desde a segunda metade do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte desde a segunda metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.4.1. Identifica o autor e a corrente artística (non necesariamente o título), e analiza e comenta as seguintes obras: "Pintura" (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid), de Tapies; "Grito nº 7", de Antonio Saura; "One: number 31, 1950", de J. Pollock; "Ctesiphon III", de F. Stella; "Equivalente VIII", de Carl André; "Vega 200", de Vasarely; "Unha e tres cadeiras", de J. Kosuth; "Iglú con árbore", de Mario Merz; "Marilyn Monroe" (serigrafía de 1967), de A. Warhol; "O Papa que berra" (estudo a partir do retrato do Papa Inocencio X), de Francis Bacon; "A Gran Vía madrileña en 1974", de Antonio López. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 10%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Novos sistemas visuais: fotografía, cine e televisión, cartelismo e cómic. Combinación de linguaxes expresivas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Explicar o desenvolvemento e a extensión dos novos sistemas visuais, como a fotografía, o cine, a televisión, o cartelismo ou o cómic, especificando o modo en que combinan diversas linguaxes expresivas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.5.1. Explica brevemente o desenvolvemento dos novos sistemas visuais e as características da súa linguaxe expresiva: fotografía, cartel, cine, cómic, producións televisivas, videoarte e arte por computador. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ i ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Impacto das novas tecnoloxías na difusión e na creación artística. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Describir as posibilidades que abriron as novas tecnoloxías, e explicar os seus efectos tanto para a creación artística como para a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.6.1. Especifica as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías para a creación artística e para a difusión da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1%

Historia da Arte. 2º de bacharelato					
OBXECTIVOS	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao consecución estándar
		difusión da arte.			
▪ n	▪ B6.7. Arte e cultura visual de masas.	▪ B6.7. Identificar a presenza da arte na vida cotiá, e distinguir os ámbitos en que se manifesta.	▪ HAB6.7.1. Define o concepto de cultura visual de masas, e describe os seus trazos esenciais. ▪ HAB6.7.2. Identifica a arte nos diferentes ámbitos da vida cotiá.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC	▪
▪ h ▪ n ▪ p	▪ B6.8. O patrimonio artístico como riqueza cultural. A preocupación pola súa conservación. A UNESCO.	▪ B6.8. Respetar as manifestacións da arte de todos os tempos, valorándoas como patrimonio cultural herdado que se debe conservar e transmitir ás xeracións futuras, e explicar que é o Patrimonio Mundial da UNESCO, así como a súa orixe e a súa finalidade.	▪ HAB6.8.1. Explica a orixe do Patrimonio Mundial da UNESCO e os seus obxectivos. ▪ HAB6.8.2. Realiza un traballo de investigación relacionado cos bens artísticos de España e de Galicia inscritos no catálogo do Patrimonio Mundial da UNESCO.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE	▪
Bloque 7. O vocabulario artístico					
▪ e ▪ n	▪ B7.1. Vocabulario artístico.	▪ B7.1. Utilizar a terminoloxía específica da arte nas exposicións orais e escritas, denominando con precisión os elementos e as técnicas principais.	▪ HAB7.1.1. Utiliza con corrección a terminoloxía específica das artes en exposicións orais e escritas.	▪ CCEC ▪ CCL	▪ 100%

7. METODOLOXÍA

1. Aspectos xerais

Posibles aspectos:

- Partir da competencia inicial do alumnado
- Ter en conta a diversidade: respectar os ritmos e estilos de aprendizaxe
- Potenciar as metodoloxía activas:
 - Combinar traballo individual e cooperativo
 - Aprendizaxe por proxectos
- Enfoque orientado á realización de tarefas e resolución de problemas
- Uso habitual das TIC
- Papel facilitador do profesor/a

2. Estratexias metodolóxicas

Posibles estratexias:

- Memorización comprensiva
- Indagación e investigación sobre obras de arte do entorno, páxinas web especializadas, prensa...
- Análise de obras : iconografía, iconoloxía , análise estilístico
- Comentarios de obra
- Estudo de casos (proxectos)
- Explicacións prácticas de obras de arte a alumnos de outro nivel, de xeito simulado ou real

3. Secuenciación habitual de traballo na aula

Posible secuencia:

Motivación:

- Presentación actividade con mapas, gráficos, textos, fotos, etc.

Información do profesor/a:

- Información básica para todo o alumnado
- Información complementaria para reforzo e apoio
- Información complementaria para afondamento e ampliación

Traballo persoal

- Lectura e comprensión de textos
- Análise de documentos, pequenas investigación, etc.
- Resposta a preguntas
- Resolución de problemas



- Comentario de documentos, mapas, imaxes, etc.
- Elaboración de mapas, gráficas, síntesis, mapas conceptuais.
- Memorización comprensiva

Avaliación:

- Análise de producións: caderno, mapas, comentarios, (Rúbricas)
- Exposicións orais
- Probas escritas
- Traballos individuais e en grupo
- Observación do traballo na aula



8.- AVALIACIÓN

Inicial, continua, final, extraordinaria. Pendentes

1. Procedementos de avaliación inicial

A proba consistirá na identificación de obras coñecidas da historia da Arte e tamén na capacidade de recoñecer diferentes estilos históricos e as súas principais características.

Desta proba, salvo excepcións, non se informará á familia.

Esta proba tampouco terá ningunha influencia no resultado das avaliacións ordinarias. Só ten como obxectivo saber o nivel do que parte o alumnado.

2.- Procedemento avaliación continua

Tres son os criterios fundamentais polos que se avaliarán ós alumnos: Os contidos da programación, as actividades desenvolvidas dentro do curso e as actitudes ou comportamento ó longo do mesmo. A ponderación destes criterios pódese ver no punto 4 (sistema de avaliación).

-Localización no espazo e no tempo de obras e artistas así como os estilos aos que pertencen, relevantes da Historia da Arte, identificando semellanzas e diferenzas na súa concreción en distintas sociedades e reparando na diversidade de ritmos da difusión destes procesos.

- Busca, selección e tratamento de información procedente de fontes diversas (documentos históricos, datos estatísticos, textos historiográficos, mapas, prensa, tecnoloxías da información, etc.); capacidade crítica para interpretar e valorar as informacións tendo en conta a fonte de procedencia..

-Elaboración de informes e investigacións escolares utilizando información procedente de diferentes fontes; presentación dos resultados de forma estruturada e clara, manexando correctamente a linguaxe e os conceptos históricos específicos.

Calificación dos contidos:

Os contidos da materia ponderarán entre un 80% como máximo da calificación final

- Realizaranse dous exames por avaliación..

-Os exames só farán media se a calificación e de 4 o superior. Os exámenes de menos de 4 deberán repetirse. Recordar que a calificación dun 5 non significa que o alumno saiba a metade do exame, senon que ten coñecementos suficientes para superar a materia.

Calificación das actividades:

Fundamentalmente faranse os seguintes tipos de actividades:

- Comentarios ou composicións, que se farán, ben individualmente ou en grupos.

-Exposicions orais en grupo sobre temas que elixirán profesor, sempre relacionados coa

materia impartida. Faranse a lo menos tres exposicións orais ó longo do curso

Pequenos traballos de investigación sobre a materia impartida, cando o profesor o solicite.

Estes traballos ponderarán ata un máximo de 20% na nota final.

A non presentación de traballos sen motivo xustificado será motivo para non obter aprobado. A data límite de presentación dos traballos é unha semana antes da avaliación.

Ao principio do segundo e terceiro trimestre farase unha recuperación global dos contidos da avaliación anterior, a través dunha proba escrita. Os traballos poderánse recuperar presentándoos nas mesmas datas a través de correo electrónico.

3.- Procedemento avaliación final

Deberán ir a avaliación final aqueles alumnos que non superen a media de 4 nas probas escritas, e/ou no entregasen o 70% dos traballos ou non os fixeran ben. O alumno só terá que examinarse dos bloques de contidos que no teña superados.

A proba de contidos consistirá nunha proba escrita onde haberá dous análises de obras de arte no que alumno ten que facer un comentario que inclúa o contexto histórico o contexto artístico e a análise formal e iconográfica da obra, catro comentarios breves nos que debe incluír nome, da obra, autor, estilo e cronoloxía e un breve comentario coas características máis importantes e por último un apartado de vocabulario que ponderará o 20%.

4.- Procedemento de avaliación extraordinaria

Deberán ir a avaliación final aqueles alumnos que non superen a media de 4 nas probas escritas, e/ou no entregasen o 70% dos traballos ou non os fixeran ben. O alumno só terá que examinarse dos bloques de contidos que no teña superados.

A proba de contidos consistirá nunha proba escrita onde haberá dous análises de obras de arte no que alumno ten que facer un comentario que inclúa o contexto histórico o contexto artístico e a análise formal e iconográfica da obra, catro comentarios breves nos que debe incluír nome, da obra, autor, estilo e cronoloxía e un breve comentario coas características máis importantes e por último un apartado de vocabulario que ponderará o 20%.

PROGRAMACIÓN HISTORIA DE ESPAÑA

CURSO 2018-2019

1.-INDICE	Folla 2
2 Conceptos clave da programación	Folla 3
3 Contexto do centro	Folla 4
4 Obxectivos do bacharelato	Folla 5
5 Secuenciación e temporalización	Folla6
6 Relacionar para cada unidade:	Folla 10
7 Estratexias metodolóxicas	Folla 24
8 Avaliación	Folla 26

2.- CONCEPTOS CLAVE (Orde OCD 65/2015 (BOE 29/1/2015)	
Desenvolvemento curricular	2ª nivel de planificación curricular. Elabora e revisa a CCP. Aproba o Claustro. Inclúese no PE
Programacións didácticas	3º nivel de planificación. Realizada polos departamentos didácticos
Programación de aula	4º nivel de planificación. Realizada polo profesorado.
Programación didáctica	Instrumento de planificación curricular específico de cada área que pretende ordenar o proceso de ensino-aprendizaxe do alumnado. Debe responder a estas cuestións: 1.- Que, cando e como ensinar / 2.- Que, cando e como avaliar / 3.- Como atender á diversidade
Criterios de avaliación	Son os que deben servir de referencia par valorar o que o alumno sabe e sabe facer en cada área/materia. Desglósanse en estándares
Estándares de aprendizaxe	Especifican os criterios de avaliación concretando o que alumno debe comprender, saber e saber facer Pretenden graduar o rendemento ou o logro acadado. Deben ser observables, medibles e avaliábles. Poden concretarse a través dos indicadores de logro
Criterios de cualificación	
Indicadores de logro	Son especificacións dos estándares para graduar o seu nivel de adquisición. Forman parte dos criterios de cualificación do dito estándar. O instrumento máis idóneo para identificar esa graduación sería a rúbrica. (O docente é o responsable da súa definición e posta en práctica)
Grao de consecución dun estándar	Serve para sinalar o grao mínimo de consecución esixible dun estándar para superara a materia (Artº 13º, 3d da Resolución 27/7/2015) (Canto maior sexa o grao esixido de consecución máis imprescindible se considera o estándar)
Estándares imprescindibles	Son os estándares mínimos esixibles para superar un área. O seu grao de adquisición debería estar en torno ao 100%. (Galicia non os menciona)
Criterios de cualificación e instrumentos	Serven para ponderar o "o valor" que se dá a cada estándar e a proporción que cada instrumento utilizado para avalialo achega a ese valor.
Procedementos e instrumentos	Foron fiixados no Proxecto curricular do Ministerios en 1992. Habería que engadir as Rúbricas ou escalas e os Portfolios . "Os procedementos de avaliación utilizables, como a observación sistemática do traballo do alumnado, as probas orais e escritas, o portfolio, os protocolos de rexistro ou os traballos de clase, permitirán a integración de todas as competencias nun marco de avaliación coherente" (Ver artº 7º, 6, terceiro parágrafo, da Orde OCD 65/2015 (BOE 29/1/2015)
Identificación de contidos e criterios	Exemplo: B1.1 : B1: Bloque de contido / 1: Número de contido dun bloque
Identificación de estándares	Exemplo: HA B1.1 .2 HA: Abreviatura da área: Historia da Arte B1. Bloque de contidos do que xorde o estándar 1. Número do criterio de avaliación que orixina o estándar 2. Número de estándar dun determinado criterio de avaliación.



3.- CONTEXTO DO CENTRO:

CARACTERÍSTICAS DO CENTRO

Situación

R/ Orquídea, 45
27004-Lugo

Centros adscritos

CEIP de Casás
CEIP Menéndez Pelayo

Ensinanzas que oferta o centro

ESO / Bacharelato / CFGS Procesos e calidade na industria alimentaria

Características singulares

O centro está situado nunha zona periférica da cidade, de contorna socioeconómica media-baixa con abundancia de vivendas sociais.

CARACTERÍSTICAS DO ALUMNADO

Lingua materna dominante

Castelán e galego.

Alumnado con NEAE no curso actual

Cinco alumnos/as con trastornos xerais do desenvolvemento (trastornos do espectro autista): escolarizados nunha unidade de educación especial en 3º e 4º de ESO; o outro alumno escolarizado en réxime ordinario en 1º de ESO.

Un alumno con deficiencia motórica escolarizado en 1º de ESO.

Menos dunha decena de alumnos/as que precisan adaptación curricular individualizada por presentar problemas de atraso académico, matriculados en 1º e 2º de ESO.

Problemas sociais destacados: abandono escolar, poboación emigrante, absentismo, violencia e/ou acoso escolar, ...

Casos illados de alumnado con familias desestruturadas e en situación socioeconómica desfavorecida, que adoitan presentar problemas educativos.

Outras características

Poboación de etnia xitana: unha altísima porcentaxe non adoita rematar a ESO.

Poboación inmigrante: número non relevante de alumnos/as, en xeral ben integrados.

4.- OBXECTIVOS DO BACHARELATO: (adaptados ao contexto do centro e do alumnado):

1	a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
2	b) Consolidar unha madurez persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
3	c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
4	d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
5	e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
6	f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
7	g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
8	h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
9	i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
10	l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
11	m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
12	n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
13	ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
14	o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
15	p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

5.- SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN:

Avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS			Referencia Libro texto	Temporalización		Probas avaliación
	Tema / U.D.	Bloque	Contido		Mes	Sesións	
1ª Avaliación		B1	BLOQUE 1: A PENÍNSULA IBÉRICA DESDE O PRIMEIROS HUMANOS ATA A DESAPARICIÓN DA MONARQUÍA VISIGODA (711)	Santillana			
	1	B1.1	Da prehistoria á monarquía visigoda: prehistoria (evolución do Paleolítico ao Neolítico; pintura cantábrica e levantina; importancia da metalurxia); configuración das áreas celta e ibérica (Tartesos, indoeuropeos e colonizadores orientais; cultura castrexa); Hispania romana (conquista e romanización da Península; legado cultural romano; exemplo galego); monarquía visigoda (ruralización da economía; poder da Igrexa e a nobreza).		SEPT.	?	
		B2	BLOQUE 2: A IDADE MEDIA: TRES CULTURAS E UN MAPA POLÍCO EN CONSTANTE CAMBIO (711-1474)				
	2	B2.1	Al-Andalus: conquista musulmá da Península; evolución política de Al-Andalus; revitalización económica e urbana; estrutura social; relixión, cultura e arte.				
	3	B2.2	Os reinos cristiáns do século XIII ao XV: evolución política; nacemento das Cortes. Os reinos cristiáns na baixa Idade Media (séculos XIV e XV); diferente evolución e organización política das coroas de Castela, Aragón e Navarra. Proceso de reconquista e repoboación.		SEPT.	?	
	3	B2.3	Os reinos cristiáns na Idade Media: réxime señorial e sociedade estamental. Tensións sociais.				
	3	B2.4	Os reinos cristiáns na Idade Media: do estancamento á expansión económica. Crises agraria e demográfica.				
		B2.5	O Camiño de Santiago. Unha cultura plural: cristiáns, musulmáns e xudeus. Manifestacións artísticas.				
		B3	B3: A FORMACIÓN DA MONARQUÍA HISPÁNICA E A SÚ EXPANSIÓN MUNDIAL (1474-1700)				
	4	B3.1	Os Reis Católicos: unión dinástica de Castela e Aragón; reorganización do Estado; política relixiosa; conquista de Granada; descuberta de América; incorporación de Navarra; relacións con Portugal.		SEPT.	?	
		B3.2	Auxe do Imperio no século XVI: dominios de Carlos I e de Filipe II; modelo político dos Austrias; conflitos internos; conflitos relixiosos no seo do Imperio; conflitos exteriores; exploración e colonización de América e do Pacífico; política económica respecto a América; a revolución dos prezos e o custo do Imperio.				
	4	B3.3	Crise e decadencia do Imperio no século XVII: os validos; expulsión dos mouriscos; proxectos de reforma de Olivares; guerra dos Trinta Anos e perda da hexemonía en Europa en favor de Francia; rebelións de Cataluña e Portugal en 1640; Carlos II e o problema sucesorio; crise demográfica e económica.		SEPT.	?	
	4	B3.4	Século de Ouro español: do Humanismo á Contrarreforma; Renacemento e Barroco na literatura e na arte.				
		5	B4: ESPAÑA NA ÓRBITA FRANCESA: O REFORMISMO DOS PRIMEIROS BORBÓNS (1700-1788)				
		5	B4.1	Analizar a Guerra de Sucesión española como contenda civil e europea, e explicar as súas consecuencias para a política exterior española e a nova orde internacional.		SEPT.	?

	5	B4.2	Describir as características do novo modelo de Estado, especificando o alcance das reformas promovidas polos primeiros monarcas da dinastía borbónica.		SEPT.	?	
	5	B4.3	Comentar a situación inicial dos sectores económicos, detallando os cambios introducidos e os obxectivos da nova política económica.		SEPT.	?	
	5	B4.4	. Explicar a engalaxe económica de Cataluña, en comparación coa evolución económica do resto de España.		SEPT.	?	
	5	B4.5	Expor os conceptos fundamentais do pensamento ilustrado, identificando as súas vías de difusión		SEPT.	?	
		B5	B5: A CRISE DO ANTIGO RÉXIME (1788-1833) LIBERALISMO FRONTE ABSOLUTISMO.				
	6	B5.1	Analizar as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata a Guerra da Independencia, e especificar en cada fase os principais acontecementos e as súas repercusións para España.		OCT.	?	
	6	B5.2	Comentar o labor lexislador das Cortes de Cádiz, en relación co ideario do liberalismo.		OCT.	?	
		B5.3	Describir as fases do reinado de Fernando VII, e explicar os principais feitos de cada unha.		OCT.	?	
	6	B5.4	Explicar o proceso de independencia das colonias americanas, diferenciando as súas causas e as súas fases, así como as repercusións económicas para España.		OCT.	?	
	6	B5.5	Relacionar as pinturas e os gravados de Goya cos acontecementos deste período, e identificar nelas o reflexo da situación e os feitos contemporáneos.		OCT.	?	
		B6	B6: A CONFLICTIVA CONSTRUCCIÓN DO ESTADO LIBERAL (1833-1874)	EXAMEN			
	6	B6.1	Describir o fenómeno do carlismo como resistencia absolutista fronte á revolución liberal, analizando os seus compoñentes ideolóxicos, as súas bases sociais, a súa evolución no tempo e as súas consecuencias.		OCT.	?	
	6	B6.2	Analizar a transición definitiva do Antigo Réxime ao réxime liberal burgués durante o reinado de Isabel II, explicar o protagonismo dos militares e especificando os cambios políticos, económicos e sociais		OCT.	?	
	7	B6.3	Explicar o proceso constitucional durante o reinado de Isabel II, en relación coas correntes ideolóxicas dentro do liberalismo e a súa loita polo poder.		OCT.	?	
	8	B6.4	Explicar o Sexenio Democrático como período de procura de alternativas democráticas á monarquía isabelina, especificando os grandes conflitos internos e externos que desestabilizaron o país.		OCT.	?	
	8	B6.5	Describir as condicións de vida das clases traballadoras e os inicios do movemento obreiro en España, en relación co desenvolvemento do movemento obreiro internacional.		OCT.	?	
2ª Avaliación		B7	B7: A RESTAURACIÓN BORBÓNICA: IMPLANTACIÓN E AFIANZAMENTO DUN NOVO SISTEMA POLITICO (1874-1902)	EXAMEN			
	9	B7.1	Explicar o sistema político da Restauración, distinguindo a súa teoría e o seu funcionamento real.		NOV.	?	
		B7.2	Analizar os movementos políticos e sociais excluídos do sistema, especificando a súa evolución durante o período		NOV.	?	

			estudado.				
	9	B7.3	Describir os principais logros do reinado de Afonso XII e a rexencia de María Cristina, inferindo as súas repercusións na consolidación do novo sistema político.		NOV.	?	
	9	B7.4	Explicar o desastre colonial e a crise do 98, identificando as súas causas e as súas consecuencias.		NOV.	?	
		B8	B8: CONTINUIDADE E TRANSFORMACIÓNS ECONÓMICAS NO SÉCULO XIX. UN DESENVOLVEMENTO INSUFICIENTE	EXAMEN			
	10, 11	B8.1	Explicar a evolución demográfica de España ao longo do século XIX, comparando o crecemento da poboación española no seu conxunto co de Cataluña e o dos países máis avanzados de Europa.		DIC.	?	
	10, 11	B8.2	Analizar os sectores económicos e especificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias que se derivan delas.		DIC.	?	
		B9	B9: A CRISE DO SISTEMA DA RESTAURACIÓN E A CAÍDA DA MONARQUÍA (1902-1931)	EXAMEN			
	9	B9.1	Relacionar o rexeneracionismo xurdido da crise do 98 co revisionismo político dos primeiros gobernos, e especificar as súas actuacións máis importantes.		ENER.	?	
	12	B9.2	Analizar as causas da quebra do sistema político da Restauración e identificar os factores internos e os externos.		ENER.	?	
	12	B9.3	Explicar a ditadura de Primo de Rivera como solución autoritaria á crise do sistema, e describir as súas características, etapas e actuacións.		FEBR.	?	
		B9.4	Explicar a evolución económica e demográfica no primeiro terzo do século XX, en relación coa situación herdada do século XIX.		FEBR.	?	
3ª Avaliación		B10	A II REPÚBLICA. A GUERRA CIVIL NUN CONTEXTO DE CRISE INTERNACIONAL (1931-1979)	EXAMEN			
	13	B10.1	Explicar a II República como solución democrática ao afundimento do sistema político da Restauración, enmarcándoa no contexto internacional de crise económica e conflictividade social.		MARZ.	?	
	13	B10.2	Diferenciar as etapas da República ata o comezo da Guerra Civil, especificando os feitos e as actuacións principais en cada unha.		MARZ.	?	
	14	B10.3	Analizar a Guerra Civil, identificando as súas causas e as consecuencias, a intervención internacional e o curso dos acontecementos nas dúas zonas.		MARZ.	?	
	9	B10.4	Valorar a importancia da Idade de Prata da cultura española, e expor as achegas das xeracións e das figuras máis representativas.		MARZ.	?	
		B11	B11: A DITADURA FRANQUISTA (1939-1975)	EXAMEN			
	15, 16	B11.1	Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional.		ABRIL	?	
	15,16	B11.2	Describir a diversidade cultural do período, distinguindo as súas manifestacións				
		B12	B12: A NORMALIZACIÓN DEMOCRÁTICA DE ESTAPA E INTEGRACIÓN EN EUROPA (DESDE 1975)	EXAMEN			



	17	B12.1	Descibir as dificultades da transición á democracia desde o franquismo nun contexto de crise económica, e explicar as medidas que permitiron a celebración das primeiras eleccións democráticas.				
	17	B12.2	Caracterizar o novo modelo de Estado democrático establecido na Constitución de 1978, especificando as actuacións previas encamiñadas a alcanzar o máis amplo acordo social e político.				
	17	B12.3	Analizar a evolución económica, social e política de España desde o primeiro Goberno constitucional de 1979 ata a aguda crise económica iniciada en 2008, sinalando as ameazas máis salientables ás que se enfrenta e os efectos da plena integración en Europa.		MAYO	?	
	17	B12.4	Resumir o papel de España no mundo actual, especificando a súa posición na Unión Europea e as súas relacións con outros ámbitos xeopolíticos.				

6.- RELACIONAR ASPECTOS CURRICULARES DE CADA UNIDADE:

Historia de España. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao Consec. estándares
Bloque 0: Como se escribe a Historia. Criterios comúns					
d e g h i l m	B0.1. Método histórico. Fontes e perspectivas.	B0.1. Localizar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas) en bibliotecas, internet, etc., e extraer información salientable sobre o tratado, valorando criticamente a súa fiabilidade.	HEB0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	CCL CD CAA CSC CSIEE CCEC	10%
d e h i l	B0.2. Análise e comentario de fontes.	B0.2. Elaborar mapas e liñas de tempo, localizando as fontes adecuadas, utilizando os datos proporcionados ou servíndose dos coñecementos xa adquiridos.	HEB0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	CCL CAA CSC	80%
h i l	B0.3. Utilidade das fontes.	B0.3. Comentar e interpretar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas), relacionando a súa información cos coñecementos previos.	HEB0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas.	CMCCT CAA CSC	50%
d e h i l	B0.4. Mapas e liñas do tempo.	B0.4. Recoñecer a utilidade das fontes para o/a historiador/a, á parte da súa fiabilidade.	HEB0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	CMCCT CAA CSC	60%
Bloque 1. A Península Ibérica desde os primeiros humanos ata a desaparición da monarquía Visigoda (711)					
d e h i l n p	B1.1. Da prehistoria á monarquía visigoda: prehistoria (evolución do Paleolítico ao Neolítico; pintura cantábrica e levantina; importancia da metalurxia); configuración das áreas celta e ibérica (Tartesos, indoeuropeos e colonizadores orientais; cultura castrexa); Hispania romana (conquista e romanización da Península; legado cultural romano; exemplo galego); monarquía visigoda (ruralización da economía; poder da Igrexa e a nobreza).	B1.1. Explicar as características dos principais feitos e procesos históricos da Península Ibérica desde a prehistoria ata a desaparición da monarquía visigoda, e identificar as súas causas e consecuencias.	HEB1.1.1. Explica as diferenzas entre a economía e a organización social do Paleolítico e do Neolítico, e as causas do cambio. HEB1.1.2. Identifica as diferenzas entre unha imaxe de pintura cantábrica e outra de pintura levantina. HEB1.1.3. Describe os avances no coñecemento das técnicas metalúrxicas e explica as súas repercusións. HEB1.1.4. Resume as características principais do reino de Tartesos e cita as fontes históricas para o seu coñecemento. HEB1.1.5. Explica o diferente nivel de desenvolvemento das áreas celta e ibérica en vésperas da conquista romana en relación coa influencia recibida dos indoeuropeos, o reino de Tartesos e os colonizadores fenicios e gregos.	CCL CCS CCEC CCL CMCCT CSC CCL CAA CSC CCL CSC CCEC	5% 5% 5% 5% 5%

Historia de España. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao Consec. estándares
			<ul style="list-style-type: none"> HEB1.1.6. Debuxa un mapa esquemático da Península Ibérica e delimita nel as áreas ibérica e celta. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CSC 	5%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB1.1.7. Define o concepto de romanización e describe os medios empregados para levala a cabo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC 	5%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB1.1.8. Compara o ritmo e grao de romanización dos territorios peninsulares. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC 	5%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB1.1.9. Resume as características da monarquía visigoda e explica por que alcanzou tanto poder a igrexa e a nobreza. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	5%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB1.1.10. Procura información de interese (en libros e internet) sobre o mantemento cultural e artístico do legado romano na España actual, e elabora unha breve exposición. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSIEE CCEC 	5%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB1.1.11. Representa unha liña do tempo desde 250 a.C. ata 711 d.C., e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CSC 	5%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB1.1.12. Partindo de fontes historiográficas, responde a cuestións ou situacións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	5%
Bloque 2. A Idade Media: tres culturas e un mapa político en constante cambio (711-1474)					
<ul style="list-style-type: none"> d e h i n 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Al-Andalus: conquista musulmá da Península; evolución política de Al-Andalus; revitalización económica e urbana; estrutura social; relixión, cultura e arte. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Explicar a evolución dos territorios musulmáns na Península, describindo as súas etapas políticas e os cambios económicos, sociais e culturais que introduciron. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB2.1.1. Explica as causas da invasión musulmá e da súa rápida ocupación da Península. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	10%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB2.1.2. Representa unha liña do tempo desde 711 ata 1474 e sitúa nunha ringleira os principais acontecementos relativos a Al-Andalus e noutra os relativos aos reinos cristiáns. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CSC 	10%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB2.1.3. Describe a evolución política de Al-Andalus. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	10%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB2.1.4. Resume os cambios económicos, sociais e culturais introducidos polos musulmáns en Al-Andalus. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC 	10%
<ul style="list-style-type: none"> d e h i p 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Os reinos cristiáns do século XIII ao XV: evolución política; nacemento das Cortes. Os reinos cristiáns na baixa Idade Media (séculos XIV e XV); diferente evolución e organización política das coroas de Castela, Aragón e Navarra. Proceso de reconquista e repoboación. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Explicar a evolución e configuración política dos reinos cristiáns, en relación co proceso de reconquista e o concepto patrimonial da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB2.2.1. Describe as grandes etapas e as causas xerais que conducen ao mapa político da Península Ibérica ao remate da Idade Media. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	10%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB2.2.2. Explica a orixe das Cortes nos reinos cristiáns e as súas principais 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	10%

Historia de España. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao Consec. estándares
			funcións.	<ul style="list-style-type: none"> CSC 	
			<ul style="list-style-type: none"> HEB2.2.3. Compara a organización política da coroa de Castela, a de Aragón e o reino de Navarra ao remate da Idade Media. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC 	<ul style="list-style-type: none"> 10%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB2.2.4. Comenta o ámbito territorial e as características de cada sistema de repoboación, así como as súas causas e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC 	<ul style="list-style-type: none"> 10%
<ul style="list-style-type: none"> d e h i p 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Os reinos cristiáns na Idade Media: réxime señorial e sociedade estamental. Tensións sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Diferenciar as tres grandes fases da evolución económica dos reinos cristiáns durante toda a Idade Media (estancamento, expansión e crise), e sinalar os seus factores e as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB2.3.1. Describe as grandes fases da evolución económica dos territorios cristiáns durante a Idade Media. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	<ul style="list-style-type: none"> 10%
<ul style="list-style-type: none"> d e h i p 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Os reinos cristiáns na Idade Media: do estancamento á expansión económica. Crises agraria e demográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Analizar a estrutura social dos reinos cristiáns e describir o réxime señorial e as características da sociedade estamental. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB2.4.1. Explica a orixe e as características do réxime señorial e a sociedade estamental no ámbito cristián. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CMCCT CSC 	<ul style="list-style-type: none"> 10%
<ul style="list-style-type: none"> d e g h m n p 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. O Camiño de Santiago. Unha cultura plural: cristiáns, musulmáns e xudeus. Manifestacións artísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Describir as relacións culturais de cristiáns, musulmáns e xudeus, e especificar as súas colaboracións e as influencias mutuas. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB2.5.1. Describe o labor dos centros de tradución. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC 	<ul style="list-style-type: none"> 10%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB2.5.2. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística do Camiño de Santiago, e elabora unha breve exposición. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSIEE CCEC 	<ul style="list-style-type: none"> 10%
Bloque 3. A formación da monarquía hispánica e a súa expansión mundial (1474-1700)					
<ul style="list-style-type: none"> d e h i p 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Os Reis Católicos: unión dinástica de Castela e Aragón; reorganización do Estado; política relixiosa; conquista de Granada; descuberta de América; incorporación de Navarra; relacións con Portugal. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Analizar o reinado dos Reis Católicos como unha etapa de transición entre a Idade Media e a Idade Moderna, e identificar as reminiscencias medievais e os feitos salientables que abren o camiño á modernidade. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB3.1.1. Define o concepto de unión dinástica aplicado a Castela e Aragón en tempos dos Reis Católicos e describe as características do novo Estado. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	<ul style="list-style-type: none"> 30%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB3.1.2. Explica as causas e as consecuencias dos feitos máis relevantes de 1492. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	<ul style="list-style-type: none"> 60%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB3.1.3. Analiza as relacións dos Reis Católicos con Portugal e os obxectivos que perseguían. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC 	<ul style="list-style-type: none"> 30%
<ul style="list-style-type: none"> d e h i 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Auxe do Imperio no século XVI: dominios de Carlos I e de Filipe II; modelo político dos Austrias; conflitos internos; conflitos relixiosos no seo do Imperio; conflitos exteriores; exploración e colonización de América e do Pacífico; política económica respecto a América; a 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Explicar a evolución e a expansión da monarquía hispánica durante o século XVI, diferenciando os reinados de Carlos I e Filipe II. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB3.2.1. Compara os imperios territoriais de Carlos I e de Filipe II, e explica os problemas que provocaron. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC 	<ul style="list-style-type: none"> 60%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB3.2.2. Explica a expansión colonial en América e no Pacífico durante o século XVI. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	<ul style="list-style-type: none"> 50%

Historia de España. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao Consec. estándares
	revolución dos prezos e o custo do Imperio.		<ul style="list-style-type: none"> HEB3.2.3. Analiza a política respecto a América no século XVI e as súas consecuencias para España, Europa e a poboación americana. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC 	50%
<ul style="list-style-type: none"> d e h i 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Crise e decadencia do Imperio no século XVII: os validos; expulsión dos mouriscos; proxectos de reforma de Olivares; guerra dos Trinta Anos e perda da hexemonía en Europa en favor de Francia; rebelións de Cataluña e Portugal en 1640; Carlos II e o problema sucesorio; crise demográfica e económica. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Explicar as causas e as consecuencias da decadencia da monarquía hispánica no século XVII, relacionando os problemas internos, a política exterior e a crise económica e demográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB3.3.1. Describe a práctica do valeamento e os seus efectos na crise da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	50%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB3.3.2. Explica os principais proxectos de reforma do Conde Duque de Olivares. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	50%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB3.3.3. Analiza as causas da guerra dos Trinta Anos e as súas consecuencias para a monarquía hispánica e para Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA 	50%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB3.3.4. Compara e comenta as rebelións de Cataluña e Portugal de 1640. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA 	50%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB3.3.5. Explica os principais factores da crise demográfica e económica do século XVII, e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	50%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB3.3.6. Representa unha liña do tempo desde 1474 ata 1700, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CSC 	50%
<ul style="list-style-type: none"> d e g h i m n p 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Século de Ouro español: do Humanismo á Contrarreforma; Renacemento e Barroco na literatura e na arte. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Recoñecer as grandes achegas culturais e artísticas do Século de Ouro español, extraendo información de interese en fontes primarias e secundarias (en bibliotecas, internet, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> HEB3.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre os seguintes pintores do Século de Ouro español: El Greco, Ribera, Zurbarán, Velázquez e Murillo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSC CCEC 	20%
Bloque 4. España na órbita francesa: o reformismo dos primeiros Borbóns (1700-1788)					
<ul style="list-style-type: none"> d e h i 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Cambio dinástico e Guerra de Sucesión: unha contenda civil e europea; a Paz de Utrecht e o novo equilibrio europeo; os pactos de familia con Francia. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Analizar a Guerra de Sucesión española como contenda civil e europea, e explicar as súas consecuencias para a política exterior española e a nova orde internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB4.1.1. Explica as causas da Guerra de Sucesión Española e a composición dos bandos en conflito. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	60%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB4.1.2. Representa unha liña do tempo desde 1700 ata 1788, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CSC 	50%
			<ul style="list-style-type: none"> HEB4.1.3. Detalla as características da nova orde europea xurdida da Paz de Utrecht e o papel de España nela. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	70%
<ul style="list-style-type: none"> d e h 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Reformas institucionais: novo modelo de Estado; Administración en América; Facenda Real; relacións Igrexa-Estado. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Describir as características do novo modelo de Estado, especificando o alcance das reformas promovidas polos primeiros monarcas da dinastía borbónica. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB4.2.1. Define os decretos de nova planta e explica a súa importancia na configuración do novo Estado borbónico. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	70%

Historia de España. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao Consec. estándares
<ul style="list-style-type: none"> ▪ i ▪ p 			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.2. Elabora un esquema comparativo do modelo político dos Austrias e dos Borbóns. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 70%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.3. Explica as medidas que adoptaron ou proxectaron os primeiros Borbóns para sanear a Facenda Real. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 60%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.4. Describe as relacións Igrexa-Estado e as causas da expulsión dos xesuítas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 50%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ m ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Economía e política económica: recuperación demográfica; problemas da agricultura, a industria e o comercio; liberalización do comercio con América. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Comentar a situación inicial dos sectores económicos, detallando os cambios introducidos e os obxectivos da nova política económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.3.1. Compara a evolución demográfica do século XVIII coa da centuria anterior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 50%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.3.2. Desenvolve os principais problemas da agricultura e as medidas impulsadas por Carlos III neste sector. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 50%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.3.3. Explica a política industrial da monarquía e as medidas adoptadas respecto ao comercio con América. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 40%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ m ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Engalaxe económica de Cataluña. Estancamento económico de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Explicar a engalaxe económica de Cataluña, en comparación coa evolución económica do resto de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.4.1. Especifica as causas da engalaxe económica de Cataluña no século XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 50%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. A Ilustración en España e Galicia: proxectistas, anovadores e ilustrados; despotismo ilustrado; novo concepto de educación; Sociedades Económicas de Amigos do País; prensa periódica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Expor os conceptos fundamentais do pensamento ilustrado, identificando as súas vías de difusión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.5.1. Comenta as ideas fundamentais da Ilustración e define o concepto de despotismo ilustrado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 50%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.5.2. Razona a importancia das Sociedades Económicas de Amigos do País e da prensa periódica na difusión dos valores da Ilustración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 50%
Bloque 5. A crise do Antigo Réxime (1788-1833): Liberalismo fronte a Absolutismo					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Impacto da Revolución Francesa: relacións entre España e Francia; Guerra da Independencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Analizar as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata a Guerra da Independencia, e especificar en cada fase os principais acontecementos e as súas repercusións para España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.1.1. Resume os cambios que experimentan as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata o comezo da Guerra de Independencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.1.2. Describe a Guerra da Independencia: as súas causas, a composición dos bandos en conflito e o desenvolvemento dos acontecementos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Primeiro intento de revolución liberal, Cortes de Cádiz e Constitución de 1812. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Comentar o labor lexislador das Cortes de Cádiz, en relación co ideario do liberalismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.2.1. Compara as Cortes de Cádiz coas estamentais do Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%

Historia de España. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao Consec. estándares
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ i ▪ p 			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.2.2. Comenta as características esenciais da Constitución de 1812. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Reinado de Fernando VII: restauración do absolutismo; trienio liberal; reacción absolutista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Describir as fases do reinado de Fernando VII, e explicar os principais feitos de cada unha. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.1. Detalla as fases do conflito entre liberais e absolutistas durante o reinado de Fernando VII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.2. Define o carlismo e resume a súa orixe e os apoios con que contaba inicialmente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.3. Representa unha liña do tempo desde 1788 ata 1833 e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.4. Representa nun esquema as diferenzas, en canto a sistema político e estrutura social, entre o Antigo Réxime e o réxime liberal burgués. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Emancipación da América española: protagonismo crioulo; fases do proceso; repercusións para España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Explicar o proceso de independencia das colonias americanas, diferenciando as súas causas e as súas fases, así como as repercusións económicas para España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.4.1. Explica as causas e o desenvolvemento do proceso de independencia das colonias americanas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 70%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.4.2. Especifica as repercusións económicas para España da independencia das colonias americanas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 70%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. A obra de Goya como testemuño da época. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Relacionar as pinturas e os gravados de Goya cos acontecementos deste período, e identificar nelas o reflexo da situación e os feitos contemporáneos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.5.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre Goya e elabora unha breve exposición sobre a súa visión da guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CSC ▪ CCEC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 10%
Bloque 6. A conflitiva construción do Estado liberal (1833-1874)					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. O carlismo como derradeiro bastión absolutista: ideario e apoios sociais; as dúas primeiras guerras carlistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Describir o fenómeno do carlismo como resistencia absolutista fronte á revolución liberal, analizando os seus compoñentes ideolóxicos, as súas bases sociais, a súa evolución no tempo e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.1.1. Identifica o ámbito xeográfico do carlismo e explica o seu ideario e os seus apoios sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.1.2. Especifica as causas e consecuencias das dúas primeiras guerras carlistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.1.3. Representa unha liña do tempo desde 1833 ata 1874 e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Triunfo e consolidación do liberalismo no reinado de Isabel II: primeiros partidos políticos; protagonismo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Analizar a transición definitiva do Antigo Réxime ao réxime liberal burgués durante o reinado de Isabel II, explicar o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.1. Describe as características dos partidos políticos que xurdiron durante o reinado de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%

Historia de España. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao Consec. estándares
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ i ▪ p 	político dos militares; lexislación económica de signo liberal; nova sociedade de clases.	protagonismo dos militares e especificando os cambios políticos, económicos e sociais.	Isabel II.		
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.2. Resume as etapas da evolución política do reinado de Isabel II desde a súa minoría de idade, e explica o papel dos militares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.3. Explica as medidas de liberalización do mercado da terra levadas a cabo durante o reinado de Isabel II. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.4. Compara as desamortizacións de Mendizábal e Madoz, e especifica os obxectivos dunha e outra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.5. Especifica as características da nova sociedade de clases e compáraa coa sociedade estamental do Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 90%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Proceso constitucional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Explicar o proceso constitucional durante o reinado de Isabel II, en relación coas correntes ideolóxicas dentro do liberalismo e a súa loita polo poder. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.3.1. Compara o Estatuto Real de 1834 e as Constitucións de 1837 e 1845. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 70%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Sexenio Democrático: revolución de 1868 e caída da monarquía isabelina; procura de alternativas políticas e monarquía de Amadeo I; primeira República; guerra de Cuba, terceira guerra carlista e insurrección cantonal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Explicar o Sexenio Democrático como período de procura de alternativas democráticas á monarquía isabelina, especificando os grandes conflitos internos e externos que desestabilizaron o país. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.4.1. Explica as etapas políticas do Sexenio Democrático. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.4.2. Describe as características esenciais da Constitución democrática de 1869. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 70%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.4.3. Identifica os grandes conflitos do sexenio e explica as súas consecuencias políticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Inicios do movemento obreiro español: condicións de vida da poboación obreira e labrega; a Asociación Internacional de Traballadores e o xurdimento das correntes anarquista e socialista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Describir as condicións de vida das clases traballadoras e os inicios do movemento obreiro en España, en relación co desenvolvemento do movemento obreiro internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.5.1. Relaciona a evolución do movemento obreiro español durante o Sexenio Democrático coa do movemento obreiro internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 90%
Bloque 7. A Restauración Borbónica: implantación e afianzamento dun novo sistema político (1874-1902)					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Teoría e realidade do sistema canovista: inspiración no modelo inglés; a Constitución de 1876 e o bipartidismo; quenda de partidos, caciquismo e fraude electoral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Explicar o sistema político da Restauración, distinguindo a súa teoría e o seu funcionamento real. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.1. Explica os elementos fundamentais do sistema político ideado por Cánovas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1876. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.3. Describe o funcionamento real do sistema político da Restauración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.4. Representa unha liña do 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 90%

Historia de España. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao Consec. estándares
			tempo desde 1874 ata 1902 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Oposición ao sistema: catalanismo, nacionalismo vasco, rexionalismo galego e movemento obreiro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Analizar os movementos políticos e sociais excluídos do sistema, especificando a súa evolución durante o período estudado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.2.1. Resume a orixe e a evolución do catalanismo, o nacionalismo vasco e o rexionalismo galego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC 	▪ 80%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.2.2. Analiza as correntes ideolóxicas do movemento obreiro e labrego español, así como a súa evolución durante o derradeiro cuarto do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC 	▪ 80%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Éxitos políticos: estabilidade e consolidación do poder civil; liquidación do problema carlista; solución temporal do problema de Cuba. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Describir os principais logros do reinado de Afonso XII e a rexencia de María Cristina, inferindo as súas repercusións na consolidación do novo sistema político. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.3.1. Compara o papel político dos militares no reinado de Afonso XII co das etapas precedentes do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC 	▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.3.2. Describe a orixe, o desenvolvemento e as repercusións da terceira guerra carlista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	▪ 80%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Perda das derradeiras colonias e crise de 1898: guerra de Cuba e con Estados Unidos; Tratado de París; rexeneracionismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Explicar o desastre colonial e a crise do 98, identificando as súas causas e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.4.1. Explica a política española respecto ao problema de Cuba. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	▪ 70%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.4.2. Sinala os principais feitos do desastre colonial de 1898 e as consecuencias territoriais do Tratado de París. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	▪ 30%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.4.3. Especifica as consecuencias para España da crise do 98 nos ámbitos económico, político e ideolóxico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC 	▪ 100%
Bloque 8. Continuidade e transformacións económicas no século XIX: un desenvolvemento insuficiente					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1. Lento crecemento da poboación: mantemento dun réxime demográfico antigo; excepción de Cataluña. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1. Explicar a evolución demográfica de España ao longo do século XIX, comparando o crecemento da poboación española no seu conxunto co de Cataluña e o dos países máis avanzados de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.1.1. Identifica os factores do lento crecemento demográfico español no século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	▪ 60%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.1.2. Compara a evolución demográfica de Cataluña coa do resto de España no século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC 	▪ 80%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2. Economía española no XIX: agricultura protexida e estancada (efectos das desamortizacións; baixos rendementos); deficiente industrialización (industria téxtil catalá, siderurxia e a minaría); dificultades dos transportes (condicionamentos xeográficos; rede de ferrocarrís); comercio (proteccionismo fronte a libremercado); finanzas (a peseta como unidade monetaria; desenvolvemento da banca moderna; problemas da Facenda; investimentos estranxeiros. O caso galego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2. Analizar os sectores económicos e especificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias que se derivan delas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.2.1. Explica os efectos económicos das desamortizacións de Mendizábal e Madoz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	▪ 60%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.2.2. Especifica as causas dos baixos rendementos da agricultura española do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	▪ 70%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.2.3. Describe a evolución da industria téxtil catalá, a siderurxia e a minaría ao longo do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	▪ 70%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.2.4. Compara a revolución industrial española coa dos países máis 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA 	▪ 60%

Historia de España. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao Consec. estándares
			avanzados de Europa.	▪ CSC	
			▪ HEB8.2.5. Relaciona as dificultades do transporte e o comercio interior cos condicionamentos xeográficos.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC	▪ 70%
			▪ HEB8.2.6. Explica os obxectivos da rede ferroviaria e as consecuencias da lei xeral de ferrocarrís de 1855.	▪ CCL ▪ CSC	▪ 70%
			▪ HEB8.2.7. Compara os apoios, os argumentos e as actuacións de proteccionistas e librecambistas ao longo do século XIX.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC	▪ 70%
			▪ HEB8.2.8. Explica o proceso que conduciu á unidade monetaria e á banca moderna.	▪ CCL ▪ CSC	▪ 60%
			▪ HEB8.2.9. Explica a reforma Mon-Santillán da Facenda pública e os seus efectos.	▪ CCL ▪ CSC	▪ 30%
			▪ HEB8.2.10. Especifica como os investimentos en España de Francia e de Inglaterra afectaron o modelo de desenvolvemento económico español durante o século XIX.	▪ CCL ▪ CSC	▪ 30%
Bloque 9. A crise do sistema da Restauración e a caída da monarquía (1902-1931)					
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B9.1. Intentos de modernización do sistema: revisionismo político dos primeiros gobernos de Afonso XIII; oposición de republicanos e nacionalistas cataláns, vascos, galegos e andaluces.	▪ B9.1. Relacionar o rexeneracionismo xurdido da crise do 98 co revisionismo político dos primeiros gobernos, e especificar as súas actuacións máis importantes.	▪ HEB9.1.1. Define en que consistiu o revisionismo político inicial do reinado de Afonso XIII, e as principais medidas adoptadas. ▪ HEB9.1.2. Representa unha liña do tempo desde 1902 ata 1931, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. ▪ HEB9.1.3. Elabora un esquema cos factores internos e externos da quebra do sistema político da Restauración.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC	▪ 50% ▪ 100% ▪ 100%
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B9.2. Quebra do sistema: impacto dos acontecementos exteriores (intervención en Marrocos; I Guerra Mundial; Revolución Rusa); crecente axitación social (Semana Tráxica de Barcelona; crise xeral de 1917; "trienio bolchevique" en Andalucía).	▪ B9.2. Analizar as causas da quebra do sistema político da Restauración e identificar os factores internos e os externos.	▪ HEB9.2.1. Especifica a evolución das forzas políticas de oposición ao sistema: republicanos e nacionalistas. ▪ HEB9.2.2. Explica as repercusións da I Guerra Mundial e da Revolución Rusa en España. ▪ HEB9.2.3. Analiza as causas, os principais feitos e as consecuencias da intervención de España en Marrocos entre 1904 e 1927. ▪ HEB9.2.4. Analiza a crise xeral de 1917: as súas causas, manifestacións e consecuencias.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC	▪ 100% ▪ 70% ▪ 70% ▪ 80%

Historia de España. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao Consec. estándares
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.3. Ditadura de Primo de Rivera: directorio militar e directorio civil; remate da guerra de Marrocos; caída da ditadura; afundimento da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.3. Explicar a ditadura de Primo de Rivera como solución autoritaria á crise do sistema, e describir as súas características, etapas e actuacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.3.1. Especifica as causas do golpe de estado de Primo de Rivera e os apoios con que contou inicialmente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.3.2. Describe a evolución da ditadura de Primo de Rivera, desde o directorio militar ao directorio civil e o seu remate. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.3.3. Explica as causas da caída da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.4. Crecemento económico e cambios demográficos no primeiro terzo do século: efectos da Guerra Mundial na economía española; intervencionismo estatal da ditadura; transición ao réxime demográfico moderno; movementos migratorios; transvasamento de poboación da agricultura á industria. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.4. Explicar a evolución económica e demográfica no primeiro terzo do século XX, en relación coa situación herdada do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.4.1. Analiza os efectos da I Guerra Mundial sobre a economía española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 60%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.4.2. Describe a política económica da ditadura de Primo de Rivera. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.4.3. Explica os factores da evolución demográfica de España no primeiro terzo do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 50%
Bloque 10. A II República. A Guerra Civil nun contexto de crise internacional (1931-1939)					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.1. A II República como solución democrática ao afundimento do sistema da Restauración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.1. Explicar a II República como solución democrática ao afundimento do sistema político da Restauración, enmarcándoa no contexto internacional de crise económica e conflitividade social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.1.1. Explica as causas que levaron á proclamación da II República e relaciona as súas dificultades coa crise económica mundial dos anos 30. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.1.2. Diferencia as forzas de apoio e oposición á República nos seus comezos, e describe as súas razóns e as principais actuacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.2. Evolución política durante a II República: bienio reformista (Constitución de 1931; política de reformas; Estatuto de Cataluña; forzas de oposición á República); bienio radical-cedista (política restauradora e radicalización popular; revolución de Asturias); Fronte Popular (primeiras actuacións do Goberno; preparación do golpe militar). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.2. Diferenciar as etapas da República ata o comezo da Guerra Civil, especificando os feitos e as actuacións principais en cada unha. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.1. Resume as reformas impulsadas durante o bienio reformista da República. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1931. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.3. Analiza o proxecto de reforma agraria: as súas razóns, o seu desenvolvemento e os seus efectos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.4. Compara as actuacións do bienio radical-cedista coas do bienio anterior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.5. Describe as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución de Asturias de 1934. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.6. Explica as causas da formación da Fronte Popular e as actuacións tras o seu triunfo electoral, ata o comezo da guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.3. Guerra Civil: sublevación e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.3. Analizar a Guerra Civil, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.1. Especifica os 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%

Historia de España. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao Consec. estándares
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	desenvolvemento da guerra; dimensión internacional do conflito; evolución das dúas zonas; consecuencias da guerra.	identificando as súas causas e as consecuencias, a intervención internacional e o curso dos acontecementos nas dúas zonas.	antecedentes da Guerra Civil.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80% ▪ 80% ▪ 80% ▪ 50% ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.2. Relaciona a Guerra Civil española co contexto internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC 	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.3. Compara a evolución política e a situación económica dos dous bandos durante a guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC 	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.4. Especifica os custos humanos e as consecuencias económicas e sociais da guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.5. Sintetiza nun esquema as grandes fases da guerra, desde o punto de vista militar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.6. Representa unha liña do tempo desde 1931 ata 1939, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4. Idade de Prata da cultura española: da xeración do 98 á do 36. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4. Valorar a importancia da Idade de Prata da cultura española, e expor as achegas das xeracións e das figuras máis representativas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a Idade de Prata da cultura española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 30%
Bloque 11. A ditadura franquista (1939-1975)					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1. Características e evolución do franquismo: postguerra (grupos ideolóxicos e apoios sociais do franquismo; oscilantes relacións co exterior; configuración política do novo Estado; represión política; autarquía económica); anos do "desenvolvemento" (plans de desenvolvemento e o crecemento económico; transformacións sociais; reafirmación política do réxime; política exterior; crecente oposición ao franquismo); fin do franquismo (inestabilidade política; dificultades exteriores; efectos da crise económica internacional de 1973). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1. Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.1. Elabora un esquema cos grupos ideolóxicos e os apoios sociais do franquismo na súa etapa inicial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.2. Diferencia etapas na evolución de España durante o franquismo, e resume os trazos esenciais de cada unha. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.3. Explica a organización política do Estado franquista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.4. Explica as relacións exteriores, a evolución política e a situación económica de España desde o remate da Guerra Civil ata 1959. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 70%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.5. Explica as relacións exteriores, a evolución política e as transformacións económicas e sociais de España desde 1959 ata 1973. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 90%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.6. Especifica as causas da crise final do franquismo desde 1973. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100%

Historia de España. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao Consec. estándares
			<ul style="list-style-type: none"> HEB11.1.7. Relaciona a evolución política do réxime cos cambios que se producen no contexto internacional. HEB11.1.8. Explica a política económica do franquismo nas súas etapas e a evolución económica do país. HEB11.1.9. Describe as transformacións que experimenta a sociedade española durante os anos do franquismo, así como as súas causas. HEB11.1.10. Especifica os grupos de oposición política ao réxime franquista e comenta a súa evolución no tempo. HEB11.1.11. Representa unha liña do tempo desde 1939 ata 1975, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA CCL CSC CCL CSC CCL CSC CMCCT CAA CSC 	<ul style="list-style-type: none"> 70% 100% 90% 80% 100%
<ul style="list-style-type: none"> b d e g h i m p 	<ul style="list-style-type: none"> B11.2. Cultura española durante o franquismo: cultura oficial; cultura do exilio; cultura interior á marxe do sistema. 	<ul style="list-style-type: none"> B11.2. Describir a diversidade cultural do período, distinguindo as súas manifestacións. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB11.2.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a cultura do exilio durante o franquismo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CSIEE CCEC 	<ul style="list-style-type: none"> 30%
Bloque 12. Normalización democrática de España e integración en Europa (desde 1975)					
<ul style="list-style-type: none"> a b d e h i p 	<ul style="list-style-type: none"> B12.1. Transición á democracia: crise económica mundial; alternativas políticas ao franquismo, continuismo, reforma ou ruptura; o papel do Rei; a lei para a reforma política; primeiras eleccións democráticas. 	<ul style="list-style-type: none"> B12.1. Describir as dificultades da transición á democracia desde o franquismo nun contexto de crise económica, e explicar as medidas que permitiron a celebración das primeiras eleccións democráticas. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB12.1.1. Explica as alternativas políticas que se propuñan tras a morte de Franco, e quen defendía cada unha. HEB12.1.2. Describe o papel desempeñado polo Rei durante a transición. HEB12.1.3. Describe as actuacións impulsadas polo presidente de Goberno Adolfo Suárez para a reforma política do réxime franquista: lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, etc. HEB12.1.4. Explica as causas e os obxectivos dos Pactos da Moncloa. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCL CSC CCL CSC CCL CSC 	<ul style="list-style-type: none"> 100% 100% 100%
<ul style="list-style-type: none"> a b c d e h 	<ul style="list-style-type: none"> B12.2. Período constituínte: Pactos da Moncloa; preautonomías de Cataluña e o País Vasco; Constitución de 1978 e Estado das autonomías. O caso de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> B12.2. Caracterizar o novo modelo de Estado democrático establecido na Constitución de 1978, especificando as actuacións previas encamiñadas a alcanzar o máis amplo acordo social e político. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB12.2.1. Explica o proceso de elaboración e aprobación da Constitución de 1978 e as súas características esenciais. HEB12.2.2. Describe como se estableceron as preautonomías de 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCL CSC 	<ul style="list-style-type: none"> 80% 60%

Historia de España. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Grao Consec. estándares
<ul style="list-style-type: none"> ▪ i ▪ p 			Cataluña e o País Vasco.		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.3. Gobiernos constitucionais: problema do terrorismo; golpe de Estado frustrado de 1981; ingreso na OTAN; plena integración en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.3. Analizar a evolución económica, social e política de España desde o primeiro Goberno constitucional de 1979 ata a aguda crise económica iniciada en 2008, sinalando as ameazas máis salientables ás que se enfrenta e os efectos da plena integración en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.1. Elabora un esquema coas etapas políticas desde 1979 ata a actualidade, segundo o partido no poder, e sinala os principais acontecementos de cada unha delas. ▪ HEB12.3.2. Comenta os feitos máis salientables do proceso de integración en Europa e as consecuencias para España desta integración. ▪ HEB12.3.3. Analiza a evolución económica e social de España desde a segunda crise do petróleo en 1979 ata o comezo da crise financeira mundial de 2008. ▪ HEB12.3.4. Analiza o impacto da ameaza terrorista sobre a normalización democrática de España, describe a xénese e evolución das organizacións terroristas que actuaron desde a transición democrática ata os nosos días (ETA, GRAPO, etc.) e reflexiona sobre outros temas relacionados: a cidadanía ameazada, os movementos asociativos de vítimas, a mediación en conflitos, etc. ▪ HEB12.3.5. Representa unha liña do tempo desde 1975 ata os nosos días, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100% ▪ 80% ▪ 100% ▪ 90% ▪ 100%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.4. Papel de España no mundo actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.4. Resumir o papel de España no mundo actual, especificando a súa posición na Unión Europea e as súas relacións con outros ámbitos xeopolíticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.4.1. Explica a posición e o papel da España actual na Unión Europea e no mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 80%

7.- ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS:

1. Aspectos xerais

Posibles aspectos:

- Partir da competencia inicial do alumnado
- Ter en conta a diversidade: respectar os ritmos e estilos de aprendizaxe
- Potenciar as metodoloxía activas:
 - Combinar traballo individual e cooperativo
 - Aprendizaxe por proxectos
- Enfoque orientado á realización de tarefas e resolución de problemas
- Uso habitual das TIC
- Papel facilitador do profesor/a

2. Estratexias metodolóxicas

Posibles estratexias:

- Memorización comprensiva
- Indagación e investigación sobre documentos, textos, prensa...
- Elaboración de sínteses
- Análise de documentos, gráficos, mapas, táboas de datos
- Comentarios de textos, gráficos, mapas
- Resolución de problemas
- Estudo de casos (proxectos)
- Simulacións

3. Instrumentos de avaliación

- Análise de producións: caderno, mapas, comentarios, (Rúbricas)
- Exposicións orais
- Probas escritas
- Traballos individuais e en grupo
- Observación do traballo na aula

8.- AVALIACIÓN

Calificación dos contidos:

Os contidos da materia ponderarán 80 % como máximo na calificación final:

- Realizaranse dous exames, como mínimo, por avaliación. Os exames só farán media se a calificación é de 4 o superior. Os exámenes de menos de 4 deberán repetirse. Recordar que a calificación dun 5 non significa que o alumno saiba a metade do exame, senon que ten coñecementos suficientes para superar a materia. As faltas de ortografía descontarán 0,10, tendo en conta que un dos obxectivos principais é expresarse correctamente, e a perda deses puntos poderá ser revertida cunha mellora na ortografía observable e medible.

Calificación das actividades:

Fundamentalmente faranse os seguintes tipos de actividades:

- Os alumnos deben entregar, de forma individual, un blog coas composicións e os traballos de investigación solicitados ou ben, noutro formato que o profesor considere oportuno. Ísta é unha condición indispensable para aprobar o curso. As actividades computarán un 20% da nota final.

4.- Procedemento avaliación final

Quen debe ir á avaliación final?

Aqueles alumnos que non teñan unha calificación media ao longo do curso de cinco ou máis, ou que teñan algunha das avaliación calificadas con menos de 5.

A proba será preguntas teóricas e tamén probas de interpretación e comprensión de fontes de información .

Avaliaranse os estándares nos que se requira un 100% de grado de consecución

PROCEDEMENTO DE AVALACIÓN EXTRAORDINARIA

A proba serán preguntas teóricas e tamén probas de interpretación e comprensión de fontes de información .

Avaliaranse os estándares nos que se requira un 100% de grado de consecución.

PROCEDEMENTO DE RECUPERACIÓN E AVALAICIÓN DE PENDENTES

O alumno debe presentar os traballos requeridos polo profesor asignado e se realizará unha proba a principios da segunda avaliación e ao final da terceira.

5.- Procedemento de avaliación extraordinaria

Se aplicará unha proba similar á que se fixo na Avaliación Final. Nembargantes, si o alumno/a ten suspenso algún traballo, deberá entregalo de novo para ser examinado.

6.- Procedemento de recuperación e avaliación de pendentes

Ao principio do segundo e terceiro trimestre farase unha recuperación global dos contidos da avaliación anterior, a través dunha proba escrita similar ás que se lles fixeron las avaliacións ordinarias. O alumno/a só se examinará dos temas pendentes. Os traballos poderánse recuperar presentándoos nas mesmas datas a través de correo electrónico o do blog. O 70% da nota corresponderá o examen de contidos. O 30% restante, corresponderá aos traballos realizados.